

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

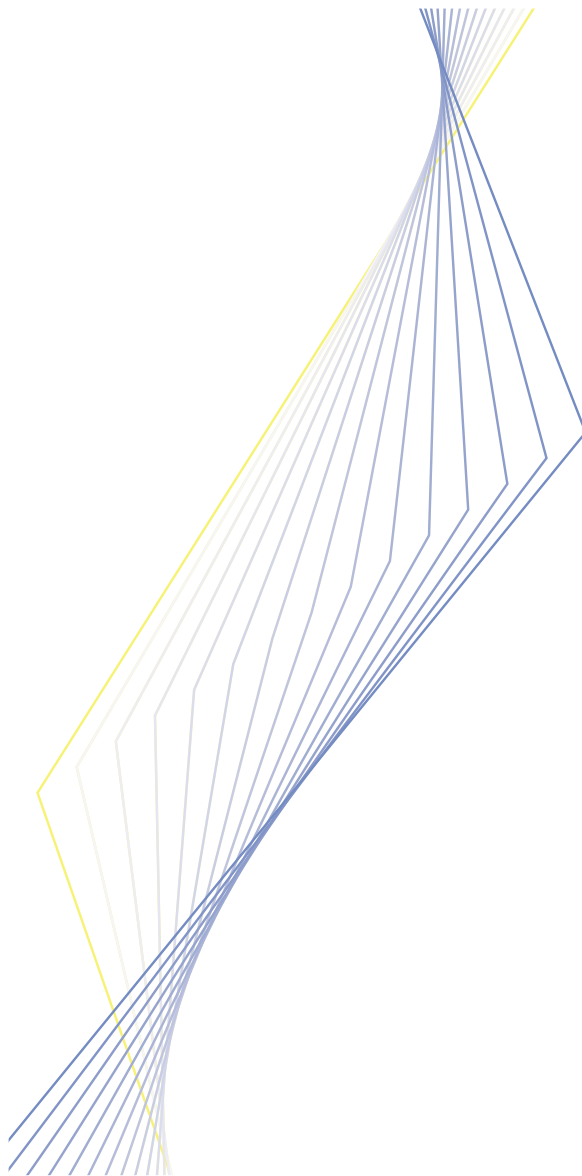

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ

2002

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ

2002

© Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, 2002

Διεύθυνση	Kaiserstrasse 29
	D-60311 Frankfurt am Main
	Germany
Ταχυδρομική θυρίδα	Postfach 16 03 19
	D-60066 Frankfurt am Main
	Germany
Τηλέφωνο	+49 69 1344 0
Σελίδα Internet	http://www.ecb.int
Φαξ	+49 69 1344 6000
Τέλεξ	411 144 ecb d

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς, εφόσον αναφέρεται η πηγή.

Η τελευταία ημερομηνία για τα στατιστικά στοιχεία που περιλαμβάνονται στο παρόν τεύχος ήταν η 30ή Απριλίου 2002, με εξαίρεση τους ΕνΔTK που δημοσιεύθηκαν στις 16 Μαΐου 2002 (και στις 21 Μαΐου 2002 για το Ηνωμένο Βασίλειο).

ISBN 92-9181-290-0 (ελληνικής μετάφρασης)

Περιεχόμενα

Εισαγωγή και περίληψη χώρας	I
<hr/>	
Κεφάλαιο I	
Βασικές πτυχές της εξέτασης της οικονομικής σύγκλισης το 2002	5
<hr/>	
Κεφάλαιο II	
Κριτήρια σύγκλισης	15
Σουηδία	16
1 Η εξέλιξη των τιμών	16
2 Δημοσιονομικές εξελίξεις	19
3 Η εξέλιξη της συναλλαγματικής ισοτιμίας	21
4 Η εξέλιξη των μακροπρόθεσμων επιτοκίων	23
5 Ανακεφαλαίωση	23
Παράρτημα: Στατιστική μεθοδολογία για τους δείκτες σύγκλισης	37
<hr/>	
Κεφάλαιο III	
Συμβατότητα της εθνικής νομοθεσίας με τη Συνθήκη	41
I Εισαγωγή	42
1.1 Γενικές παρατηρήσεις	42
1.2 Η Δανία και το Ηνωμένο Βασίλειο	42
2 Αντικείμενο της προσαρμογής	43
2.1 Τομείς προσαρμογής	43
2.2 “Συμβατότητα” έναντι “εναρμόνισης”	43
3 Η ανεξαρτησία των κεντρικών τραπεζών	44
4 Νομική ενσωμάτωση των ΕθνΚΤ στο ΕΣΚΤ	44
4.1 Καταστατικοί σκοποί	45
4.2 Καθήκοντα	45
4.3 Μέσα νομισματικής πολιτικής	45
4.4 Οργάνωση	45
4.5 Χρηματοοικονομικές διατάξεις	45
4.6 Άλλες διατάξεις	45
5 Λοιπή νομοθεσία εκτός των καταστατικών των ΕθνΚΤ	46
5.1 Τραπεζογραμμάτια	46
5.2 Κέρματα	46
5.3 Διαχείριση συναλλαγματικών διαθεσίμων	46
5.4 Συναλλαγματική πολιτική	47
5.5 Άλλοι τομείς	47

6	Αξιολόγηση της νομικής σύγκλισης στη Σουηδία	47
6.1	Εισαγωγή	47
6.2	Η Τράπεζα της Σουηδίας και η ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας	48
6.3	Ενσωμάτωση της Τράπεζας της Σουηδίας στο ΕΣΚΤ	50
6.4	Προσαρμογή της λοιπής σουηδικής νομοθεσίας	51
6.5	Αξιολόγηση της συμβατότητας	51

Συντομογραφίες

Χώρες

ΒΕΛ	Βέλγιο
ΔΑΝ	Δανία
ΓΕΡ	Γερμανία
ΕΛΛ	Ελλάδα
ΙΣΠ	Ισπανία
ΓΑΛ	Γαλλία
ΙΡΛ	Ιρλανδία
ΙΤΑ	Ιταλία
ΛΟΥ	Λουξεμβούργο
ΟΛΛ	Ολλανδία
ΑΥΣ	Αυστρία
ΠΟΡ	Πορτογαλία
ΦΙΝ	Φινλανδία
ΣΟΥ	Σουηδία
ΗΒ	Ηνωμένο Βασίλειο
ΙΑΠ	Ιαπωνία
ΗΠΑ	Ηνωμένες Πολιτείες

Άλλες συντομογραφίες

ΑΕΠ	ακαθάριστο εγχώριο προϊόν
ΔΝΤ	Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
ΔΟΕ	Διεθνής Οργάνωση Εργασίας
ΔΤΚ	Δείκτης Τιμών Καταναλωτή
ΕCΥ	Ευρωπαϊκή Νομισματική Μονάδα
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕθνΚΤ	εθνικές κεντρικές τράπεζες
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
ΕνΔΤΚ	Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή
ΕΝΙ	Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα
ΕΣΚΤ	Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών
ΕΣΛ 95	Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών 1995
ΕΥΡ	ευρώ
repos	πράξεις αγοράς/πώλησης τίτλων με συμφωνία επαναπώλησης/επαναγοράς

Σύμφωνα με την πρακτική της Κοινότητας, οι χώρες της ΕΕ αναφέρονται στην παρούσα Έκθεση με την αλφαβητική σειρά του ονόματός τους στην αντίστοιχη εθνική γλώσσα.

Εισαγωγή και περίληψη χώρας

Εισαγωγή

Στην εφετινή Έκθεση για τη Σύγκλιση βάσει του Άρθρου 122 (2) της Συνθήκης,¹ η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) χρησιμοποιεί το πλαίσιο που εφαρμόστηκε στις Εκθέσεις για τη Σύγκλιση τις οποίες κατήρτισαν το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα (ΕΝΙ) το Μάρτιο του 1998 και η ΕΚΤ το Μάιο του 2000 για να εξετάσει, σε σχέση με τη Σουηδία, κατά πόσον έχει επιτευχθεί υψηλό βαθμό διατηρήσιμη σύγκλιση, καθώς επίσης και τη συμμόρφωση με τις καταστατικές απαιτήσεις που πρέπει να πληρούν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) για να καταστούν αναπόσπαστο μέρος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ).

Μετά την εισαγωγή του ευρώ την 1η Ιανουαρίου 1999 σε 11 κράτη-μέλη και την 1η Ιανουαρίου 2001 στην Ελλάδα, τρία κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) δεν είναι ακόμη πλήρη μέλη της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ). Δύο από αυτά τα κράτη-μέλη, δηλαδή η Δανία και το Ηνωμένο Βασίλειο, έχουν ειδικό καθεστώς. Σύμφωνα με τους όρους των συναφών πρωτοκόλλων που προσαρτώνται στη Συνθήκη, οι χώρες αυτές γνωστοποίησαν ότι δεν θα συμμετάσχουν στο Τρίτο Στάδιο της ΟΝΕ την 1η Ιανουαρίου 1999. Κατά συνέπεια, οι εκθέσεις για τη σύγκλιση ως προς τα δύο αυτά κράτη-μέλη δεν χρειάζεται να καταρτιστούν παρά μόνον εάν αυτά το ζητήσουν. Εφόσον τέτοιο αίτημα δεν έχει υποβληθεί, η εφετινή Έκθεση για τη Σύγκλιση καλύπτει μόνο τη Σουηδία.

Συντάσσοντας την παρούσα έκθεση, η ΕΚΤ εκπληρώνει τον όρο του Άρθρου 122 (2) σε συνδυασμό με το Άρθρο 121 (1) της Συνθήκης για την υποβολή έκθεσης στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Συμβούλιο της ΕΕ) τουλάχιστον μια φορά κάθε δύο χρόνια ή όποτε το ζητήσει κράτος-μέλος με παρέκκλιση “σχετικά με την πρόοδο που συντελείται στην εκπλήρωση από τα κράτη-μέλη των υποχρεώσεών τους που αφορούν την

επίτευξη της οικονομικής και νομισματικής ένωσης”. Η ίδια εντολή έχει δοθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και οι δύο εκθέσεις υποβλήθηκαν παράλληλα στο Συμβούλιο της ΕΕ.

Η εφετινή Έκθεση για τη Σύγκλιση περιέχει τρία κεφάλαια. Το Κεφάλαιο I περιγράφει τις βασικές πτυχές της εξέτασης της οικονομικής σύγκλισης το 2002. Το Κεφάλαιο II αξιολογεί την κατάσταση της οικονομικής σύγκλισης στη Σουηδία και το Κεφάλαιο III διερευνά τη συμβατότητα μεταξύ της εθνικής νομοθεσίας της Σουηδίας, συμπεριλαμβανομένου του Νόμου για την Τράπεζα της Σουηδίας, προς τα άρθρα 108 και 109 της Συνθήκης και το Καταστατικό του ΕΣΚΤ.²

Περίληψη χώρας

Σουηδία

Κατά την περίοδο αναφοράς η Σουηδία επέτυχε μέσο δωδεκάμηνο ρυθμό πληθωρισμού βάσει του ΕνΔΤΚ 2,9%, δηλ. χαμηλότερο από την τιμή αναφοράς που προβλέπει η Συνθήκη. Για αρκετά χρόνια, ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ στη Σουηδία βρισκόταν σε επίπεδα συμβατά με τη σταθερότητα των τιμών. Ωστόσο, ο πληθωρισμός αυξήθηκε γοργά κατά τη διάρκεια του 2001, πιθανόν λόγω της εξάντλησης του βαθμού χρησιμοποίησης των πόρων αλλά και εξαιτίας των διαφόρων διαταραχών της προσφοράς που είχαν παροδικές μόνον επιπτώσεις. Η αύξηση αυτή σημειώθηκε μετά από αρκετά χρόνια σχετικά υψηλών μισθολογικών αυξήσεων και μειούμενου μεριδίου κέρδους στην οικονομία. Καθώς η οικονομία σταθεροποιείται και ανακάμπτει, η εξάντληση του βαθμού

¹ Όπου γίνεται αναφορά στη Συνθήκη, νοείται η Συνθήκη Ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (όπως τροποποιήθηκε από τη Συνθήκη του Άμστερνταμ).

² Όπου γίνεται αναφορά στο Καταστατικό του ΕΣΚΤ νοείται το Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη.

χρησιμοποίησης του δυναμικού μπορεί να έχει ανοδικές επιπτώσεις στις μισθολογικές εξελίξεις και στον εγχώριο πληθωρισμό. Εντούτοις, οι πρόσθετες μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας και η ενίσχυση του ανταγωνισμού σε ορισμένες αγορές προϊόντων θα μπορούσαν να συμβάλλουν σε χαμηλότερα επίπεδα πληθωρισμού και υψηλότερο ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ. Σε έναν ευρύτερο ορίζοντα, οι περισσότερες προβλέψεις δείχνουν ότι ο πληθωρισμός θα υπερβεί ελαφρώς το 2% το 2002 και το 2003. Το επίπεδο των μακροπρόθεσμων επιτοκίων ήταν 5,3% κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, δηλ. κάτω από την αντίστοιχη τιμή αναφοράς. Ωστόσο, η διαφορά μεταξύ των μακροπρόθεσμων επιτοκίων στη Σουηδία και των χαμηλότερων επιτοκίων στη ζώνη του ευρώ αυξήθηκε το 2001, αντανάκλωντας την άνοδο του πληθωρισμού, την τάση των χρηματοπιστωτικών αγορών να προσδοκούν υψηλότερο πληθωρισμό και την αύξηση της αβεβαιότητας διεθνώς.

Η Σουηδία δεν συμμετέχει στον ΜΣΙ ΙΙ. Όπως αναφέρεται και στην Έκθεση για τη Σύγκλιση του 2000, η Σουηδία έχει παρέκκλιση αλλά όχι ειδικό καθεστώς όσον αφορά το Τρίτο Στάδιο της ΟΝΕ. Κατά συνέπεια η Σουηδία είναι υποχρεωμένη από τη Συνθήκη να υιοθετήσει το ευρώ, γεγονός που συνεπάγεται ότι θα πρέπει να προσπαθήσει να εκπληρώσει τα κριτήρια σύγκλισης, συμπεριλαμβανομένου και αυτού που αφορά τη συναλλαγματική ισοτιμία. Κατά την περίοδο αναφοράς, η σουηδική κορώνα υποτιμήθηκε σημαντικά σε σχέση με τη μέση ισοτιμία της του Μαΐου 2000 έναντι του ευρώ, η οποία χρησιμοποιείται ενδεικτικά ως σημείο αναφοράς ελλείψει κεντρικής ισοτιμίας, έως το Σεπτέμβριο του 2001. Η υποτίμηση έφθασε περίπου το 18% και φαίνεται ότι συνδέεται με τις εξελίξεις των εξαγωγών και τις καθαρές εκροές κεφαλαίων από τη Σουηδία. Από το Σεπτέμβριο του 2001, οι διεθνείς προοπτικές έχουν βελτιωθεί, οι καθαρές εκροές κεφαλαίων έχουν επιστρέψει στα κανονικά τους επίπεδα και η κορώνα ανέκτησε περίπου το 8% των απωλειών της.

Κατά το έτος αναφοράς 2001, η Σουηδία κατέγραψε δημοσιονομικό πλεόνασμα 4,8% του ΑΕΠ, εκπληρώνοντας με άνεση την τιμή αναφοράς 3% για το λόγο του ελλείμματος. Ο λόγος χρέους/ΑΕΠ ήταν 55,9%, δηλ. χαμηλότερος από την τιμή αναφοράς 60%. Εάν τα δημοσιονομικά αποτελέσματα διαμορφωθούν όπως προβλέπεται στον Προϋπολογισμό για την περίοδο 2002-2004, τότε η Σουηδία θα διατηρήσει το πλεόνασμα κοντά στο 2% του ΑΕΠ καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου. Ταυτόχρονα, το επίπεδο του χρέους θα μειωθεί περαιτέρω. Σε αυτό το πλαίσιο, η Σουηδία αναμένεται ότι θα συμμορφωθεί με το μεσοπρόθεσμο στόχο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, ακόμη και αν οι ρυθμοί ανάπτυξης είναι κατά τι χαμηλότεροι από ό,τι αναμένεται. Η μελλοντική κατεύθυνση της δημοσιονομικής πολιτικής και η εφαρμογή των φορολογικών μεταρρυθμίσεων και η αντιστάθμισή τους με τη συγκράτηση των δαπανών θα πρέπει να συνυπολογίσουν το επικρατούν μακροοικονομικό περιβάλλον και τις αναμενόμενες επιπτώσεις από τις εξελίξεις στους λοιπούς τομείς πολιτικής.

Όσον αφορά τη μακροπρόθεσμη σταθερότητα των δημόσιων οικονομικών, το 1999 η Σουηδία μεταρρύθμισε το διανεμητικό συνταξιοδοτικό της σύστημα. Επιπλέον, η συμμόρφωση με τον κανόνα για πλεόνασμα 2% μεσοπρόθεσμα, καθώς και η περαιτέρω εφαρμογή μέτρων που αποσκοπούν στη μεγαλύτερη συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό, θα συμβάλλουν ώστε να διαφυλαχθεί η σταθερότητα των δημοσίων οικονομικών. Ταυτόχρονα, ενδέχεται να χρειαστεί να μειώσει η Σουηδία τη φορολογική επιβάρυνση μακροπρόθεσμα, η οποία εξακολουθεί να είναι υψηλότερη από ό,τι σε άλλες βιομηχανικές χώρες.

Όσον αφορά τους άλλους παράγοντες, ο λόγος του ελλείμματος δεν έχει υπερβεί το λόγο των δημοσίων επενδύσεων/ΑΕΠ από το 1997. Μάλιστα, από το 1998 σημειώνονται πλεονάσματα. Επιπλέον, η Σουηδία σημείωσε πλεονάσματα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών της, ενώ η

καθαρή εξωτερική της θέση εξακολουθεί να είναι αρνητική.

Όσον αφορά τη νομική σύγκλιση, παρατίθεται η ακόλουθη περίληψη. Δεδομένου του δικαιώματος του Σουηδικού Κοινοβουλίου να αποφασίζει για τη διανομή των κερδών της Τράπεζας της Σουηδίας, θα πρέπει να θεσπιστεί ένα νομοθετικό πλαίσιο που θα περιέχει σαφείς διατάξεις σχετικά με τους περιορισμούς στις αποφάσεις που αφορούν τη διανομή κερδών προκειμένου να διαφυλαχθεί η οικονομική ανεξαρτησία της Τράπεζας της Σουηδίας. Η σουηδική νομοθεσία, και ιδίως ο Νόμος για την Τράπεζα της Σουηδίας, δεν προβλέπει τη

νομική ενσωμάτωση της Τράπεζας στο ΕΣΚΤ, αν και η Σουηδία δεν είναι κράτος-μέλος με ειδικό καθεστώς και για το λόγο αυτό πρέπει να συμμορφώνεται με όλους τους όρους εφαρμογής βάσει του Άρθρου 109 της Συνθήκης. Όσον αφορά τη νομοθεσία πέραν του καταστατικού της Τράπεζας της Σουηδίας, η ΕΚΤ παρατηρεί ότι η νομοθεσία σχετικά με την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και ο νόμος περί απορρήτου χρήζουν αναθεώρησης με βάση το καθεστώς εμπιστευτικότητας δυνάμει του Άρθρου 38 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ. Η ΕΚΤ δεν γνωρίζει τυχόν άλλες νομοθετικές διατάξεις που να απαιτούν προσαρμογή βάσει του Άρθρου 109 της Συνθήκης.

Κεφάλαιο I

**Βασικές πτυχές της εξέτασης της
οικονομικής σύγκλισης το 2002**

Σύμφωνα με το Άρθρο 122 (2) της Συνθήκης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η ΕΚΤ, τουλάχιστον μία φορά κάθε δύο χρόνια ή όποτε το ζητήσει κράτος-μέλος με παρέκκλιση, υποβάλλουν εκθέσεις για την πρόοδο που έχουν επιτελέσει τα κράτη-μέλη ως προς την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους για την επίτευξη της ONE (“εκθέσεις για τη σύγκλιση”).

Η παρούσα Έκθεση συνοψίζει τα διαθέσιμα στοιχεία για τη Σουηδία, όπως προκύπτουν από τη διεξοδική εξέταση της οικονομικής σύγκλισης. Η εξέταση αυτή βασίζεται σε μια σειρά από οικονομικά κριτήρια που αφορούν την εξέλιξη των τιμών, τα δημόσια οικονομικά, τις συναλλαγματικές ισοτιμίες και τα μακροπρόθεσμα επιτόκια, λαμβανομένων υπόψη και ορισμένων άλλων παραγόντων. Τα Πλαίσια I έως και 4 υπενθυμίζουν εν συντομία τις διατάξεις της Συνθήκης και παρέχουν μεθοδολογικές λεπτομέρειες που οριοθετούν την εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων εκ μέρους της ΕΚΤ. Το Κεφάλαιο II περιγράφει αναλυτικότερα μια σειρά από δείκτες οι οποίοι λαμβάνονται υπόψη για να εξεταστεί κατά πόσον οι εξελίξεις είναι διατηρήσιμες. Όλοι αυτοί οι δείκτες χρησιμοποιήθηκαν σε προηγούμενες εκθέσεις του ENI και της ΕΚΤ. Πρώτον,

εξετάζονται αναδρομικά στοιχεία που καλύπτουν τα τελευταία δέκα έτη. Με αυτό τον τρόπο μπορεί ακριβέστερα να προσδιοριστεί αν τα σημερινά επιτεύγματα οφείλονται πρωτίστως σε πραγματικές διαρθρωτικές προσαρμογές. Αυτό, με τη σειρά του, θεωρείται ότι θα επιτρέψει να εκτιμηθεί καλύτερα κατά πόσον η οικονομική σύγκλιση είναι διατηρήσιμη. Δεύτερον, στο βαθμό που κρίνεται σκόπιμο, εξετάζονται οι προοπτικές για το μέλλον. Στο πλαίσιο αυτό εφιστάται η προσοχή στο ότι η διατηρησιμότητα των ευνοϊκών εξελίξεων εξαρτάται σε καθοριστικό βαθμό από το κατά πόσον η οικονομική πολιτική θα ανταποκριθεί με τρόπο πρόσφορο και διαρκή στις σημερινές και τις μελλοντικές προκλήσεις. Γενικά, τονίζεται ότι η εξασφάλιση της διατηρησιμότητας εξαρτάται τόσο από την επίτευξη μιας υγιούς αφετηρίας όσο και από τις πολιτικές που θα ακολουθηθούν μετά την υιοθέτηση του ευρώ.

Όσον αφορά την εξέλιξη των τιμών, οι διατάξεις της Συνθήκης και η εφαρμογή τους από την ΕΚΤ σκιαγραφούνται στο Πλαίσιο I.

Πλαίσιο I

Η εξέλιξη των τιμών

1 Οι διατάξεις της Συνθήκης

Σύμφωνα με το Άρθρο 121 (1), πρώτη περίπτωση, απαιτείται:

“επίτευξη υψηλού βαθμού σταθερότητας τιμών. Αυτό καταδεικνύεται από ρυθμό πληθωρισμού που προσεγγίζει τον αντίστοιχο ρυθμό των τριών, το πολύ, κρατών-μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών”.

Το Άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου σχετικά με τα κριτήρια σύγκλισης που αναφέρονται στο Άρθρο 121 της Συνθήκης ορίζει τα εξής:

“Το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών, που αναφέρεται στο Άρθρο 121 (1), πρώτη περίπτωση, της Συνθήκης, σημαίνει ότι ένα κράτος-μέλος έχει σταθερές επιδόσεις στο θέμα των τιμών και μέσο ρυθμό πληθωρισμού, καταγεγραμμένο επί ένα έτος πριν από τον έλεγχο, που δεν υπερβαίνει εκείνο των τριών, το πολύ, κρατών-μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών, περισσότερο από 1,5 εκατοστιαία μονάδα. Ο πληθωρισμός υπολογίζεται βάσει του δείκτη τιμών καταναλωτή (ΔΤΚ) σε συγκρίσιμη βάση, λαμβανομένων υπόψη των διαφορών των εθνικών ορισμών.”

2 Εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης

Στο πλαίσιο της παρούσας Έκθεσης, η ΕΚΤ εφαρμόζει τις διατάξεις της Συνθήκης ως εξής:

- Πρώτον, όσον αφορά το “μέσο ρυθμό πληθωρισμού, καταγεγραμμένο επί ένα έτος πριν από τον έλεγχο”, ο ρυθμός πληθωρισμού υπολογίστηκε με βάση την αύξηση του τελευταίου διαθέσιμου δωδεκάμηνου μέσου όρου του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ) σε σύγκριση με τον προηγούμενο δωδεκάμηνο μέσο όρο. Έτσι, σχετικά με το ρυθμό πληθωρισμού, ως περίοδος αναφοράς στην παρούσα Έκθεση λαμβάνεται το διάστημα Μαΐου 2001-Απριλίου 2002.
- Δεύτερον, η έννοια των “τριών, το πολύ, κρατών-μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών” που χρησιμοποιείται για να προσδιοριστεί η τιμή αναφοράς εφαρμόστηκε με βάση το μη σταθμικό αριθμητικό μέσο όρο του ρυθμού πληθωρισμού των τριών χωρών με τους χαμηλότερους ρυθμούς πληθωρισμού, δεδομένου ότι οι ρυθμοί αυτοί είναι συμβατοί με τη σταθερότητα των τιμών. Στη διάρκεια της περιόδου αναφοράς της παρούσας Έκθεσης, οι τρεις χώρες με το χαμηλότερο πληθωρισμό (βάσει του ΕνΔΤΚ) ήταν το Ηνωμένο Βασίλειο (1,4%), η Γαλλία (2,0%) και το Λουξεμβούργο (2,1%). Άρα ο μέσος ρυθμός πληθωρισμού είναι 1,8% και, αφού προστεθεί 1,5 εκατοστιαία μονάδα, προκύπτει τιμή αναφοράς 3,3%.

Προκειμένου να εξεταστεί αναλυτικότερα η διατηρησιμότητα της εξέλιξης των τιμών, ο μέσος ρυθμός πληθωρισμού (ΕνΔΤΚ) που σημειώθηκε στη δωδεκάμηνη περίοδο αναφοράς από το Μάιο του 2001 έως τον Απρίλιο του 2002 επισκοπείται υπό το πρίσμα των επιδόσεων της σουηδικής οικονομίας ως προς τη σταθερότητα των τιμών κατά τα τελευταία δέκα έτη. Εν προκειμένω, η προσοχή εστιάζεται στον προσανατολισμό της νομισματικής πολιτικής, και ιδίως στο κατά πόσον οι νομισματικές αρχές δίδουν πρωτίστως έμφαση στην επίτευξη και διατήρηση της σταθερότητας των τιμών, καθώς και στη συμβολή άλλων τομέων της οικονομικής πολιτικής στην επίτευξη διατηρήσιμης σταθερότητας των τιμών. Εξάλλου, λαμβάνονται υπόψη και οι επιδράσεις του μακροοικονομικού περιβάλλοντος στην επίτευξη της σταθερότητας των τιμών. Η εξέλιξη των τιμών εξετάζεται υπό το πρίσμα των συνθηκών προσφοράς και ζήτησης και επικεντρώνεται, μεταξύ άλλων, στους παράγοντες που επηρεάζουν το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος και τις τιμές των εισαγομένων. Τέλος, λαμβάνονται υπόψη οι τάσεις των τιμών, όπως προκύπτουν από άλλους συναφείς

δείκτες τιμών (όπως ο εθνικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), ο αποπληθωριστής της ιδιωτικής κατανάλωσης, ο αποπληθωριστής του ΑΕΠ και οι τιμές παραγωγού). Όσον αφορά τις προοπτικές, παρέχεται μια εικόνα της αναμενόμενης εξέλιξης του πληθωρισμού στο άμεσο μέλλον, η οποία περιλαμβάνει και προβλέψεις των κυριότερων διεθνών οργανισμών. Παράλληλα, γίνεται αναφορά και σε ορισμένα διαρθρωτικά θέματα, τα οποία έχουν σημασία για τη διατήρηση περιβάλλοντος που θα συντελεί στη σταθερότητα των τιμών μετά την υιοθέτηση του ευρώ.

Όσον αφορά τις δημοσιονομικές εξελίξεις, οι διατάξεις της Συνθήκης και η εφαρμογή τους εκ μέρους της ΕΚΤ, καθώς και ορισμένα διαδικαστικά θέματα, περιγράφονται στο Πλαίσιο 2.

Πλαίσιο 2

Δημοσιονομικές εξελίξεις

1 Οι διατάξεις της Συνθήκης

Σύμφωνα με το Άρθρο 121 (1), δεύτερη περίπτωση, απαιτείται:

“σταθερότητα των δημόσιων οικονομικών. Αυτή καταδεικνύεται από την επίτευξη δημοσιονομικής κατάστασης χωρίς υπερβολικό δημοσιονομικό έλλειμμα, κατά την έννοια του Αρθρου 104 (6)”. Το Άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου σχετικά με τα κριτήρια σύγκλισης που αναφέρονται στο Άρθρο 121 της Συνθήκης ορίζει ότι το κριτήριο αυτό “σημαίνει ότι τη στιγμή της εξέτασης δεν έχει ληφθεί απόφαση του Συμβουλίου για το κράτος-μέλος, όπως αναφέρεται στο Άρθρο 104 (6) της παρούσας Συνθήκης, όσον αφορά την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος”.

Το Άρθρο 104 καθορίζει τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος. Σύμφωνα με το Άρθρο 104 (2) και (3), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συντάσσει έκθεση εάν ένα κράτος-μέλος δεν εκπληρώνει τους όρους περί δημοσιονομικής πειθαρχίας, ειδικότερα εάν:

- α) ο λόγος του προβλεπόμενου ή υφιστάμενου δημοσιονομικού ελλείμματος προς το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν υπερβαίνει μια τιμή αναφοράς (που σύμφωνα με το Πρωτόκολλο για τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος ορίζεται σε 3% του ΑΕΠ), εκτός εάν:
 - είτε ο λόγος αυτός σημειώνει ουσιαστική και συνεχή πτώση και έχει φθάσει σε επίπεδο παραπλήσιο της τιμής αναφοράς
 - είτε, εναλλακτικά, η υπέρβαση της τιμής αναφοράς είναι απλώς έκτακτη και προσωρινή και ο λόγος παραμένει κοντά στην τιμή αναφοράς,
- β) ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) υπερβαίνει μια τιμή αναφοράς (που σύμφωνα με το Πρωτόκολλο για τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος ορίζεται σε 60% του ΑΕΠ), εκτός εάν ο λόγος μειώνεται επαρκώς και πλησιάζει την τιμή αναφοράς με ικανοποιητικό ρυθμό.

Επιπλέον, η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής λαμβάνει υπόψη κατά πόσον το δημοσιονομικό έλλειμμα υπερβαίνει τις δαπάνες δημόσιων επενδύσεων, καθώς και όλους τους άλλους σχετικούς παράγοντες, συμπεριλαμβανόμενης της μεσοπρόθεσμης οικονομικής και δημοσιονομικής κατάστασης του κράτους-μέλους. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί επίσης να συντάξει έκθεση εάν, μολονότι πληρούνται οι όροι των κριτηρίων, θεωρεί ότι υπάρχει σε ένα κράτος-μέλος κίνδυνος υπερβολικού ελλείμματος. Η Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή διατυπώνει γνώμη για την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Τέλος, σύμφωνα με το Άρθρο 104 (6), το Συμβούλιο της ΕΕ, με ειδική πλειοψηφία, με βάση σύσταση της Επιτροπής και αφού λάβει υπόψη τυχόν παρατηρήσεις του κράτους-μέλους, αποφασίζει, μετά από συνολική εκτίμηση, αν υφίσταται ή όχι υπερβολικό έλλειμμα στο εν λόγω κράτος-μέλος.

2 Διαδικαστικά θέματα και εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης

Προκειμένου να εξετάσει τη σύγκλιση, η ΕΚΤ διατυπώνει την άποψή της για τις δημοσιονομικές εξελίξεις. Όσον αφορά τη διατηρησιμότητα των δημόσιων οικονομικών, η ΕΚΤ εξετάζει βασικούς δείκτες των δημοσιονομικών εξελίξεων από το 1992 έως το 2001, λαμβάνει υπόψη τις τις προοπτικές και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα δημόσια οικονομικά και εστιάζει την προσοχή της στη συσχέτιση της εξέλιξης του ελλείμματος και αυτής του χρέους.

Η δυνητική μελλοντική εξέλιξη του λόγου του χρέους στη Σουηδία δεν εξετάζεται λεπτομερώς, δεδομένου ότι από το 2000 ο λόγος του χρέους της Σουηδίας είναι μικρότερος του 60% του ΑΕΠ.

Η εξέταση των δημοσιονομικών εξελίξεων βασίζεται σε συγκρίσιμα στοιχεία που έχουν καταρτιστεί σε εθνικολογιστική βάση, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών του 1995 (βλ. το στατιστικό παράρτημα του Κεφαλαίου II). Τα περισσότερα από τα στοιχεία που παρουσιάζονται στην παρούσα Έκθεση δόθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Απρίλιο του 2002 και περιλαμβάνουν τη δημοσιονομική κατάσταση κάθε χώρας κατά το 2000 και το 2001, καθώς και εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2002.

Όσον αφορά τη διατηρησιμότητα των δημοσιονομικών εξελίξεων, τα αποτελέσματα κατά το έτος αναφοράς, το 2001, εξετάζονται υπό το πρίσμα των αντίστοιχων επιδόσεων κατά τα τελευταία δέκα έτη. Ως αφετηρία λαμβάνεται υπόψη η πορεία που ακολούθησε ο λόγος του χρέους στο παρελθόν και εξετάζονται οι παράγοντες που συνέβαλαν στην πορεία αυτή, δηλ. η διαφορά μεταξύ του ρυθμού αύξησης του ονομαστικού ΑΕΠ και των επιτοκίων, το πρωτογενές αποτέλεσμα του προϋπολογισμού και οι προσαρμογές ελλείμματος-χρέους. Μια τέτοια οπτική γωνία επιτρέπει πληρέστερη πληροφόρηση σχετικά με το βαθμό στον οποίο επέδρασε στη δυναμική του χρέους το μακροοικονομικό περιβάλλον, και ιδίως ο συνδυασμός ρυθμού ανάπτυξης και επιτοκίων. Επίσης όμως παρέχει πληρέστερη πληροφόρηση σχετικά με τη συμβολή των προσπαθειών για δημοσιονομική εξυγίανση όπως αντικατοπτρίζεται στο πρωτογενές αποτέλεσμα, καθώς και σχετικά με το ρόλο των ειδικών παραγόντων όπως αυτοί περιλαμβάνονται στην προσαρμογή ελλείμματος-χρέους. Επιπλέον, εξετάζεται η διάρθρωση του χρέους, με ιδιαίτερη έμφαση στο ποσοστό του χρέους που έχει μικρή διάρκεια και στο ποσοστό που έχει συνομολογηθεί σε ξένο νόμισμα, καθώς και στην εξέλιξή τους. Η συσχέτιση αυτών των ποσοστών με το σημερινό επίπεδο του λόγου του χρέους καταδεικνύει σε ποιο βαθμό τα δημοσιονομικά αποτελέσματα είναι ευαίσθητα στις μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών και των επιτοκίων.

Στη συνέχεια, διερευνάται η εξέλιξη του ελλείμματος ως ποσοστού του ΑΕΠ. Στο σημείο αυτό είναι χρήσιμο να έχουμε κατά νου ότι η μεταβολή του ετήσιου λόγου του χρέους μιας χώρας επηρεάζεται συνήθως από ποικίλους παράγοντες. Οι επιδράσεις αυτές συχνά διακρίνονται αφενός σε “κυκλικές”, οι οποίες αντανακλούν την αντίδραση των ελλειμμάτων στις αυξομειώσεις του παραγωγικού κενού, και αφετέρου σε “μη κυκλικές”, οι οποίες συχνά πιστεύεται ότι αντανακλούν διαρθρωτικής φύσεως ή μόνιμες προσαρμογές των σχετικών μεγεθών προς τη δημοσιονομική πολιτική. Ωστόσο, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι εν λόγω μη κυκλικές επιδράσεις, όπως ποσοτικοποιούνται στην παρούσα Έκθεση, κατ’ ανάγκη αντανακλούν αποκλειστικά κάποια διαρθρωτική μεταβολή της δημοσιονομικής κατάστασης, διότι περιλαμβάνουν και τυχόν μέτρα και άλλους παράγοντες που έχουν μόνο προσωρινές επιπτώσεις στη δημοσιονομική κατάσταση. Κατά το δυνατόν, γίνεται διάκριση ανάμεσα σε μέτρα που βελτιώνουν το αποτέλεσμα του προϋπολογισμού για ένα μόνο έτος και συνεπώς απαιτούν αντιστάθμιση στο επόμενο έτος (“εφάπαξ” μέτρα) και σε μέτρα που έχουν τις ίδιες επιπτώσεις βραχυπρόθεσμα αλλά επιπλέον οδηγούν σε πρόσθετο δανεισμό στα επόμενα έτη και έτσι αρχικά βελτιώνουν αλλά στη συνέχεια επιβαρύνουν τον προϋπολογισμό (“αυτοαναστρεφόμενα” μέτρα).

Εξετάζονται επίσης αναλυτικότερα οι τάσεις που παρουσίασαν στο παρελθόν οι δημόσιες δαπάνες και τα έσοδα. Υπό το φως των παλαιότερων τάσεων,

παρουσιάζονται, μεταξύ άλλων, οι ευρύτεροι τομείς στους οποίους ίσως χρειαστεί να επικεντρωθεί η αναγκαία δημοσιονομική εξυγίανση στο μέλλον.

Όσον αφορά τις προοπτικές για το μέλλον, γίνεται αναφορά στους στόχους των προϋπολογισμών, καθώς και στις πρόσφατες προβλέψεις για το 2000, και λαμβάνεται υπόψη η μεσοπρόθεσμη στρατηγική της δημοσιονομικής πολιτικής, όπως αντανακλάται στο Πρόγραμμα Σύγκλισης. Επιπλέον, δίδεται έμφαση στις προκλήσεις που θα αντιμετωπίσει μακροπρόθεσμα η σταθερότητα των δημόσιων οικονομικών, ιδίως σ' αυτές που συνδέονται με το ζήτημα των μη κεφαλαιο-

ποιητικών συνταξιοδοτικών συστημάτων σε συνάρτηση με τις δημογραφικές εξελίξεις.

Σημειώνεται ότι, κατά την αξιολόγηση της δημοσιονομικής κατάστασης των κρατών-μελών της ΕΕ, η ΕΚΤ δεν λαμβάνει υπόψη την επίδραση που έχουν στους εθνικούς προϋπολογισμούς οι μεταβιβάσεις από και προς τον κοινοτικό προϋπολογισμό.

Όσον αφορά την εξέλιξη των συναλλαγματικών ισοτιμιών, οι διατάξεις της Συνθήκης και η εφαρμογή τους εκ μέρους της ΕΚΤ σκιαγραφούνται στο Πλαίσιο 3.

Πλαίσιο 3

Η εξέλιξη των συναλλαγματικών ισοτιμιών

1 Οι διατάξεις της Συνθήκης

Σύμφωνα με το Άρθρο 121 (1), τρίτη περίπτωση, απαιτείται:

“τήρηση των κανονικών περιθωρίων διακύμανσης που προβλέπονται από το μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος, επί δύο τουλάχιστον χρόνια, χωρίς υποτίμηση έναντι του νομίσματος οποιουδήποτε άλλου κράτους-μέλους”.

Το Άρθρο 3 του Πρωτοκόλλου σχετικά με τα κριτήρια σύγκλισης που αναφέρονται στο Άρθρο 121 (1) της Συνθήκης ορίζει τα εξής:

“Το κριτήριο της συμμετοχής στο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος, που αναφέρεται στο Άρθρο 121 (1) της παρούσας Συνθήκης, σημαίνει ότι ένα κράτος-μέλος έχει τηρήσει τα κανονικά περιθώρια διακύμανσης που προβλέπει ο μηχανισμός συναλλαγματικών ισοτιμιών του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος χωρίς σοβαρή ένταση κατά τα δύο, τουλάχιστον, τελευταία έτη πριν από την εξέταση. Ειδικότερα, το κράτος-μέλος δεν πρέπει να έχει υποτιμήσει την κεντρική διμερή ισοτιμία του νομίσματός του έναντι του νομίσματος οποιουδήποτε άλλου κράτους-μέλους με δική του πρωτοβουλία μέσα στο ίδιο χρονικό διάστημα”.

2 Εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης

Η Συνθήκη αναφέρει το κριτήριο της συμμετοχής στον ευρωπαϊκό μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών (ΜΣΙ έως το Δεκέμβριο του 1998, τον οποίο διαδέχθηκε ο ΜΣΙ ΙΙ από τον Ιανουάριο του 1999).

– Πρώτον, η ΕΚΤ εξετάζει αν η χώρα έχει συμμετάσχει στον ΜΣΙ ΙΙ “κατά τα δύο, τουλάχιστον, έτη πριν από την εξέταση”, όπως ορίζει η Συνθήκη.

- Δεύτερον, όσον αφορά τον ορισμό των “κανονικών περιθωρίων διακύμανσης”, η ΕΚΤ υπενθυμίζει την επίσημη γνώμη που διατυπώθηκε από το Συμβούλιο του ΕΝΙ τον Οκτώβριο του 1994 και τις δηλώσεις του που περιέχονται στην Έκθεση με τίτλο “Πρόοδος προς τη σύγκλιση” (Νοέμβριος 1995):

Όπως αναφερόταν στη γνωμοδότηση του Συμβουλίου του ΕΝΙ τον Οκτώβριο του 1994, “η ευρύτερη ζώνη διακύμανσης βοήθησε στην επίτευξη διατηρήσιμου βαθμού σταθερότητας των συναλλαγματικών ισοτιμιών στον ΜΣΙ”, “το Συμβούλιο του ΕΝΙ θεωρεί σκόπιμο να διατηρηθούν οι σημερινές ρυθμίσεις” και “οι χώρες-μέλη θα πρέπει να συνεχίσουν να αποβλέπουν στην αποφυγή σημαντικών διακυμάνσεων των συναλλαγματικών ισοτιμιών προσανατολίζοντας την πολιτική τους προς την επίτευξη σταθερότητας τιμών και τη μείωση των δημόσιων ελλειμμάτων, συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο στην εκπλήρωση των προϋποθέσεων του Άρθρου 121 (1) της Συνθήκης και του σχετικού Πρωτοκόλλου”.

Στην έκθεση “Πρόοδος προς τη σύγκλιση” (Νοέμβριος 1995), το ΕΝΙ αναγνώρισε ότι “όταν συντασσόταν η Συνθήκη, τα “κανονικά περιθώρια διακύμανσης” ήταν $\pm 2,25\%$ γύρω από τις διμερείς κεντρικές ισοτιμίες, ενώ η ζώνη $\pm 6\%$ συνιστούσε παρέκκλιση από τον κανόνα. Τον Αύγουστο του 1993 αποφασίστηκε να διευρυνθούν τα περιθώρια διακύμανσης σε $\pm 15\%$ και η έννοια του κριτηρίου, ιδίως η έννοια των “κανονικών περιθωρίων διακύμανσης”, έγινε λιγότερο σαφής”. Στην ίδια έκθεση είχε επίσης προταθεί ότι “στο πλαίσιο της εκ των υστέρων αξιολόγησης” θα πρέπει να ληφθεί υπόψη “η συγκεκριμένη εξέλιξη των συναλλαγματικών ισοτιμιών στο Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα (ΕΝΣ) από το 1993 και εξής.”

Με αυτά τα δεδομένα, κατά την αξιολόγηση της εξέλιξης των συναλλαγματικών ισοτιμιών δίδεται έμφαση στο αν οι συναλλαγματικές ισοτιμίες βρίσκονται σε επίπεδα παραπλήσια με τις κεντρικές ισοτιμίες εντός του ΜΣΙ ΙΙ.

- Τρίτον, όσον αφορά το ζήτημα της “σοβαρής έντασης”, γενικά εξετάζεται ο βαθμός απόκλισης των συναλλαγματικών ισοτιμιών από τις κεντρικές ισοτιμίες στο πλαίσιο του ΜΣΙ ΙΙ έναντι του ευρώ, με βάση δείκτες όπως οι διαφορές των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων έναντι της ομάδας χωρών με τα χαμηλότερα επιτόκια χρηματαγοράς και η εξέλιξη των διαφορών αυτών, λαμβανομένου υπόψη του ρόλου των παρεμβάσεων στην αγορά συναλλάγματος.

Για τη Σουηδία, η οποία δεν συμμετέχει στον ΜΣΙ ΙΙ, παρουσιάζεται η εξέλιξη της σουηδικής κορώνας έναντι του ευρώ και των νομισμάτων των εκτός της ζώνης του ευρώ κρατών-μελών κατά το διάστημα από το Μάιο του 2000 έως τον Απρίλιο του 2002.

Εκτός από την εξέλιξη της ονομαστικής συναλλαγματικής ισοτιμίας κατά την περίοδο αναφοράς (Μάιος 2000 έως Απρίλιος 2002), επισκοπούνται συνοπτικά και ορισμένες ενδείξεις σχετικά με τη διατηρησιμότητα της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Οι ενδείξεις αυτές προέρχονται από την εξέλιξη της πραγματικής

συναλλαγματικής ισοτιμίας έναντι των κυριότερων εμπορικών εταίρων του κράτους-μέλους, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών του, το πόσο ανοικτή είναι η οικονομία του, το ποσοστό των ενδοκοινοτικών συναλλαγών του και την καθαρή επενδυτική του θέση.

Όσον αφορά την εξέλιξη των μακροπρόθεσμων επιτοκίων, οι διατάξεις της Συνθήκης και η εφαρμογή τους εκ μέρους της ΕΚΤ περιγράφονται στο Πλαίσιο 4.

Όπως προαναφέρθηκε, στη Συνθήκη γίνεται ρητή αναφορά στη “διάρκεια της σύγκλισης” που αντανακλάται στο επίπεδο των

Πλαίσιο 4

Η εξέλιξη των μακροπρόθεσμων επιτοκίων

1 Οι διατάξεις της Συνθήκης

Σύμφωνα με το Άρθρο 121 (1), τέταρτη περίπτωση, απαιτείται:

“διάρκεια της σύγκλισης που θα έχει επιτευχθεί από το κράτος-μέλος και της συμμετοχής του στο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος, αντανακλώμενη στα επίπεδα των μακροπρόθεσμων επιτοκίων”.

Το Άρθρο 4 του Πρωτοκόλλου σχετικά με τα κριτήρια σύγκλισης που αναφέρονται στο Άρθρο 121 της Συνθήκης ορίζει τα εξής:

“Το κριτήριο της σύγκλισης των επιτοκίων, που αναφέρεται στο Άρθρο 121 (1), τέταρτη περίπτωση, της παρούσας Συνθήκης σημαίνει ότι το υπό παρατήρηση κράτος-μέλος, επί διάστημα ενός έτους πριν από την εξέταση, έχει μέσο ονομαστικό μακροπρόθεσμο επιτόκιο το οποίο δεν υπερβαίνει εκείνο των τριών, το πολύ, κρατών-μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών, περισσότερο από 2 εκατοστιαίες μονάδες. Τα επιτόκια υπολογίζονται βάσει μακροπρόθεσμων ομολόγων του Δημοσίου ή συγκρίσιμων χρεογράφων, λαμβανομένων υπόψη των διαφορών των εθνικών ορισμών.”

2 Εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης

Στο πλαίσιο της παρούσας Έκθεσης, η ΕΚΤ εφαρμόζει τις διατάξεις της Συνθήκης ως εξής:

- Πρώτον, όσον αφορά το “μέσο ονομαστικό μακροπρόθεσμο επιτόκιο” που παρατηρείται “επί διάστημα ενός έτους πριν από την εξέταση”, το μακροπρόθεσμο επιτόκιο υπολογίστηκε ως ο αριθμητικός μέσος όρος του τελευταίου δωδεκαμήνου για το οποίο υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία σχετικά με τους ΕνΔΤΚ. Έτσι, στην παρούσα Έκθεση λαμβάνεται ως περίοδος αναφοράς το διάστημα Μαΐου 2001-Απριλίου 2002.
- Δεύτερον, η έννοια των “τριών, το πολύ, κρατών-μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών”, που χρησιμοποιείται για να προσδιοριστεί η τιμή αναφοράς, εφαρμόστηκε με βάση το μη σταθμικό αριθμητικό μέσο όρο των μακροπρόθεσμων επιτοκίων των τριών χωρών με τους χαμηλότερους ρυθμούς πληθωρισμού (βλ. Πλαίσιο 1). Κατά την περίοδο αναφοράς που εξετάζεται στην παρούσα Έκθεση, τα μακροπρόθεσμα επιτόκια των τριών αυτών χωρών ήταν 5,1% (το Ηνωμένο Βασίλειο), 5,0% (Γαλλία) και 4,9% (Λουξεμβούργο). Άρα το μέσο επιτόκιο είναι 5,0% και, αφού προστεθούν 2 εκατοστιαίες μονάδες, προκύπτει τιμή αναφοράς 7,0%.

Τα επιτόκια υπολογίστηκαν με βάση τα εναρμονισμένα μακροπρόθεσμα επιτόκια, που αναπτύχθηκαν με σκοπό την αξιολόγηση της σύγκλισης (βλ. το στατιστικό παράρτημα του Κεφαλαίου II).

μακροπρόθεσμων επιτοκίων. Έτσι, οι εξελίξεις κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς από το Μάιο του 2001 έως τον Απρίλιο του 2002 επισκοπούνται στο

πλαίσιο της πορείας των μακροπρόθεσμων επιτοκίων κατά τα τελευταία δέκα έτη και των βασικών παραγόντων που ευθύνονται για τις διαφορές έναντι των επιτοκίων των

χωρών της ΕΕ με τα χαμηλότερα μακροπρόθεσμα επιτόκια.

Τέλος, σύμφωνα με το Άρθρο 121 (1) της Συνθήκης, η Έκθεση πρέπει να λαμβάνει υπόψη και διάφορους άλλους παράγοντες, δηλ. “την εξέλιξη του ECU, τα αποτελέσματα της ολοκλήρωσης των αγορών, την κατάσταση και την εξέλιξη των ισοζυγίων

τρεχουσών συναλλαγών και μια εξέταση των εξελίξεων του κατά μονάδα κόστους εργασίας και άλλων δεικτών τιμών”. Οι παράγοντες αυτοί εξετάζονται στο κεφάλαιο που ακολουθεί βάσει των επιμέρους κριτηρίων που προαναφέρθηκαν. Με δεδομένη την εισαγωγή του ευρώ την 1η Ιανουαρίου 1999, δεν γίνεται πλέον ειδική αναφορά στην εξέλιξη του ECU.

Κεφάλαιο II

Κριτήρια σύγκλισης

Σουηδία

I Η εξέλιξη των τιμών

Στη διάρκεια της περιόδου αναφοράς (Μάιος 2001-Απρίλιος 2002) ο μέσος ρυθμός πληθωρισμού βάσει του ΕνΔΤΚ στη Σουηδία ήταν 2,9%, δηλ. χαμηλότερος από την τιμή αναφοράς 3,3%, όπως ορίζεται στο Άρθρο 121 (1) της Συνθήκης και στο Άρθρο I του Πρωτόκολλου σχετικά με τα κριτήρια σύγκλισης που αναφέρονται στο εν λόγω Άρθρο. Παρέμεινε μάλιστα κάτω από την τιμή αναφοράς καθ' όλη τη διάρκεια του 2001. Το 2000 ο μέσος πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ ήταν 1,3% (βλ. Πίνακα 1). Παρατηρούμενος επί μακρό χρονικό διάστημα, ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ στη Σουηδία βρίσκεται σε επίπεδα συμβατά με τη σταθερότητα των τιμών, ενώ την άνοιξη του 2001 σημείωσε ταχεία αύξηση στο 3% περίπου, λόγω παροδικών παραγόντων και αυξημένων πιέσεων από την πλευρά του κόστους.

Από την εξέταση των μέχρι σήμερα εξελίξεων προκύπτει ότι ο πληθωρισμός τιμών καταναλωτή στη Σουηδία ακολούθησε καθοδική πορεία στο μεγαλύτερο μέρος της δεκαετίας του 1990 (βλ. Διάγραμμα 1). Ο πληθωρισμός ΔΤΚ ήταν χαμηλότερος από 3% το 1994 και κάτω του 1% την περίοδο μεταξύ 1996 και 1999, ενώ το 2000 διαμορφώθηκε σε 1,3%. Ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ ακολούθησε την ίδια περίπου πορεία. Η πρόοδος που έχει επιτευχθεί προς την κατεύθυνση της σταθερότητας των τιμών αντανάκλα μια σειρά σημαντικών επιλογών πολιτικής, μεταξύ άλλων και τον αναπροσανατολισμό της οικονομικής πολιτικής προς τον πρωταρχικό σκοπό της σταθερότητας των τιμών. Από το 1993, όταν δηλαδή η Σουηδία εγκατέλειψε το καθεστώς σταθερής συναλλαγματικής ισοτιμίας έναντι του ECU, η νομισματική πολιτική αποβλέπει στην επίτευξη ρητού στόχου για τον πληθωρισμό. Αρχικά επιδιωκόταν να μην αυξηθεί ο πυρήνας του πληθωρισμού λόγω της υποτίμησης της κορώνας μετά την ελεύθερη διακύμανσή της και λόγω των μεταβολών

στην έμμεση φορολογία. Από το 1995, ο στόχος για τον πληθωρισμό έχει προσδιοριστεί ποσοτικά ως αύξηση του ΔΤΚ κατά 2%, με επιτρεπόμενη απόκλιση ± 1 εκατοστιαία μονάδα. Ο νέος νόμος για την κεντρική τράπεζα, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ το 1999, επιβεβαίωσε ότι η σταθερότητα των τιμών αποτελεί τον υπέρτατο σκοπό της νομισματικής πολιτικής της Σουηδίας. Η νομισματική πολιτική υποστηρίχθηκε από τη σημαντική εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών και από τον εντονότερο ανταγωνισμό στην αγορά προϊόντων, ο οποίος εν μέρει συνδεόταν με την ένταξη της Σουηδίας στην ΕΕ το 1995. Ο πολύ χαμηλός πληθωρισμός μεταξύ 1996 και 2000 οφειλόταν εν μέρει στην απελευθέρωση και στον αυξανόμενο ανταγωνισμό αγορών όπως οι τηλεπικοινωνίες και η ηλεκτρική ενέργεια. Το μακροοικονομικό περιβάλλον συνέβαλε επίσης στη συγκράτηση των ανοδικών πιέσεων στις τιμές καθώς η χρησιμοποίηση των πόρων ανέκαμψε μόνο σταδιακά μετά τη σοβαρή ύφεση στις αρχές της δεκαετίας του '90 (βλ. Πίνακα 2). Επίσης, αρκετοί παροδικοί παράγοντες συνέβαλαν στη διαμόρφωση πολύ χαμηλών ρυθμών πληθωρισμού στα τέλη της δεκαετίας του '90. Παραδείγματος χάριν, οι χαμηλότερες δαπάνες για τόκους στεγαστικών δανείων συνέβαλαν στο χαμηλότερο πληθωρισμό ΔΤΚ από την αρχή του 1996, αντανάκλωντας τη μείωση τόσο των βραχυπρόθεσμων όσο και των μακροπρόθεσμων επιτοκίων. Οι μεταβολές της έμμεσης φορολογίας και των επιδοτήσεων επίσης συνέβαλαν κατά καιρούς στη συγκράτηση του πληθωρισμού. Δεδομένης της σημασίας των παροδικών παραγόντων, στην πράξη οι αποφάσεις νομισματικής πολιτικής βασιζόνταν στην αξιολόγηση του πυρήνα του πληθωρισμού, ο οποίος ορίζεται ως ο ΔΤΚ χωρίς τις πληρωμές τόκων και τις άμεσες επιπτώσεις από τη μεταβολή των έμμεσων φόρων και των επιδοτήσεων (UNDIX), αν και ο καταγραφόμενος ΔΤΚ εξακολουθεί να αποτελεί την επίσημη μεταβλητή-στόχο της νομισματικής πολιτικής της Σουηδίας. Αυτό

είναι επίσης συμβατό με την αποσαφήνιση από την πλευρά της κεντρικής τράπεζας της Σουηδίας της στρατηγικής της για τη νομισματική πολιτική το 1999, όπου ανέφερε ότι αποκλίσεις από το στόχο για τον πληθωρισμό ΔΤΚ θα μπορούσαν να δικαιολογηθούν εάν ο πληθωρισμός επηρεαστεί από προσωρινούς παράγοντες. Οι χαμηλοί ρυθμοί πληθωρισμού τα τελευταία χρόνια επιβεβαιώνονται και όταν μετρείται ο πληθωρισμός βάσει άλλων συναφών δεικτών των τιμών (βλ. Πίνακα 2).

Κατά το μεγαλύτερο μέρος της δεκαετίας του '90, οι εξελίξεις στη μισθολογική δαπάνη ανά μισθωτό, στην παραγωγικότητα της εργασίας και στο κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος υποστήριζαν εν γένει τη σταθερότητα των τιμών. Όμως, ενώ οι μισθολογικές αυξήσεις γενικώς προσαρμόζονταν στο περιβάλλον του χαμηλού πληθωρισμού και κυμαίνονταν σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, οι πραγματικοί μισθοί ήταν ορισμένες φορές υψηλοί σε σχέση με την αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας. Αυτό αντανακλάται επίσης στη διαρκή συμπίεση του ποσοστού των κερδών στο ΑΕΠ από το 1995.

Μετά από την έντονη αύξησή του τα πέντε πρώτα χρόνια της δεκαετίας του '90, το ποσοστό ανεργίας παρουσιάζει ταχεία μείωση από το 1997, ως αποτέλεσμα μέτρων για την αγορά εργασίας που επικεντρώνονταν στην εκπαίδευση και της ταχείας αύξησης της απασχόλησης, ιδίως στον ιδιωτικό τομέα παροχής υπηρεσιών. Το 2000 εμφανίστηκαν κάποιες ενδείξεις έλλειψης εργατικού δυναμικού. Τα τελευταία χρόνια δεν έχουν γίνει σημαντικές αλλαγές στις πολιτικές για την αγορά εργασίας και οι μεταρρυθμίσεις επικεντρώνονταν κυρίως στη μείωση των συντελεστών φορολογίας του εισοδήματος, που παραμένουν υψηλοί σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, προκειμένου να αυξηθεί η προσφορά εργασίας, και σε μέτρα που δίνουν έντονη έμφαση στην επανακατάρτιση και την εκπαίδευση.

Όσον αφορά τις πρόσφατες τάσεις και προβλέψεις, ο ετήσιος ρυθμός αύξησης του

πληθωρισμού βάσει του ΕνΔΤΚ ήταν 2,2% τον Απρίλιο του 2002 (βλ. Πίνακα 3α). Η αύξηση αυτή θα πρέπει να συγκριθεί με την ταχεία άνοδο του πληθωρισμού βάσει του ΕνΔΤΚ την άνοιξη του 2001, από 1,5% το Φεβρουάριο σε 3,0% τον Απρίλιο. Στη συνέχεια, ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ παρέμεινε γενικώς σταθερός μέχρι το Μάρτιο του 2002. Μέρος των αυξήσεων των τιμών το 2001 εξηγείται από ποικίλες διαταραχές της προσφοράς, όπως ο αφθώδης πυρετός, η σπογγώδης εγκεφαλοπάθεια των βοοειδών και οι δυσμενείς καιρικές συνθήκες. Οι τιμές που επηρεάστηκαν περισσότερο ήταν αυτές του κρέατος, των οπωροκηπευτικών και της ηλεκτρικής ενέργειας (λόγω της περιορισμένης υδροδότησης των μονάδων παραγωγής υδροηλεκτρικής ενέργειας). Επίσης, η εξασθένηση των επιδράσεων από την απελευθέρωση της αγοράς τηλεπικοινωνιών και ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία είχε οδηγήσει σε διαρκή μείωση του επιπέδου των τιμών το 2000, άσκησε ανοδική επίδραση στον καταγραφόμενο πληθωρισμό το 2001. Αυτές οι αυξήσεις των τιμών δεν φάνηκε να συνδέονται με τη γενική ζήτηση και θα μπορούσαν έτσι να θεωρηθούν παροδικές. Όμως, πέρα από τις αυξήσεις των τιμών που συνδέονται με την προσφορά, και άλλες τιμές αυξήθηκαν περισσότερο από ό,τι αναμενόταν, ιδίως όσον αφορά τις τιμές που διαμορφώνονται εγχωρίως, ενώ οι επιδράσεις στις τιμές των εισαγομένων ύστερα από τη μεγάλη υποτίμηση της κορώνας ήταν εντυπωσιακά μικρές. Ο πυρήνας του εγχώριου πληθωρισμού, ο οποίος δεν περιλαμβάνει τις δαπάνες για τόκους, τις επιδράσεις από τις μεταβολές της έμμεσης φορολογίας και των επιδοτήσεων καθώς και τα αγαθά που είναι κυρίως εισαγόμενα, ανήλθε σε 5,0% τον Ιανουάριο του 2002. Στην εξέλιξη αυτή συνέβαλαν κυρίως οι τιμές των εγχώριων υπηρεσιών και τα ενοίκια. Αυτό θα μπορούσε να ερμηνευθεί ως ένδειξη υψηλού βαθμού χρησιμοποίησης των πόρων, όπως αντανακλάται από τη μεγάλη αύξηση της απασχόλησης και την άνοδο των μισθολογικών δαπανών. Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, το ποσοστό ανεργίας

μειώθηκε στο 5% περίπου το πρώτο εξάμηνο του 2001 και παρέμεινε ιδιαίτερα σταθερό, παρά την ταχεία επιβράδυνση του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης. Το Μάρτιο του 2002, το ποσοστό ανεργίας ήταν 5,2% του εργατικού δυναμικού. Σύμφωνα με την Τράπεζα της Σουηδίας, η συνολική ανεργία, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων που συμμετέχουν σε προγράμματα για την αγορά εργασίας, έφθασε το 6,4% το 2001. Το 2001, το μισθολογικό κόστος επιδεινώθηκε περαιτέρω από την κυκλική επιβράδυνση του ρυθμού ανόδου της παραγωγικότητας της εργασίας, με αποτέλεσμα την ταχεία αύξηση του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος (4,4%)¹ και τη συνεχιζόμενη μείωση του ποσοστού των κερδών στο ΑΕΠ το οποίο, ενώ ξεκίνησε από πρωτοφανή υψηλά επίπεδα, μειώθηκε για να διαμορφωθεί σε επίπεδο χαμηλότερο από τον ιστορικό μέσο όρο του από το 1970. Η εξέλιξη αυτή αυξάνει τους κινδύνους εμφάνισης πληθωρισμού από την πλευρά του κόστους, εφόσον έχει περιοριστεί η δυνατότητα των επιχειρήσεων να καλύψουν τις αυξήσεις του κόστους με αντίστοιχα κέρδη. Η ταχεία μετακύλιση της αύξησης της μισθολογικής δαπάνης στις τιμές το 2001 μπορεί επίσης να αντανάκλα την έλλειψη ανταγωνισμού σε ορισμένους τομείς, όπως οι κατασκευές, το λιανικό εμπόριο και οι ασφάλειες.

Σύμφωνα με την έκθεση για τον πληθωρισμό που δημοσίευσε η Τράπεζα της Σουηδίας το Μάρτιο του 2002, ο πληθωρισμός ΔΤΚ αναμένεται να διαμορφωθεί κατά μέσο όρο σε 2,3% το 2002 και 2,2% το 2003. Από το Μάρτιο του 2002 μέχρι σήμερα το επιτόκιο επί των συμφωνιών επαναγοράς έχει αυξηθεί κατά 0,5 εκατοστιαία μονάδα. Κατά το ίδιο διάστημα ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ δεν αναμένεται να διαφοροποιηθεί σημαντικά από τον πληθωρισμό ΔΤΚ. Οι περισσότεροι φορείς που διενεργούν προβλέψεις για τον πληθωρισμό προβλέπουν παρόμοιους ρυθμούς για τα προσεχή δύο χρόνια, με εξαίρεση τον ΟΟΣΑ, ο οποίος αναμένει συνέχιση των υψηλών ρυθμών πληθωρισμού το 2002 και

το 2003 (βλ. Πίνακα 3β). Οι προσδοκίες για τον πληθωρισμό κινήθηκαν ανοδικά στη διάρκεια του 2001, ενώ υποχώρησαν προς το τέλος του έτους και τις αρχές του 2002. Οι περισσότεροι φορείς διενέργειας προβλέψεων αναμένουν ότι οι μισθολογικές αυξήσεις θα κυμανθούν γύρω στο 4% τα επόμενα δύο χρόνια, ενώ η αύξηση του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος αναμένεται να μετριαστεί λόγω της ανάκαμψης της αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας. Οι κίνδυνοι για τον πληθωρισμό φαίνεται να αφορούν κυρίως το ενδεχόμενο ανόδου των τιμών και να προέρχονται από εγχώριες πιέσεις στις τιμές συνδεόμενες με τον υψηλό βαθμό χρησιμοποίησης των πόρων. Επιπλέον, η πρόσφατη άνοδος του πληθωρισμού πιθανόν να επηρεάσει τις προσδοκίες για τον πληθωρισμό και τις επικείμενες συλλογικές διαπραγματεύσεις, όπως αποδεικνύεται από το γεγονός ότι ορισμένα εργατικά σωματεία ήδη απειλούν να διεκδικήσουν πρόσθετες απολαβές σε ήδη υπογεγραμμένες συλλογικές συμβάσεις. Άλλοι παράγοντες όμως, όπως η ταχεία ανάκαμψη της αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας, θα μπορούσαν να μετριάσουν τις ανοδικές πιέσεις στις τιμές που, εάν κριθεί απαραίτητο, θα μπορούσαν να συγκρατηθούν και με την άσκηση πιο περιοριστικής νομισματικής πολιτικής.

Όσον αφορά τις εξελίξεις σε έναν ευρύτερο χρονικό ορίζοντα, η διατήρηση περιβάλλοντος που συντελεί στη σταθερότητα των τιμών συναρτάται στη Σουηδία, μεταξύ άλλων, με την άσκηση ισορροπημένης νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής μεσομακροπρόθεσμα. Με την καθιέρωση ενός πλαισίου οικονομικής πολιτικής με προσανατολισμό στη σταθερότητα, είναι απαραίτητο να ενισχυθούν οι εθνικές

¹ Εν μέρει λόγω των σημαντικών διακυμάνσεων του μεγέθους "μισθολογική δαπάνη μισθωτών", η Τράπεζα της Σουηδίας και άλλα ιδρύματα της χώρας στηρίζουν τις αναλύσεις τους σε μηνιαία στατιστικά στοιχεία που καταρτίζει η Στατιστική Υπηρεσία της Σουηδίας. Οι στατιστικές αυτές δεν περιλαμβάνουν ευμετάβλητα στοιχεία, όπως έκτακτα επιδόματα (μόνους) και φόρους μισθωτών υπηρεσιών. Για το 2000, η αύξηση του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος βάσει αυτού του μεγέθους είναι σημαντικά χαμηλότερη, ενώ για το 1999 είναι υψηλότερη.

πολιτικές που αποβλέπουν στην αύξηση του ανταγωνισμού στις αγορές προϊόντων και στη βελτίωση της λειτουργίας των αγορών εργασίας. Οι κοινωνικοί εταίροι θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι μισθολογικές αυξήσεις συμβαδίζουν με την αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας και με τις εξελίξεις στις ανταγωνίστριες χώρες, συμβάλλοντας κατ' αυτό τον τρόπο στη σταθερότητα των τιμών και την αύξηση της απασχόλησης. Εξάλλου, μετά το ευρύ πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων που συμφωνήθηκε στη Λισσαβώνα, φαίνεται ότι απαιτούνται μεταρρυθμίσεις στις αγορές προϊόντων, κεφαλαίων και εργασίας, καθώς και στα συστήματα φορολογίας και κοινωνικών παροχών, προκειμένου να μειωθούν οι πιέσεις στις τιμές και να διατηρηθούν ευνοϊκές συνθήκες για την οικονομική ανάπτυξη και την αύξηση της απασχόλησης.

2 Δημοσιονομικές εξελίξεις

Κατά το έτος αναφοράς (2001), η Σουηδία σημείωσε πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης ίσο με 4,8% του ΑΕΠ, ικανοποιώντας έτσι με άνεση την τιμή αναφοράς (3%) για το λόγο του ελλείμματος. Σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, το πλεόνασμα του προϋπολογισμού ως ποσοστό του ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 1,1 εκατοστιαία μονάδα περίπου. Η αύξηση αυτή εξηγείται κυρίως από την αργοπορημένη κατανομή κεφαλαιακών κερδών και εισοδημάτων από επιχειρήσεις που είχαν πραγματοποιηθεί το 2000. Ταυτόχρονα, ο λόγος του χρέους αυξήθηκε κατά 0,6 της εκατοστιαίας μονάδας σε 55,9% του ΑΕΠ, δηλ. κάτω από την τιμή αναφοράς 60%. Η προσαρμογή ελλείμματος-χρέους που προκάλεσε αυτή την αύξηση στο λόγο του χρέους, παρά το μεγάλο πλεόνασμα, οφείλεται κυρίως στην πώληση κρατικών ομολόγων εκ μέρους οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης. Το 2002 αναμένεται πλεόνασμα 1,7% του ΑΕΠ, ενώ ο λόγος του χρέους αναμένεται να μειωθεί στο 52,6% (βλ. Πίνακα 4). Από το 1997 ο λόγος του χρέους δεν έχει υπερβεί το λόγο των δαπανών δημοσίων επενδύσεων προς

το ΑΕΠ. Μάλιστα, από το 1998 οι προϋπολογισμοί είναι πλεονασματικοί.

Από την ανασκόπηση των ετών 1992 έως και 2001 διαπιστώνεται ότι ο λόγος χρέους/ΑΕΠ της Σουηδίας μειώθηκε συνολικά κατά 9,2 εκατοστιαίες μονάδες. Αρχικά τα δημόσια οικονομικά της Σουηδίας χειροτέρευσαν σημαντικά και ο λόγος του χρέους αυξήθηκε σε 77,7% το 1994. Η εξέλιξη αυτή σημειώθηκε μετά τη σοβαρή οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση που έπληξε τη χώρα στις αρχές της δεκαετίας του '90. Αργότερα όμως ο λόγος του χρέους υποχώρησε και το 2000 ήταν 55,3% (βλ. Διάγραμμα 2α), δηλαδή μειώθηκε κατά 22,4 εκατοστιαίες μονάδες σε διάστημα έξι ετών. Από την εξέταση των παραγόντων που συνέβαλαν στην εξέλιξη του χρέους, από το 1996 σημειώνονται πρωτογενή πλεονάσματα που υπεραντισταθμίζουν από το 1997 την αρνητική διαφορά ρυθμού ανάπτυξης/επιτοκίου (βλ. Διάγραμμα 2β). Το 2000 και το 2001 σημειώθηκαν σημαντικά πρωτογενή πλεονάσματα ύψους 7,9% και 8,2% του ΑΕΠ αντίστοιχα. Η εικόνα που παρατηρείται από τις αρχές της δεκαετίας του '90 φανερώνει τις σοβαρές επιπτώσεις που έχει η έντονη επιδείνωση του μακροοικονομικού περιβάλλοντος στο λόγο του χρέους, καθώς και τα έκτακτα γεγονότα στο λόγο του χρέους, ιδίως όταν δεν υπάρχει επαρκές πρωτογενές πλεόνασμα για να αντισταθμίσει αυτούς τους παράγοντες. Η αποφασιστική δημοσιονομική εξυγίανση τα τελευταία χρόνια έχει συμβάλει ώστε να υπεραντισταθμιστεί η αρχική αύξηση του λόγου του χρέους μετά το 1992.

Το ποσοστό του χρέους με βραχυπρόθεσμη διάρκεια εξακολουθεί να είναι μεγάλο, αν και έχει μειωθεί από τα υψηλά επίπεδα όπου βρισκόταν στις αρχές της δεκαετίας του 1990, καθιστώντας έτσι τα δημοσιονομικά αποτελέσματα λιγότερο ευαίσθητα στις μεταβολές των επιτοκίων. Το ποσοστό του χρέους που έχει συνολοκληρηθεί σε κορώνες Σουηδίας αυξήθηκε σε 81,6% το 2001, αν και τα δημοσιονομικά αποτελέσματα παραμένουν

κατ' αρχήν ευαίσθητα στις μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Κατά τη δεκαετία του 1990, ο λόγος δημοσιονομικού αποτελέσματος/ΑΕΠ ακολούθησε αρχικά πορεία έντονης επιδείνωσης, ενώ κατόπιν παρουσίασε βελτίωση. Ξεκινώντας από μεγάλο πλεόνασμα στο τέλος της δεκαετίας του '80, το 1993 έφθασε σε έλλειμμα 11,9% του ΑΕΠ. Στη συνέχεια το έλλειμμα μειωνόταν σταδιακά κάθε χρόνο και το 1998 μετατράπηκε σε πλεόνασμα 1,9% του ΑΕΠ, ενώ το 2001 βελτιώθηκε ακόμη περισσότερο και έφθασε το 4,8% (βλ. Διάγραμμα 3α). Όπως φαίνεται αναλυτικότερα στο Διάγραμμα 3β, το οποίο παρουσιάζει τις μεταβολές των δημοσιονομικών αποτελεσμάτων, κυκλικοί παράγοντες, σύμφωνα με εκτιμήσεις της Επιτροπής, συνέβαλαν στην αύξηση του ελλείμματος το 1992/93, και πάλι το 1996 και το 2001, δύο έτη κατά τα οποία σημειώθηκε σχετικά χαμηλή οικονομική ανάπτυξη. Οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης το 1994/95 και μετά κατά την περίοδο 1998-2000 επέδρασαν θετικά στο δημοσιονομικό αποτέλεσμα. Οι ετήσιες μη κυκλικές βελτιώσεις που κυμάνθηκαν μεταξύ 1,7 και 5,1 εκατοστιαίων μονάδων την περίοδο 1995-1998 αντανakλούν μια μονιμότερη, διαρθρωτική κίνηση προς πιο ισορροπημένες δημοσιονομικές πολιτικές και, σε μικρότερο βαθμό, μια σειρά μέτρων που άσκησαν προσωρινή επίδραση, συμπεριλαμβανομένων και αλλαγών στο φορολογικό σύστημα και των εισροών από την ΕΕ. Τα επόμενα χρόνια, οι μη κυκλικοί παράγοντες συνέβαλαν σε επιδείνωση του αποτελέσματος του προϋπολογισμού το 1999, ενώ βοήθησαν στη βελτίωσή του το 2000 και το 2001.

Όσον αφορά τις τάσεις άλλων δημοσιονομικών δεικτών, όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 4, ο λόγος των συνολικών δαπανών της γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ μειώθηκε γρήγορα αφού είχε κορυφωθεί το 73% του ΑΕΠ στο πλαίσιο της οικονομικής κρίσης στις αρχές της δεκαετίας του '90. Όλες οι βασικές κατηγορίες δαπανών

συνέβαλαν στη μείωση αυτή, και τελικά ο λόγος των συνολικών δαπανών έφθασε στο 57,5% του ΑΕΠ το 2001. Σημαντική ήταν η συμβολή των κοινωνικών μεταβιβαστικών πληρωμών, που παρουσιάζουν διαρκή μείωση από 23,3% του ΑΕΠ το 1993 σε 18,1% το 2001. Συγκριτικά αναφέρεται ότι κατά την ίδια περίοδο, η μισθολογική δαπάνη του Δημοσίου μειώθηκε κατά 2,4 εκατοστιαίες μονάδες. Οι κεφαλαιακές δαπάνες της γενικής κυβέρνησης, που το 1993 ήταν 6,1% του ΑΕΠ, μειώθηκαν σε 2,7% του ΑΕΠ το 2001. Οι δαπάνες για τόκους άρχισαν να υποχωρούν ως ποσοστό του ΑΕΠ από το 1997. Τα τρέχοντα έσοδα της γενικής κυβέρνησης δεν παρουσίασαν σημαντικές μεταβολές ως ποσοστό του ΑΕΠ μεταξύ 1993 και 2001. Αφού κορυφώθηκαν παροδικά στο 60,9% του ΑΕΠ το 1998, υποχώρησαν κάπως και το 2001 αντιστοιχούσαν στο 60,2% του ΑΕΠ. Παρά τη μικρή αυτή υποχώρηση, ενδέχεται να βρίσκονται σήμερα σε επίπεδο επιζήμιο για την οικονομική ανάπτυξη.

Σύμφωνα με τη μεσοπρόθεσμη στρατηγική δημοσιονομικής πολιτικής της Σουηδίας, όπως παρουσιάστηκε στην τελευταία επικαιροποίηση του Προγράμματος Σύγκλισης για τα έτη 2001-2004 (Νοέμβριος 2001), το πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να διατηρηθεί το 2002 και ο λόγος του χρέους προβλέπεται να φθάσει σε επίπεδο κοντά στο 50% και στη συνέχεια να μειωθεί περαιτέρω. Ο προϋπολογισμός του 2002 είναι σύμφωνος με αυτούς τους στόχους. Η κυβέρνηση της Σουηδίας ανακοίνωσε ότι θα συνεχίσει τη δημοσιονομική στρατηγική της με στόχο τη διατήρηση πλεονάσματος τουλάχιστον 2% του ΑΕΠ κατά μέσο όρο στη διάρκεια του οικονομικού κύκλου. Σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό, που αναθεωρεί τις σχετικά ευνοϊκές προβλέψεις που είχαν γίνει στις αρχές Σεπτεμβρίου 2001 και στις οποίες βασίστηκε το Πρόγραμμα Σύγκλισης, προβλέπεται πλεόνασμα 1,8% του ΑΕΠ για την περίοδο 2002-2004. Οι στόχοι αυτοί για το πλεόνασμα του προϋπολογισμού λαμβάνουν υπόψη τις σημαντικές μειώσεις της φορολογίας και την αύξηση των

κρατικών δαπανών το 2002. Πιθανόν όμως να απαιτηθούν διορθωτικά μέτρα για τις δαπάνες προκειμένου αυτές να διατηρηθούν κάτω από το ονομαστικό ανώτατο όριο του προϋπολογισμού. Επιπλέον, το τελευταίο στάδιο της μεταρρύθμισης της φορολογίας εισοδήματος θα εφαρμοστεί μόνο αν επιτευχθεί ικανοποιητικό πλεόνασμα, διαφορετικά μπορεί να αναβληθεί. Εάν τα δημοσιονομικά αποτελέσματα διαμορφωθούν όπως προβλέπεται στον Προϋπολογισμό για την περίοδο 2002-2004, και επιτευχθούν δημοσιονομικά πλεονάσματα τα επόμενα χρόνια, η Σουηδία θα έχει συμμορφωθεί με το στόχο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης για τη διατήρηση σχεδόν ισοσκελισμένου ή πλεονασματικού προϋπολογισμού μεσοπρόθεσμα. Συνεπώς, αν τα δημόσια οικονομικά της χώρας εξελιχθούν όπως έχει προγραμματιστεί ή ακόμη κι αν επιδεινωθούν κάπως, φαίνεται ότι δεν υπάρχει ουσιαστικός κίνδυνος να μην ικανοποιήσει η Σουηδία το κριτήριο για έλλειμμα μέχρι 3%.

Όσον αφορά την πιθανή μελλοντική πορεία του λόγου του χρέους, οι υπολογισμοί παρουσιάζονται με ανάλογο τρόπο όπως και στην Έκθεση για τη Σύγκλιση που δημοσίευσε η ΕΚΤ το 2000. Με βάση την παραδοχή ότι θα επιτευχθούν τα δημοσιονομικά αποτελέσματα που προβλέπονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το 2002, η διατήρηση του συνολικού αποτελέσματος ως ποσοστού του ΑΕΠ για το 2002 στο 1,7% θα είχε ως συνέπεια να μειωθεί ο λόγος του χρέους προς το ΑΕΠ σε 52,6%. Οι προβλεπόμενες εξελίξεις για τη Σουηδία υπογραμμίζουν τα οφέλη από τα πλεονάσματα που επιτυγχάνονται από το 1998 και εξής και συντελούν στην ταχεία μείωση του λόγου του χρέους. Η στρατηγική της Σουηδίας για την αντιμετώπιση των δημοσιονομικών πιέσεων που προκύπτουν από τις δημογραφικές αλλαγές στηρίζεται και στη διατήρηση ικανοποιητικών πλεονασμάτων μέχρι το 2015. Όπως φαίνεται στον Πίνακα 8, αναμένεται ταχεία γήρανση του πληθυσμού από το 2010 περίπου και μετά. Ταυτόχρονα, οι δαπάνες για συντάξεις, περίθαλψη και

μακροχρόνια φροντίδα των ηλικιωμένων θα αυξηθούν σημαντικά ως ποσοστό του ΑΕΠ, εκτός εάν αλλάξει η πολιτική κοινωνικών παροχών. Για το λόγο αυτό είναι ζωτικής σημασίας να μειωθεί το χρέος και οι δαπάνες εξυπηρέτησής του, πριν αρχίσουν να αυξάνονται οι δαπάνες που συνδέονται με τη γήρανση του πληθυσμού, έτσι ώστε να δημιουργηθεί αρκετό περιθώριο για ελιγμούς και να αποφευχθεί η δημιουργία υπερβολικού ελλείμματος.

Προκειμένου να αντιμετωπίσει αυτές τις προκλήσεις, η Σουηδία προχώρησε το 1999 σε μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού της συστήματος. Με τη μεταρρύθμιση αυτή, το δημόσιο σύστημα συντάξεων, που είναι διανεμητικού τύπου, λειτουργεί πλέον ως ένα σύστημα θεωρητικά καθορισμένων εισφορών όπου οι συντάξεις προσαρμόζονται αυτομάτως σε κάθε μεταβολή της βάσης υπολογισμού των εισφορών και του προσδόκιμου ζωής. Έτσι, το σύστημα θα παραμείνει ισορροπημένο, με σταθερά ποσοστά εισφορών, παρά τη γήρανση του πληθυσμού. Το νέο σύστημα επίσης μειώνει την εισφοροδιαφυγή καθώς συνδέει στενά τις επιμέρους παροχές με τις αντίστοιχες εισφορές. Το σύστημα συμπληρώνεται από ένα υποχρεωτικό πυλώνα κεφαλαιοποιητικού τύπου και από μια σειρά κλαδικών συνταξιοδοτικών ρυθμίσεων που θα αποτελούν επικουρικές πηγές εισοδήματος για τους συνταξιούχους. Εξάλλου, η εφαρμογή περαιτέρω μέτρων (π.χ. μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης των χαμηλόμισθων) με στόχο την αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας είναι σημαντική, μεταξύ άλλων, για την αντιμετώπιση του προβλήματος της γήρανσης του πληθυσμού.

3 Η εξέλιξη της συναλλαγματικής ισοτιμίας

Κατά την περίοδο αναφοράς (Μάιος 2000-Απρίλιος 2002) η σουηδική κορώνα δεν συμμετείχε στον ΜΣΙ ΙΙ (βλ. Πίνακα 9α). Αντ' αυτού, η νομισματική πολιτική της Σουηδίας είναι προσανατολισμένη προς τον

πρωταρχικό σκοπό της σταθερότητας των τιμών, και για την επίτευξή του καθορίζει ρητό στόχο για τον πληθωρισμό 2% (βάσει του ΔΤΚ) υπό καθεστώς κυμαινόμενης συναλλαγματικής ισοτιμίας.

Κατά την περίοδο αναφοράς, η ισοτιμία της κορώνας έναντι του ευρώ κινήθηκε σε επίπεδα χαμηλότερα από την μέση ισοτιμία της του Μαΐου 2000 (8,241 κορώνες Σουηδίας ανά ευρώ). Ελλείψει κεντρικών ισοτιμιών, η ισοτιμία αυτή χρησιμοποιείται ενδεικτικά ως σημείο αναφοράς (βλ. Διάγραμμα 5 και Πίνακα 9α). Η τάση υποτίμησης της κορώνας έναντι του ευρώ, που διήρκησε από τις αρχές Μαΐου 2000 μέχρι τα τέλη Σεπτεμβρίου 2001 και, με βάση τις ημερήσιες συναλλαγματικές ισοτιμίες, έφθασε το 18%, φαίνεται ότι συνδεόταν με την παγκόσμια οικονομική επιβράδυνση, η οποία επηρέασε τη Σουηδία περισσότερο από ό,τι τη ζώνη του ευρώ. Αυτό οφείλεται στη μεγαλύτερη εξάρτηση της σουηδικής οικονομίας από τις εξαγωγές γενικότερα, ιδιαίτερα δε των τομέων της πληροφορικής και των επικοινωνιών. Επίσης σημειώθηκαν σημαντικές καθαρές εκροές κεφαλαίων από τη Σουηδία, οι οποίες οφείλονταν κυρίως στις μεγάλες απώλειες της σουηδικής αγοράς μετοχών καθώς και στη χαλάρωση, από τις αρχές του 2001, των περιορισμών που επιβάλλονταν στις επενδύσεις των Σουηδών θεσμικών επενδυτών σε ξένο νόμισμα. Μέχρι το δεύτερο τρίμηνο του 2001, και μέσα σε ένα περιβάλλον υψηλού βαθμού χρησιμοποίησης των πόρων και απροσδόκητα ραγδαίων αυξήσεων των τιμών στη Σουηδία, η Τράπεζα της Σουηδίας θεώρησε ότι η εξασθένηση της κορώνας συνεπαγόταν κινδύνους δημιουργίας πληθωριστικών προσδοκιών. Έτσι, και δεδομένου ότι η υποτίμηση θεωρήθηκε φαινόμενο που αφορούσε μόνο την κορώνα στις διεθνείς αγορές συναλλάγματος, τον Ιούνιο του 2001 η Τράπεζα της Σουηδίας προχώρησε σε σειρά παρεμβάσεων στις αγορές συναλλάγματος προκειμένου να στηρίξει την κορώνα. Από τα τέλη Σεπτεμβρίου 2001 μέχρι το τέλος της περιόδου αναφοράς, η κορώνα

ανατιμήθηκε σχεδόν κατά 8% έναντι του ευρώ. Η ενίσχυση αυτή φαίνεται ότι συνδεόταν κυρίως με τη βελτίωση των προοπτικών της σουηδικής οικονομίας, παράλληλα με ενδείξεις για ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας και την αναστροφή των εκροών κεφαλαίων που είχαν σημειωθεί τους πρώτους μήνες της περιόδου αναφοράς. Συνολικά, οι μεταβολές του επιπέδου της συναλλαγματικής ισοτιμίας κορώνας-ευρώ ήταν κάπως εντονότερες κατά την επισκοπούμενη περίοδο από ό,τι στο διάστημα από την εισαγωγή του ευρώ τον Ιανουάριο του 1999 μέχρι το τέλος Απριλίου 2002.

Μεταξύ Μαΐου 2000 και Απριλίου 2002, η μεταβλητότητα της συναλλαγματικής ισοτιμίας της σουηδικής κορώνας έναντι του ευρώ, μετρούμενη με βάση τις τυπικές αποκλίσεις των ημερήσιων εκατοστιαίων μεταβολών ανηγμένες σε ετήσια μεγέθη, γενικώς κυμάνθηκε γύρω στο 7% (βλ. Πίνακα 9β). Η μεταβλητότητα αυξήθηκε περί το Σεπτέμβριο του 2001, αλλά μειώθηκε αργότερα καθώς η κορώνα ανέκαμψε έναντι του ευρώ, και στις αρχές του 2002 ήταν σαφώς κάτω από το μέσο όρο της για την περίοδο αναφοράς. Οι διαφορές των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων έναντι του σταθμικού μέσου όρου των διατραπεζικών επιτοκίων ζήτησης για τοποθετήσεις στη διατραπεζική αγορά έγιναν αρνητικές το 2000, αλλά στη διάρκεια του 2001 τα βραχυπρόθεσμα επιτόκια αυξήθηκαν και υπερέβησαν το μέσο όρο της ζώνης του ευρώ. Στην αρχή του 2002, τα βραχυπρόθεσμα επιτόκια ήταν περίπου 0,8 της εκατοστιαίας μονάδας υψηλότερα από το μέσο όρο της ζώνης του ευρώ (βλ. Πίνακα 9β).

Σε ένα πιο μακροχρόνιο πλαίσιο, τα σημερινά επίπεδα των συναλλαγματικών ισοτιμιών της σουηδικής κορώνας, μετρούμενα σε όρους πραγματικής συναλλαγματικής ισοτιμίας, είναι κάπως χαμηλότερα από τα μέσα ιστορικά τους επίπεδα και από τις μέσες τιμές του 1987 (βλ. Πίνακα 10). Όσον αφορά τις άλλες εξελίξεις στον εξωτερικό τομέα, η Σουηδία

διατηρεί ένα σημαντικό πλεόνασμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών της από το 1994 σε συνδυασμό με σχετικά υψηλή αρνητική καθαρή εξωτερική θέση (βλ. Πίνακα 11). Υπενθυμίζεται επίσης ότι η Σουηδία είναι μια μικρή ανοικτή οικονομία και, σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία για το 2001, ο λόγος του εξωτερικού της εμπορίου προς το ΑΕΠ ανέρχεται στο 46,7% για τις εξαγωγές και 40,6% για τις εισαγωγές, ενώ το ποσοστό του ενδοκοινοτικού της εμπορίου φθάνει το 54,7% για τις εξαγωγές και το 65,1% για τις εισαγωγές.

4 Η εξέλιξη των μακροπρόθεσμων επιτοκίων

Κατά την περίοδο αναφοράς (Μάιος 2001-Απρίλιος 2002), τα μακροπρόθεσμα επιτόκια στη Σουηδία ήταν κατά μέσο όρο 5,3%, δηλ. χαμηλότερα από την τιμή αναφοράς 7,0% του κριτηρίου του επιτοκίου, η οποία ορίζεται ως ο μέσος όρος των μακροπρόθεσμων επιτοκίων των τριών κρατών-μελών με την καλύτερη επίδοση ως προς τη σταθερότητα των τιμών συν 2 εκατοστιαίες μονάδες. Τα μακροπρόθεσμα επιτόκια στη Σουηδία ήταν επίσης χαμηλότερα από την τιμή αναφοράς το 2000 και το 2001 συνολικά (βλ. Πίνακα 12).

Με εξαίρεση το 1994, τα μακροπρόθεσμα επιτόκια ακολούθησαν καθοδική πορεία από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 μέχρι την αρχή του 1999 (βλ. Διάγραμμα 6α). Στη συνέχεια, οι αποδόσεις των σουηδικών ομολόγων άρχισαν να αυξάνονται σχεδόν παράλληλα με τα μακροπρόθεσμα επιτόκια της ζώνης του ευρώ. Αυτή η άνοδος των αποδόσεων των μακροπρόθεσμων σουηδικών ομολόγων αντανάκλασε επιδράσεις από την αύξηση των αποδόσεων διεθνώς καθώς και τη σταδιακή βελτίωση των προοπτικών της σουηδικής οικονομίας. Από τα μέσα της δεκαετίας του '90 και μέχρι το 1998 περίπου, οι αποδόσεις των μακροπρόθεσμων ομολόγων της Σουηδίας έτειναν να συγκλίνουν προς εκείνες των χωρών της ΕΕ με τις

χαμηλότερες αποδόσεις ομολόγων. Έκτοτε, οι αποδόσεις των μακροπρόθεσμων ομολόγων στη Σουηδία σταθεροποιήθηκαν και παρέμειναν κοντά σε εκείνες των χωρών με τις χαμηλότερες αποδόσεις ομολόγων. Κατά το μεγαλύτερο μέρος της περιόδου μέχρι τις αρχές του 1998, η μεταξύ τους διαφορά κυμάνθηκε μεταξύ 0 και 0,5% (βλ. Διάγραμμα 6β). Ωστόσο, από τα μέσα του 2001, η διαφορά αυτή είναι πιο κοντά στο 0,5%, καθώς επιταχύνθηκε ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ, οι πληθωριστικές προσδοκίες των χρηματοπιστωτικών αγορών τείνουν να αυξάνονται και επικρατεί μεγαλύτερη αβεβαιότητα διεθνώς μετά τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου. Εξάλλου, η εξασθένηση της σουηδικής κορώνας έναντι του ευρώ συνήθως συνδέεται με διεύρυνση της διαφοράς των επιτοκίων. Όμως, η βελτίωση των δημόσιων οικονομικών της χώρας συνέβαλε στη συγκράτηση της διαφοράς των μακροπρόθεσμων επιτοκίων.

5 Ανακεφαλαίωση

Κατά την περίοδο αναφοράς η Σουηδία επέτυχε μέσο δωδεκάμηνο ρυθμό πληθωρισμού (βάσει του ΕνΔΤΚ) 2,9%, δηλ. χαμηλότερο από την τιμή αναφοράς που προβλέπει η Συνθήκη. Τα τελευταία χρόνια, ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ στη Σουηδία βρίσκεται σε επίπεδα συμβατά με τη σταθερότητα των τιμών. Όμως, ο πληθωρισμός σημείωσε ταχεία άνοδο το 2001, πιθανώς λόγω της εξάντλησης του βαθμού χρησιμοποίησης του δυναμικού καθώς επίσης και λόγω ποικίλων διαταραχών της προσφοράς που όμως είχαν μόνο παροδικές επιπτώσεις. Η επιτάχυνση του πληθωρισμού σημειώθηκε μετά από αρκετά χρόνια σχετικά υψηλών μισθολογικών αυξήσεων και μειούμενων ποσοστών των κερδών στο ΑΕΠ. Καθώς η οικονομία σταθεροποιείται και ανακάμπτει, η εξάντληση του βαθμού χρησιμοποίησης του δυναμικού μπορεί να επιδράσει αυξητικά στους μισθούς και στον εγχώριο πληθωρισμό. Περαιτέρω μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας και ενίσχυση του ανταγωνισμού σε ορισμένες αγορές

προϊόντων θα μπορούσαν όμως να συμβάλουν σε μείωση του πληθωρισμού και μεγαλύτερο δυναμικό ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ. Όσον αφορά τις προοπτικές, ο πληθωρισμός σύμφωνα με τις περισσότερες προβλέψεις θα διαμορφωθεί σε επίπεδο ελαφρώς υψηλότερο από το 2% το 2002 και το 2003. Κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, το επίπεδο των μακροπρόθεσμων επιτοκίων ήταν 5,3%, δηλ. χαμηλότερο από την αντίστοιχη τιμή αναφοράς. Όμως, η διαφορά μεταξύ των μακροπρόθεσμων επιτοκίων στη Σουηδία και των χαμηλότερων επιτοκίων στη ζώνη του ευρώ αυξήθηκε το 2001, γεγονός που αντανάκλα την επιτάχυνση του πληθωρισμού, την τάση των χρηματοπιστωτικών αγορών να προσδοκούν υψηλότερο πληθωρισμό και την αύξηση της αβεβαιότητας διεθνώς.

Η Σουηδία δεν συμμετέχει στον ΜΣΙ II. Όπως αναφέρεται και στην Έκθεση για τη Σύγκλιση του 2000, η Σουηδία είναι κράτος-μέλος με παρέκκλιση και δεν τελεί υπό ειδικό καθεστώς όσον αφορά το Τρίτο Στάδιο της ONE. Κατά συνέπεια, είναι υποχρεωμένη από τη Συνθήκη να υιοθετήσει το ευρώ, κάτι που σημαίνει ότι πρέπει να προσπαθήσει να εκπληρώσει όλα τα κριτήρια σύγκλισης, συμπεριλαμβανομένου και αυτού που αφορά τη συναλλαγματική ισοτιμία. Κατά την περίοδο αναφοράς, η σουηδική κορώνα υποτιμήθηκε σημαντικά σε σχέση με τη μέση ισοτιμία της του Μαΐου 2000 έναντι του ευρώ, η οποία χρησιμοποιείται ενδεικτικά ως σημείο αναφοράς, ελλείψει κεντρικής ισοτιμίας, μέχρι το Σεπτέμβριο του 2001. Η υποτίμηση έφθασε το 18% περίπου και φαίνεται να συνδέεται με την εξέλιξη των εξαγωγών και τις καθαρές εκροές κεφαλαίων από τη Σουηδία. Από το Σεπτέμβριο του 2001, οι διεθνείς προοπτικές έχουν βελτιωθεί, οι καθαρές ροές κεφαλαίων έχουν επιστρέψει στα κανονικά τους επίπεδα και η κορώνα ανέκτησε το 8% περίπου των απωλειών της.

Κατά το έτος αναφοράς (2001), η Σουηδία επέτυχε δημοσιονομικό πλεόνασμα 4,8% του ΑΕΠ, εκπληρώνοντας έτσι με άνεση την τιμή αναφοράς 3% για το λόγο του ελλείμματος.

Ο λόγος χρέους/ΑΕΠ ήταν 55,9%, δηλ. χαμηλότερος από την τιμή αναφοράς 60%. Εάν τα δημοσιονομικά αποτελέσματα τελικά διαμορφωθούν όπως προβλέπεται στον Προϋπολογισμό για την περίοδο 2002-2004, τότε η Σουηδία θα διατηρήσει το πλεόνασμά της κοντά στο 2% του ΑΕΠ καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου. Ταυτόχρονα, το επίπεδο του χρέους θα μειωθεί περαιτέρω. Σε αυτό το πλαίσιο, η Σουηδία αναμένεται να συμμορφωθεί με το μεσοπρόθεσμο στόχο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, ακόμη και αν οι ρυθμοί αύξησης του ΑΕΠ αποδειχθούν κάπως χαμηλότεροι από ό,τι αναμένεται. Η μελλοντική κατεύθυνση της δημοσιονομικής πολιτικής, η εφαρμογή των φορολογικών μεταρρυθμίσεων και η αντιστάθμισή τους με τη συγκράτηση των δαπανών θα πρέπει να λάβουν υπόψη το υπάρχον μακροοικονομικό περιβάλλον και τον αναμενόμενο αντίκτυπο από τις εξελίξεις στους λοιπούς τομείς πολιτικής.

Όσον αφορά τη μακροπρόθεσμη σταθερότητα των δημόσιων οικονομικών, η Σουηδία μεταρρύθμισε το διανεμητικό συνταξιοδοτικό της σύστημα το 1999. Επιπλέον, η συμμόρφωση με τον κανόνα για πλεόνασμα 2% μεσοπρόθεσμα, καθώς και η περαιτέρω εφαρμογή μέτρων με σκοπό τη μεγαλύτερη συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό θα συμβάλουν ώστε να διαφυλαχθεί η σταθερότητα των δημόσιων οικονομικών. Ταυτόχρονα, ενδέχεται να χρειαστεί να μειώσει η Σουηδία τη φορολογική επιβάρυνση μακροπρόθεσμα, η οποία εξακολουθεί να είναι υψηλότερη από ό,τι σε άλλες βιομηχανικές χώρες.

Όσον αφορά τους άλλους παράγοντες, ο λόγος του ελλείμματος δεν έχει υπερβεί το λόγο δημόσιων επενδύσεων/ΑΕΠ από το 1997. Μάλιστα, από το 1998 σημειώνονται πλεονάσματα. Επιπλέον, η Σουηδία σημείωσε πλεονάσματα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών της, ενώ η καθαρή εξωτερική της θέση εξακολουθεί να είναι αρνητική.

Κατάλογος Πινάκων και Διαγραμμάτων

Σουηδία

I Η εξέλιξη των τιμών

Πίνακας 1	Σουηδία: Πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ
Διάγραμμα 1	Σουηδία: Εξέλιξη των τιμών
Πίνακας 2	Σουηδία: Δείκτες πληθωρισμού και συναφείς δείκτες
Πίνακας 3	Σουηδία: Πρόσφατες τάσεις και προβλέψεις για τον πληθωρισμό
	(α) Πρόσφατες τάσεις του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή
	(β) Προβλέψεις για τον πληθωρισμό

II Δημοσιονομικές εξελίξεις

Πίνακας 4	Σουηδία: Δημοσιονομική κατάσταση της γενικής κυβέρνησης
Διάγραμμα 2	Σουηδία: Ακαθάριστο χρέος γενικής κυβέρνησης
	(α) Επίπεδα
	(β) Ετήσιες μεταβολές και προσδιοριστικοί παράγοντες
Πίνακας 5	Σουηδία: Ακαθάριστο χρέος της γενικής κυβέρνησης - διαρθρωτικά χαρακτηριστικά
Διάγραμμα 3	Σουηδία: Πλεόνασμα (+) / έλλειμμα (-) της γενικής κυβέρνησης
	(α) Επίπεδα
	(β) Ετήσιες μεταβολές και προσδιοριστικοί παράγοντες
Πίνακας 6	Σουηδία: Προσαρμογή ελλείμματος / χρέους της γενικής κυβέρνησης
Διάγραμμα 4	Σουηδία: Δαπάνες και έσοδα της γενικής κυβέρνησης
Πίνακας 7	Σουηδία: Δημοσιονομική θέση της γενικής κυβέρνησης
Πίνακας 8	Σουηδία: Προβολές για το δείκτη εξάρτησης ηλικιωμένων

III Η εξέλιξη της συναλλαγματικής ισοτιμίας

Πίνακας 9	(α) Σουηδία: Σταθερότητα της συναλλαγματικής ισοτιμίας
	(β) Σουηδία: Βασικοί δείκτες πιέσεων στην κορώνα
Διάγραμμα 5	(α) Κορώνα Σουηδίας: Συναλλαγματική ισοτιμία έναντι του ευρώ τα δύο τελευταία χρόνια
	(β) Κορώνα Σουηδίας: Δείκτης διμερών συναλλαγματικών ισοτιμιών
Πίνακας 10	Κορώνα Σουηδίας: Δείκτες πραγματικής σταθμισμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας έναντι των κρατών-μελών της ΕΕ
Πίνακας 11	Σουηδία: Εξελίξεις στον εξωτερικό τομέα

IV Η εξέλιξη των μακροπρόθεσμων επιτοκίων

Πίνακας 12	Σουηδία: Μακροπρόθεσμο επιτόκιο
Διάγραμμα 6	(α) Σουηδία: Μακροπρόθεσμο επιτόκιο
	(β) Σουηδία: Διαφορές μακροπρόθεσμου επιτοκίου και πληθωρισμού ΔΤΚ έναντι των κρατών-μελών της ΕΕ με τα χαμηλότερα μακροπρόθεσμο επιτόκιο

Πίνακας Ι

Σουηδία: Πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ

(ετήσιες εκατοστιαίες μεταβολές)

	1998	1999	2000	2001	2002 Ιαν.	2002 Φεβ.	2002 Μάρ.	2002 Απρ.	Μάιος 2001 – Απρ. 2002
Πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ ¹⁾	1,0	0,6	1,3	2,7	2,9	2,7	3,0	2,2	2,9
Τιμή αναφοράς ²⁾	2,2	2,1	2,8	3,3	–	–	–	–	3,3
Μέσος όρος της ζώνης του ευρώ ³⁾	1,1	1,1	2,3	2,5	2,7	2,5	2,5	2,4	2,5

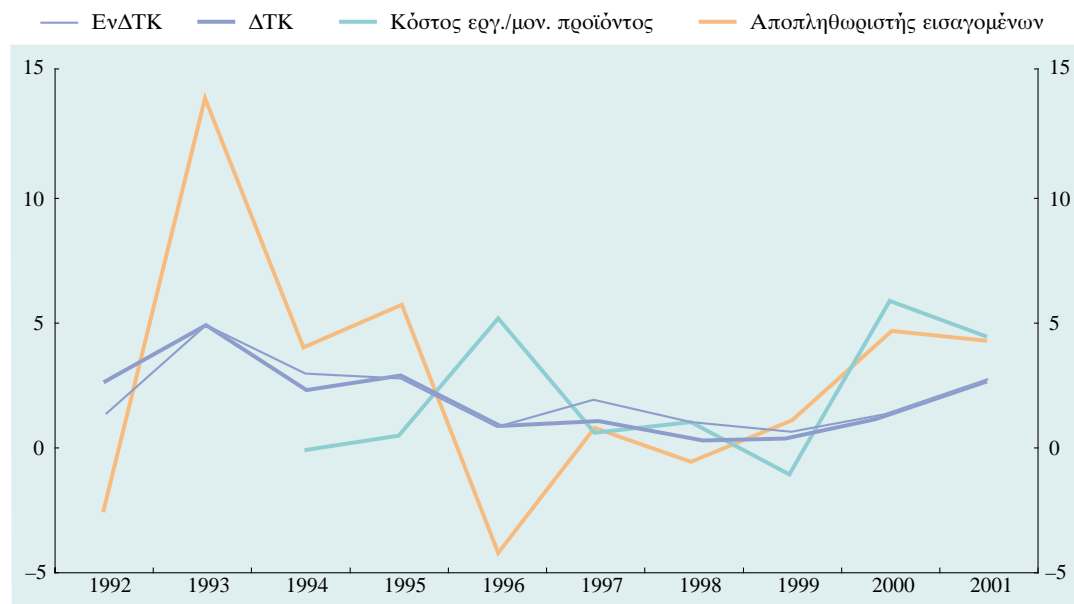
Πηγή: Eurostat.

- 1) Από τον Ιανουάριο 2000/Ιανουάριο 2001 η κάλυψη του ΕνΔΤΚ έχει διευρυνθεί και περαιτέρω εναρμονιστεί. Λεπτομέρειες βλ. στο στατιστικό παράρτημα.
- 2) Οι υπολογισμοί για την περίοδο Μαΐου 2001-Απριλίου 2002 βασίζονται στον μη σταθμισμένο αριθμητικό μέσο όρο των ετήσιων εκατοστιαίων μεταβολών του Ηνωμένου Βασιλείου, της Γαλλίας και του Λουξεμβούργου, συν 1,5 εκατοστιαία μονάδα.
- 3) Ο μέσος όρος της ζώνης του ευρώ αναφέρεται μόνο ενημερωτικά.

Διάγραμμα Ι

Σουηδία: Εξέλιξη των τιμών

(ετήσιες εκατοστιαίες μεταβολές)

Πηγές: Εθνικά στοιχεία και Eurostat.

Πίνακας 2

Σουηδία: Δείκτες πληθωρισμού και συναφείς δείκτες

(ετήσιες εκατοστιαίες μεταβολές, εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Δείκτες πληθωρισμού										
Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ)	1,3	4,8	2,9	2,7	0,8	1,8	1,0	0,6	1,3	2,7
Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ)	2,5	4,7	2,3	2,8	0,8	0,9	0,4	0,3	1,3	2,6
ΔΤΚ χωρίς μεταβολές καθαρών έμμεσων φόρων	4,2	4,4	1,4	1,6	0,0	-1,5	-1,9	-1,1	2,1	2,7
Αποπληθωριστής ιδιωτικής κατανάλωσης	2,1	5,8	2,8	2,9	1,4	2,3	1,0	1,0	1,0	1,6
Αποπληθωριστής ΑΕΠ	1,0	2,7	2,4	3,5	1,4	1,7	0,9	0,7	1,0	2,0
Τιμές παραγωγού ¹⁾	0,2	1,9	4,1	7,0	1,2	0,8	-1,4	-1,2	3,4	4,5
Συναφείς δείκτες										
Αύξηση πραγματικού ΑΕΠ	-1,7	-1,8	4,1	3,7	1,1	2,1	3,6	4,5	3,6	1,2
Παραγωγικό κενό (εκατ. μονάδες)	-1,8	-5,0	-2,6	-0,8	-1,7	-1,9	-0,7	1,3	2,3	0,9
Ποσοστό ανεργίας (%) ²⁾	5,6	9,1	9,4	8,8	9,6	9,9	8,3	7,2	5,9	5,1
Κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος, σύνολο οικονομίας	-	-	-0,1	0,5	5,1	0,6	0,9	-1,0	5,8	4,4
Μισθολογική δαπάνη ανά μισθωτό, σύνολο οικονομίας	-	-	4,8	2,8	6,8	3,8	3,3	1,3	7,3	3,8
Παραγωγικότητα εργασίας, σύνολο οικονομίας	2,8	3,6	4,9	2,3	1,6	3,2	2,3	2,3	1,5	-0,6
Αποπληθωριστής τιμών εισαγομένων (αγαθών και υπηρεσιών)	-2,4	13,9	4,0	5,7	-4,2	0,8	-0,5	1,0	4,6	4,2
Συναλλαγματική ισοτιμία ³⁾	0,6	-16,1	-0,8	-1,3	9,1	-2,6	-2,7	0,2	3,0	-8,4
Ποσότητα χρήματος (Μ3)	1,3	7,0	4,5	-1,3	10,0	4,2	3,5	6,8	6,2	2,0
Τιμές μετοχών (δείκτης OMX) ⁴⁾	7,6	53,1	3,4	18,8	38,9	27,8	16,9	71,0	-11,9	-19,8
Τιμές κατοικιών ⁵⁾	-9,2	-10,7	4,0	0,5	0,5	7,0	9,6	9,2	10,5	.

Πηγές: Eurostat, εθνικά στοιχεία (ΔΤΚ, ποσότητα χρήματος, τιμές μετοχών, τιμές ακινήτων) και Ευρωπαϊκή Επιτροπή (παραγωγικό κενό, ονομαστική σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία).

1) Σύνολο βιομηχανίας εκτός κατασκευών, εγχώριες πωλήσεις.

2) Ο ροισμός είναι σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ).

3) Ονομαστική σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία έναντι 24 βιομηχανικών χωρών.

Σημείωση: το θετικό (αρνητικό) πρόσημο σημαίνει ανατίμηση (υποτίμηση).

4) Τέλος περιόδου.

5) Τιμές ιδιόκτητων κατοικιών.

Πίνακας 3

Σουηδία: Πρόσφατες τάσεις και προβλέψεις για τον πληθωρισμό

(ετήσιες εκατοστιαίες μεταβολές, εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

(α) Πρόσφατες τάσεις του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή

	Δεκ. 01	Ιαν. 02	Φεβ. 02	Μάρ. 02	Απρ. 02
Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ)					
Ετήσια εκατοστιαία μεταβολή	3,2	2,9	2,7	3,0	2,2
Μεταβολή μέσου όρου 3 τελευταίων μηνών έναντι 3 προηγούμενων, ανηγμένη σε ετήσιο ρυθμό, εποχικά διορθωμένη	1,6	1,5	1,1	1,5	2,3
Μεταβολή μέσου όρου 6 τελευταίων μηνών έναντι 6 προηγούμενων, ανηγμένη σε ετήσιο ρυθμό, εποχικά διορθωμένη	3,0	2,6	2,1	1,7	1,8

Πηγές: Eurostat και υπολογισμοί της ΕΚΤ.

(β) Προβλέψεις για τον πληθωρισμό

	2002	2003
Ευρωπαϊκή Επιτροπή (άνοιξη 2002), ΕνΔΤΚ	2,2	2,2
ΟΟΣΑ (Απρίλιος 2002), ΔΤΚ	2,6	2,8
ΔΝΤ (Μάιος 2002), ΔΤΚ	2,3	2,2

Πηγές: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΟΟΣΑ (προκαταρκτική έκδοση) και ΔΝΤ.

Πίνακας 4

Σουηδία: Δημοσιονομική κατάσταση γενικής κυβέρνησης

(ως ποσοστό του ΑΕΠ)

	2000	2001	2002 ¹⁾
Πλεόνασμα (+) / έλλειμμα (-) γενικής κυβέρνησης	3,7	4,8	1,7
Τμμή αναφοράς	-3	-3	-3
Πλεόνασμα (+) / έλλειμμα (-), μείον τις δαπάνες δημόσιων επενδύσεων ²⁾	6,2	7,3	4,3
Ακαθάριστο χρέος γενικής κυβέρνησης	55,3	55,9	52,6
Τμμή αναφοράς	60	60	60

Πηγές: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (προβλέψεις άνοιξης 2002) και υπολογισμοί της ΕΚΤ.

1) Πρόβλεψη Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

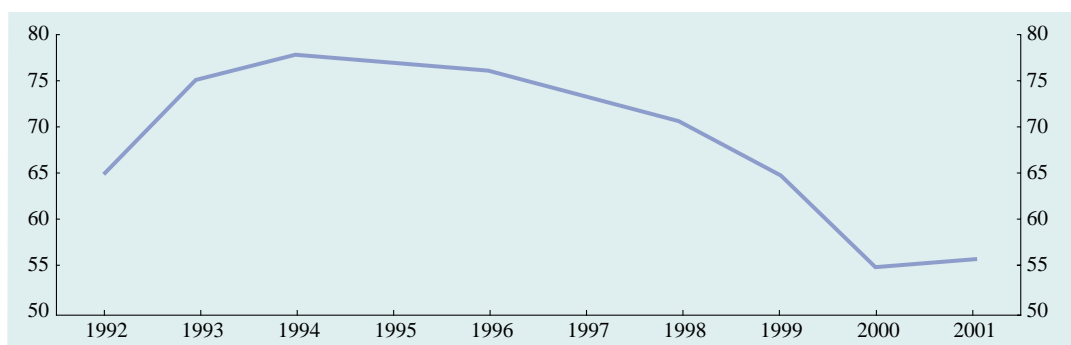
2) Το αρνητικό πρόσημο σημαίνει ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα είναι υψηλότερο από τις επενδυτικές δαπάνες.

Διάγραμμα 2

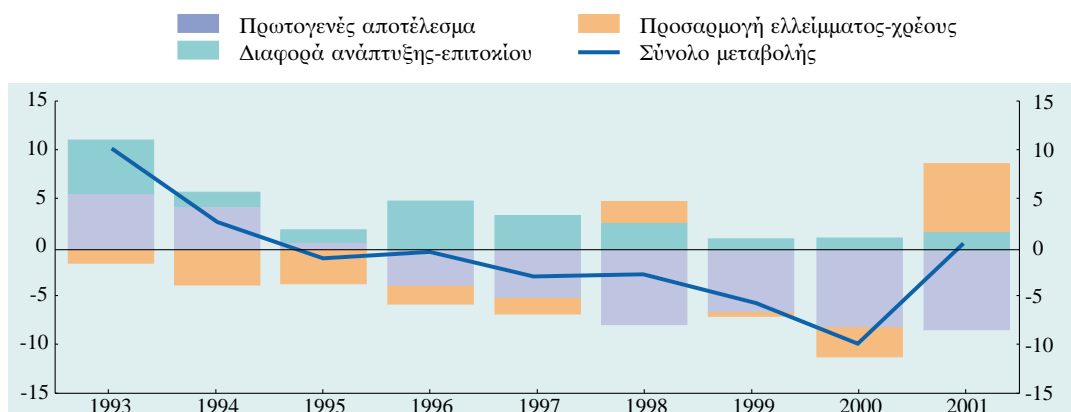
Σουηδία: Ακαθάριστο χρέος γενικής κυβέρνησης

(ως ποσοστό του ΑΕΠ)

(α) Επίπεδα

(β) Ετήσιες μεταβολές και προσδιοριστικοί παράγοντες

Πηγές: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (προβλέψεις άνοιξης 2002) και υπολογισμοί της ΕΚΤ.

Σημείωση: Στο Διάγραμμα 2 (β) οι αρνητικές τιμές σημαίνουν συμβολή του αντίστοιχου παράγοντα στη μείωση του λόγου του χρέους, ενώ οι θετικές τιμές σημαίνουν συμβολή στην αύξησή του.

Πίνακας 5**Σουηδία: Ακαθάριστο χρέος της γενικής κυβέρνησης - διαρθρωτικά χαρακτηριστικά***(% του ΑΕΠ)*

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Συνολικό χρέος (% του ΑΕΠ)	65,1	75,1	77,7	76,6	76,0	73,1	70,5	65,0	55,3	55,9
Σύνθεση κατά νόμισμα (% συνόλου)										
Σε εγχώριο νόμισμα	-	-	68,6	70,0	69,9	70,7	72,8	77,5	79,3	81,6
Σε ξένα νομίσματα	-	-	31,4	30,0	30,1	29,3	27,2	22,5	20,7	18,4
Ευρώ ή νομίσματα της ζώνης του ευρώ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Νομίσματα χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Χρέος εις χείρας κατοίκων (% συνόλου)	-	-	54,5	56,2	49,9	52,9	53,6	58,0	63,2	-
Μέση εναπομένουσα διάρκεια	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σύνθεση κατά διάρκεια ¹⁾ (% συνόλου)										
Βραχυπρόθεσμο (έως και ένα έτος)	-	-	27,2	20,0	19,4	15,0	19,3	17,6	19,7	19,0
Μεσομακροπρόθεσμο (άνω του ενός έτους)	-	-	72,8	80,0	80,6	85,0	80,7	82,4	80,3	81,0

Πηγές: ΕΣΚΤ, εκτός από το συνολικό χρέος (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προβλέψεις άνοιξης 2002). Στοιχεία τέλους έτους.
Σημείωση: Το άθροισμα των επιμέρους στοιχείων ενδέχεται να μη συμφωνεί με το σύνολο λόγω στρογγυλοποιήσεων.

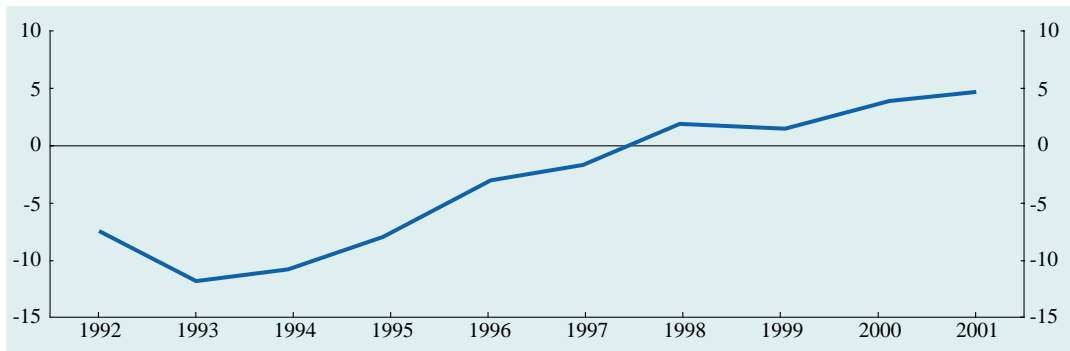
1) Αρχική διάρκεια.

Διάγραμμα 3

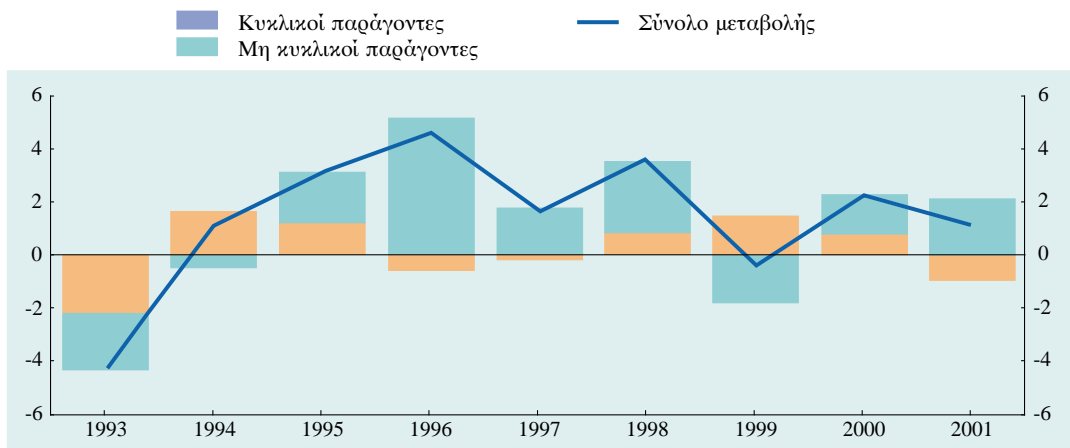
Σουηδία: Πλεόνασμα (+) / έλλειμμα (-) γενικής κυβέρνησης

(ως ποσοστό του ΑΕΠ)

(α) Επίπεδα

(β) Ετήσιες μεταβολές και προσδιοριστικοί παράγοντες

Πηγές: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (προβλέψεις άνοιξης 2002) και υπολογισμοί ΕΚΤ.

Σημείωση: Στο Διάγραμμα 3 (β) οι αρνητικές τιμές σημαίνουν συμβολή στην αύξηση των ελλειμμάτων, ενώ οι θετικές τιμές σημαίνουν συμβολή στη μείωσή τους.

Πίνακας 6**Σουηδία: Προσαρμογή ελλείμματος-χρέους γενικής κυβέρνησης**

(ως ποσοστό του ΑΕΠ)

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Μεταβολή του χρέους της γενικής κυβέρνησης	13,5	10,5	7,2	4,2	1,3	-0,1	0,5	-2,0	-6,8	2,4	-1,3
Πλεόνασμα (+) / έλλειμμα (-) γενικής κυβέρνησης	-7,5	-11,9	-10,8	-7,8	-3,2	-1,6	1,9	1,5	3,7	4,8	1,7
Προσαρμογή ελλείμματος-χρέους	5,9	-1,4	-3,6	-3,6	-1,9	-1,7	2,5	-0,5	-3,1	7,2	0,5
Καθαρή απόκτηση (+) / διάθεση (-) χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού											
Νόμισμα και καταθέσεις	-	-	-2,8	-0,5	-1,1	0,3	2,1	0,0	-2,0	4,4	-
Δάνεια και τίτλοι εκτός μετοχών	-	-	-1,4	-1,8	0,6	1,1	0,8	-0,9	-1,7	-3,4	-
Μετοχές και λοιποί μετοχικοί τίτλοι	-	-	-0,6	-0,3	-0,2	-0,9	1,0	-0,1	-0,0	7,7	-
Ιδιωτικοποιήσεις	-	-	0,0	-0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,0	-3,0	0,0	-
Συμμετοχή στο κεφάλαιο δημόσιων επιχειρήσεων	-	-	0,0	-0,0	-0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	-0,2	-
Λοιπά	-	-	-0,6	-0,2	-0,1	-0,8	1,1	-0,1	2,8	7,9	-
Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού	-	-	0,7	0,5	0,1	0,4	0,3	0,1	-0,0	0,1	-
Μεταβολές από αποτίμηση του χρέους της γενικής κυβέρνησης	-	-	-0,4	-2,5	0,5	-1,1	0,0	-2,1	0,0	1,0	-
Κέρδη (-) / ζημιές (+) από συναλλαγματικές διαφορές	-	-	-	-	-	-	0,1	-1,4	0,9	1,1	-
Λοιπές μεταβολές από αποτίμηση ¹⁾	-	-	-	-	-	-	-0,0	-0,7	-0,9	-0,1	-
Λοιπές μεταβολές του χρέους της γενικής κυβέρνησης²⁾	-	-	-0,4	-0,5	-1,2	-0,8	0,3	1,6	-1,2	1,7	-

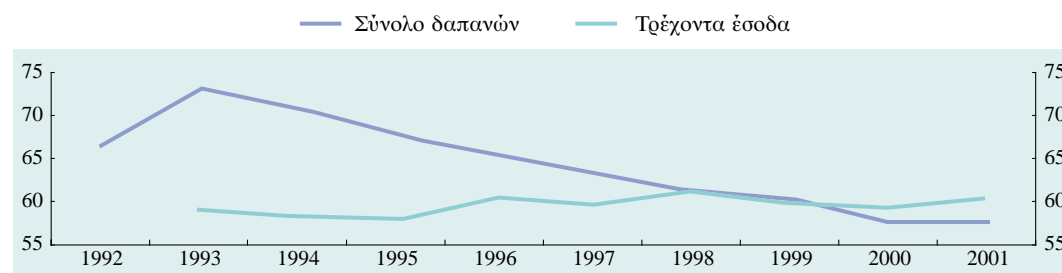
Πηγές: ΕΣΚΤ, εκτός από τις μεταβολές του χρέους και το πλεόνασμα/έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης και την προσαρμογή ελλείμματος-χρέους (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προβλέψεις άνοιξης 2002).

1) Περιλαμβάνεται η διαφορά μεταξύ ονομαστικής και αγοραίας αξίας των χρεογράφων της γενικής κυβέρνησης κατά την έκδοση.

2) Συναλλαγές επί άλλων πληρωτέων λογαριασμών (υποχρεώσεις Δημοσίου) και επανακατηγοριοποίηση τομέων. Ενδεχομένως περιλαμβάνονται και ορισμένες περιπτώσεις ανάληψης χρεών.

Διάγραμμα 4**Σουηδία: Δαπάνες και έσοδα γενικής κυβέρνησης**

(ως ποσοστό του ΑΕΠ)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (προβλέψεις άνοιξης 2002).

Πίνακας 7**Σουηδία: Δημοσιονομική θέση της γενικής κυβέρνησης***(ως ποσοστό του ΑΕΠ)*

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Σύνολο εσόδων	59,1	61,1	59,9	60,0	62,2	61,6	62,9	61,6	61,4	62,3
Τρέχοντα έσοδα	-	59,3	58,5	58,0	60,7	59,6	60,9	59,7	59,5	60,2
Άμεσοι φόροι	19,9	19,9	19,7	20,2	21,6	21,7	22,4	22,0	22,2	23,4
Έμμεσοι φόροι	15,8	15,1	14,4	13,7	14,3	14,8	15,3	16,8	14,5	14,6
Εισφορές κοινωνικής ασφάλισης	14,4	13,8	13,8	14,2	15,2	15,0	15,0	13,7	15,8	16,3
Λοιπά τρέχοντα έσοδα	-	10,6	10,6	9,8	9,5	8,2	8,1	7,2	7,0	6,0
Έσοδα κεφαλαίου	-	1,8	1,4	2,1	1,6	2,0	1,9	2,0	1,9	2,0
Σύνολο δαπανών	66,7	73,0	70,7	67,8	65,5	63,1	60,9	60,2	57,7	57,5
Τρέχουσες μεταβιβάσεις	64,0	67,1	66,3	63,8	62,4	59,8	59,0	57,2	55,2	54,9
Μισθολογική δαπάνη μισθωτών	18,8	19,1	18,2	17,3	17,8	17,4	16,8	16,4	16,4	16,7
Κοινωνικές παροχές εκτός αυτών που είναι σε είδος	22,9	23,3	22,8	21,3	20,3	19,6	19,3	18,8	18,3	18,1
Πληρωτέοι τόκοι	5,2	6,0	6,6	6,9	6,9	6,4	5,8	4,8	4,2	3,5
Εκ των οποίων: επίδραση των συμφωνιών ανταλλαγής και των προθεσμιακών συμβάσεων επιτοκίων	-	-	-	0,1	0,1	-0,1	0,1	-0,1	-0,0	0,1
Λοιπές τρέχουσες δαπάνες	17,1	18,6	18,7	18,2	17,5	16,4	17,0	17,2	16,3	16,5
Κεφαλαιακές δαπάνες	2,6	6,1	4,4	4,0	3,0	3,3	2,0	2,9	2,5	2,7
Πλεόνασμα (+) ή έλλειμμα (-)	-7,5	-11,9	-10,8	-7,8	-3,2	-1,6	1,9	1,5	3,7	4,8
Πρωτογενές αποτέλεσμα	-2,3	-5,9	-4,3	-0,8	3,7	4,9	7,7	6,3	7,9	8,2
Πλεόνασμα (+) ή έλλειμμα (-), μείον τις δαπάνες δημόσιων επενδύσεων	-	-	-7,3	-4,4	-0,2	1,1	4,6	4,2	6,2	7,3

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (προβλέψεις άνοιξης 2002). Το άθροισμα των επιμέρους στοιχείων ενδέχεται να μη συμφωνεί με το σύνολο λόγω στρογγυλοποιήσεων.

Σημείωση: Πληρωτέοι τόκοι όπως αναφέρονται σύμφωνα με τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος. Το στοιχείο "επίδραση των συμφωνιών ανταλλαγής και των προθεσμιακών συμβάσεων επιτοκίων" ισούται με τη διαφορά μεταξύ των τόκων (ή του ελλείμματος/πλεονάσματος) όπως ορίζεται στη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος και στο ΕΣΛ 95. Βλ. Κανονισμό αριθ. 2558/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την αναταξινόμηση των διακανονισμών υπό συμφωνίες ανταλλαγής επιτοκίων και υπό προθεσμιακές συμβάσεις επιτοκίων (swaps).

Πίνακας 8**Σουηδία: Προβολές για το δείκτη εξάρτησης ηλικιωμένων**

	2000	2010	2020	2030	2040	2050
Δείκτης εξάρτησης ηλικιωμένων (πληθυσμός 65 ετών και άνω ως ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 15-64 ετών)	27,0	29,0	35,0	39,0	42,0	41,0

Πηγή: ΕΣΚΤ.

Πίνακας 9**(α) Σουηδία: Σταθερότητα της συναλλαγματικής ισοτιμίας**

Συμμετοχή στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ΜΣΙ ΙΙ) Υποτίμηση διμερούς κεντρικής ισοτιμίας με πρωτοβουλία της χώρας	Όχι	Όχι
Μέγιστες αποκλίσεις προς τα άνω και προς τα κάτω ¹⁾	Μέγιστη προς τα άνω απόκλιση	Μέγιστη προς τα κάτω απόκλιση
<i>1 Μαΐου 2000 - 30 Απριλίου 2002</i>		
Ευρώ	1,0	-16,3
<i>Ενημερωτικά</i>		
Κορώνα Δανίας	1,0	-16,5
Δραχμή (μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2000)	0,9	-5,0
Λίρα Αγγλίας	4,8	-12,8

Πηγή: ΕΚΤ, ημερήσια στοιχεία εργασιών ημερών, κινητός μέσος 10 ημερών.

1) Μέγιστες προς τα άνω (+) και προς τα κάτω (-) αποκλίσεις (σε ποσοστά %) από το Μάιο του 2000 των διμερών συναλλαγματικών ισοτιμιών έναντι των αναφερόμενων νομισμάτων.

(β) Σουηδία: Βασικοί δείκτες πιέσεων στην κορώνα

Μέσος όρος 3 μηνών έως	2000			2001			2002	
	Ιουλ.	Οκτ.	Ιαν.	Απρ.	Ιουλ.	Οκτ.	Ιαν.	Απρ.
Μεταβλητότητα συναλλαγματικής ισοτιμίας ¹⁾	7,1	5,5	6,1	6,2	7,0	8,6	7,8	4,7
Διαφορές βραχυπρόθεσμων επιτοκίων ²⁾	0,0	-0,3	-0,3	-0,2	0,2	0,4	0,5	0,8

Πηγές: Εθνικά στοιχεία και υπολογισμοί της ΕΚΤ.

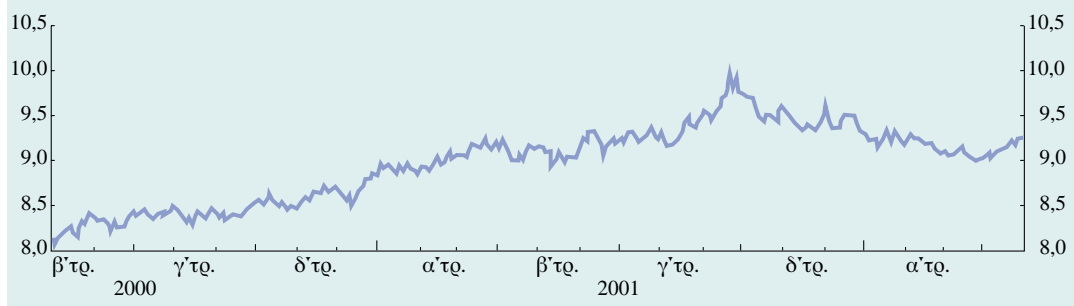
1) Μηνιαία (ανηγμένη σε ετήσια) τυπική απόκλιση των ημερήσιων εκατοστιαίων μεταβολών της συναλλαγματικής ισοτιμίας έναντι του ευρώ (σε ποσοστά %).

2) Διαφορά διατραπεζικών επιτοκίων 3 μηνών έναντι του σταθμικού μέσου όρου των επιτοκίων ζήτησης (bid) για αποδοχή διατραπεζικών καταθέσεων της ζώνης του ευρώ, σε εκατοστιαίες μονάδες.

Διάγραμμα 5α

Κορώνα Σουηδίας: Συναλλαγματική ισοτιμία έναντι του ευρώ τα δύο τελευταία χρόνια

(ημερήσια στοιχεία, 1 Μαΐου 2000-30 Απριλίου 2002)

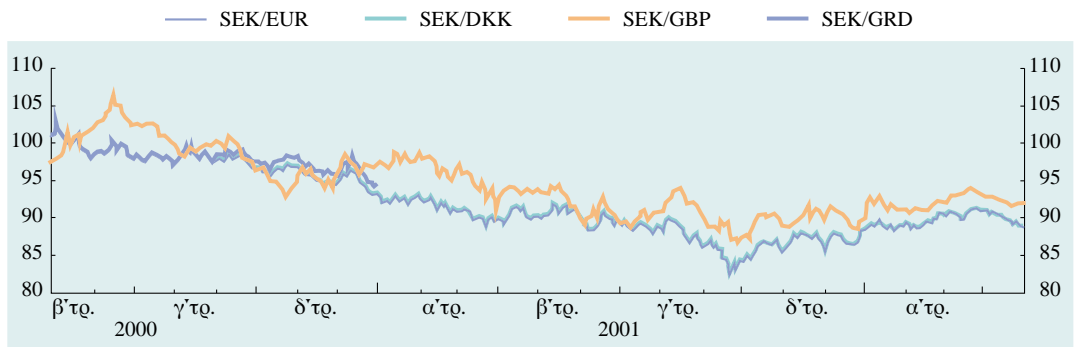

Πηγή: ΕΚΤ.

Διάγραμμα 5β

Κορώνα Σουηδίας: Δείκτης διμερών συναλλαγματικών ισοτιμιών

(ημερήσια στοιχεία, μέσος όρος Μαΐου 2000 =100, 1 Μαΐου 2000-30 Απριλίου 2002)

Πηγή: ΕΚΤ.

Πίνακας 10**Κορώνα Σουηδίας: Δείκτες πραγματικής σταθμισμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας έναντι των κρατών-μελών της ΕΕ***(τριμηνιαία στοιχεία, εκατοστιαίες αποκλίσεις, δ' τρίμηνο 2001 σε σύγκριση με διαφορετικές περιόδους αναφοράς)*

	Μέσος όρος 1974-2001	Μέσος όρος 1991-2001	Μέσος όρος 1987
Πραγματικές σταθμισμένες συναλλαγματικές ισοτιμίες:	-25,5	-12,9	-21,2
Βάσει μισθολογικού κόστους ανά μονάδα προϊόντος (σύνολο οικονομίας)	-14,8	-11,8	-12,4
Βάσει αποπληθωριστή ιδιωτικής κατανάλωσης	-20,1	-12,8	-17,4
Βάσει αποπληθωριστή του ΑΕΠ			
Βάσει αποπληθωριστή τιμών εξαγόμενων αγαθών και υπηρεσιών	-17,1	-9,3	-16,1
Υπόμνηση:			
Ονομαστική σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία	-26,2	-10,5	-23,1

*Πηγές: Ευρωπαϊκή Επιτροπή και υπολογισμοί της ΕΚΤ.**Σημείωση: Το θετικό (αρνητικό) πρόσημο σημαίνει ανατίμηση (υποτίμηση).***Πίνακας 11****Σουηδία: Εξελίξεις στον εξωτερικό τομέα***(ως ποσοστό του ΑΕΠ)*

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών	-2,9	-1,3	1,2	3,4	3,2	3,8	3,4	3,6	3,3	3,2
Καθαρές απαιτήσεις (+) ή υποχρεώσεις (-) έναντι του εξωτερικού	-36,8	-43,8	-41,9	-33,4	-39,2	-42,2	-38,5	-35,6	-31,6	-21,2
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών ¹⁾	28,0	32,4	36,0	40,5	39,1	42,7	43,7	43,6	47,3	46,7
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών ¹⁾	26,4	28,5	31,3	33,7	32,4	35,5	37,5	37,7	41,9	40,6
Ενδοκοινοτικές εξαγωγές αγαθών ^{2) 3)}	68,4	64,6	58,6	59,6	57,1	55,6	57,9	58,4	55,9	54,7
Ενδοκοινοτικές εισαγωγές αγαθών ^{2) 3)}	69,4	68,6	64,8	68,6	68,5	67,7	69,2	67,7	64,2	65,1

*Πηγές: Eurostat (ενδοκοινοτικές εξαγωγές και εισαγωγές αγαθών), εθνικά στοιχεία και υπολογισμοί της ΕΚΤ.**1) Στατιστική ισοζυγίου πληρωμών.**2) Στατιστική εξωτερικού εμπορίου.**3) Ως ποσοστό των συνολικών εξαγωγών και εισαγωγών.*

Πίνακας 12

Σουηδία: Μακροπρόθεσμα επιτόκια

(ποσοστά %)

	2000	2001	Φεβ.	2002 Μάρ.	Απρ.	Μάιος 2001 – Απρ. 2002
Μακροπρόθεσμο επιτόκιο	5,4	5,1	5,4	5,6	5,7	5,3
Τιμή αναφοράς	7,4	7,0	–	–	–	7,0
Μέσος όρος της ζώνης του ευρώ	5,4	5,0	5,1	5,3	5,3	5,1

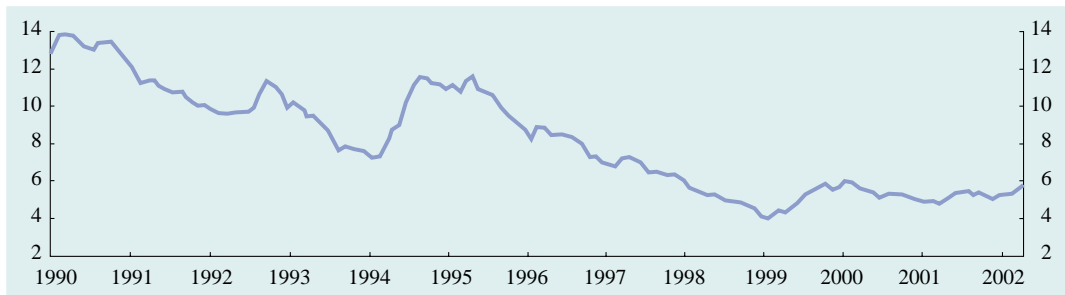
Πηγή: ΕΚΤ, υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Σημείωση: Η τιμή αναφοράς βασίζεται στα τρία κράτη-μέλη με την καλύτερη επίδοση ως προς τη σταθερότητα των τιμών (Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία και Λουξεμβούργο για την περίοδο Μαΐου 2001-Απριλίου 2002) συν 2 εκατοστιαίες μονάδες. Ο μέσος όρος της ζώνης του ευρώ αναφέρεται μόνο ενημερωτικά.

Διάγραμμα 6

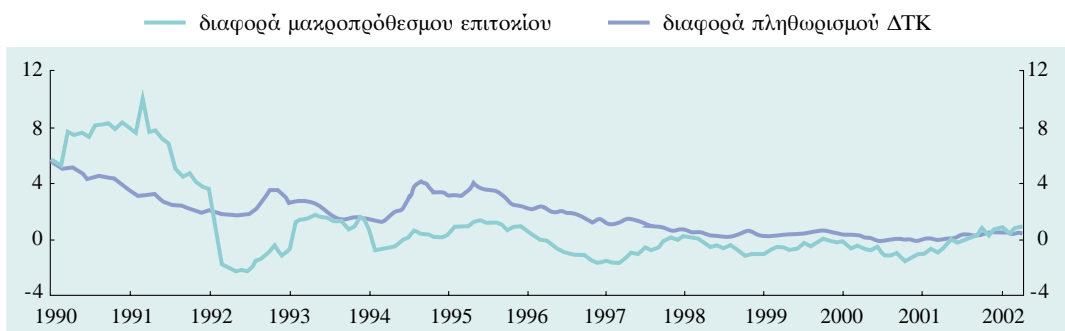
(α) Σουηδία: Μακροπρόθεσμο επιτόκιο

(μηνιαίοι μέσοι όροι, σε ποσοστά %)

Πηγή: ΕΚΤ.

(β) Σουηδία: Διαφορές μακροπρόθεσμου επιτοκίου και πληθωρισμού ΔΤΚ έναντι των κρατών-μελών της ΕΕ με τα χαμηλότερα μακροπρόθεσμα επιτόκια¹⁾

Πηγή: ΕΚΤ, υπηρεσίες Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Τα στοιχεία για τον ΔΤΚ δεν είναι εναρμονισμένα.

1) Γερμανία, Αυστρία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία και Γαλλία.

Παράρτημα: Στατιστική μεθοδολογία για τους δείκτες σύγκλισης

Στο παρόν παράρτημα παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τη στατιστική μεθοδολογία που ακολουθείται προκειμένου για τους δείκτες σύγκλισης καθώς και λεπτομέρειες για την εναρμόνιση που επιτεύχθηκε ως προς τις εν λόγω στατιστικές.

Τιμές καταναλωτή

Το Πρωτόκολλο αριθ. 21 σχετικά με τα κριτήρια σύγκλισης που αναφέρονται στο Άρθρο 121 της Συνθήκης ορίζει ότι η σύγκλιση των τιμών μετρείται μέσω του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή σε συγκρίσιμη βάση, λαμβανομένων υπόψη των διαφορών των εθνικών ορισμών. Το έργο της εννοιολογικής επεξεργασίας σε σχέση με την εναρμόνιση των ΔΤΚ εκτελείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Eurostat) σε στενή συνεργασία με τις εθνικές στατιστικές υπηρεσίες. Η ΕΚΤ, ως βασικός χρήστης αυτών των στοιχείων, είχε άμεση ανάμιξη στο έργο αυτό, όπως και ο προκάτοχός της, το ΕΝΙ. Τον Οκτώβριο του 1995 το Συμβούλιο της ΕΕ υιοθέτησε Κανονισμό σχετικά με τους ΕνΔΤΚ, ο οποίος χρησιμεύει ως πλαίσιο για περαιτέρω λεπτομερή μέτρα εναρμόνισης.

Τα μέτρα εναρμόνισης που εφαρμόστηκαν για τους ΕνΔΤΚ βασίστηκαν σε διάφορους Κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου της ΕΕ. Οι ΕνΔΤΚ χαρακτηρίζονται από κοινή κάλυψη από την άποψη των ομάδων αγαθών και υπηρεσιών που περιλαμβάνουν, αλλά και της επικράτειας και του πληθυσμού (και τα τρία αυτά ζητήματα είναι από τους κυριότερους λόγους που ευθύνονται για τις διαφορές μεταξύ των εθνικών ΔΤΚ). Κοινά πρότυπα έχουν καθιερωθεί επίσης σε διάφορους άλλους τομείς (π.χ. όσον αφορά τον τρόπο χειρισμού των νέων αγαθών και υπηρεσιών). Ορισμένοι από αυτούς τους κοινούς κανόνες αποτελούν ελάχιστα πρότυπα και ήδη αναπτύσσονται περαιτέρω.

Σύμφωνα με τους Κανονισμούς του Συμβουλίου της ΕΕ που υιοθετήθηκαν το 1998 και το 1999, η κάλυψη των ΕνΔΤΚ επεκτάθηκε και εναρμονίστηκε περαιτέρω σε όλα τα κράτη-μέλη, με ισχύ στις περισσότερες περιπτώσεις από τον Ιανουάριο του 2000 και τον Ιανουάριο του 2001. Οι ετήσιοι ρυθμοί πληθωρισμού το 2000 και το 2001 εν μέρει μόνο αντανακλούν αυτή τη μεταβολή, εφόσον οι αλλαγές στην κάλυψη ενσωματώνονταν κάθε Ιανουάριο και γενικώς δεν έγινε αναθεώρηση στοιχείων για προγενέστερες περιόδους.

Ο ΕνΔΤΚ που καλύπτει ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ αποτελεί τον κυριότερο δείκτη τιμών καταναλωτή για την ενιαία νομισματική πολιτική της ΕΚΤ από τον Ιανουάριο του 1999 και εξής.

Δημόσια οικονομικά

Το προσαρτώμενο στη Συνθήκη Πρωτόκολλο αριθ. 20 σχετικά με τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος, μαζί με ένα Κανονισμό του Συμβουλίου της ΕΕ του Νοεμβρίου του 1993, ορίζουν τις έννοιες “δημόσιος τομέας”, “πλεόνασμα/έλλειμμα”, “δαπάνες για τόκους”, “επενδύσεις”, “χρέος” και “ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ)” παραπέμποντας το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών (ΕΣΛ, δεύτερη έκδοση¹). Στην πρώτη Έκθεση για τη Σύγκλιση είχε χρησιμοποιηθεί ως στατιστικό πρότυπο το ΕΣΛ, δεύτερη έκδοση, από το 2000 και εξής όμως η διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος βασίζεται στο νέο Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών (ΕΣΛ 95), όπως προβλέπεται σε σχετικό Κανονισμό του Συμβουλίου.² Το ΕΣΛ 95 είναι συνεπές με άλλα διεθνή πρότυπα όπως το Σύστημα Εθνικών Λογαριασμών του 1993.

¹ Eurostat: “Ευρωπαϊκό Σύστημα Ολοκληρωμένων Οικονομικών Λογαριασμών” (ΕΣΟΛ), δεύτερη έκδοση, Στατιστική Υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Λουξεμβούργο 1979.

² Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2223/96 του Συμβουλίου (Ιούνιος 1996) περί του ευρωπαϊκού συστήματος εθνικών και περιφερειακών λογαριασμών της Κοινότητας, Παράρτημα V.

Ο “δημόσιος τομέας” περιλαμβάνει την κεντρική κυβέρνηση, την κυβέρνηση των κρατιδίων (στα κράτη-μέλη που είναι οργανωμένα σε ομοσπονδιακή βάση), την περιφερειακή ή τοπική αυτοδιοίκηση και τους ασφαλιστικούς οργανισμούς. Δεν περιλαμβάνει τις δημόσιες επιχειρήσεις και άρα πρέπει να διακρίνεται από τον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

Το “δημόσιο πλεόνασμα/έλλειμμα” είναι η καθαρή παροχή (+)/καθαρή λήψη δανείων (-) όπως ορίζεται στο ΕΣΛ 95, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για τόκους που προκύπτουν από συμφωνίες ανταλλαγής και προθεσμιακές συμβάσεις επιτοκίων. “Δημόσιο χρέος” είναι το άθροισμα των ανεξόφλητων ακαθάριστων υποχρεώσεων στην ονομαστική τους αξία, όπως ταξινομούνται στις κατηγορίες του ΕΣΛ 95 “νόμισμα και καταθέσεις”, “τίτλοι πλην μετοχών” (π.χ. γραμμάτια και ομόλογα του Δημοσίου) και δάνεια. Το δημόσιο χρέος δεν καλύπτει τα παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα όπως πράξεις ανταλλαγής, εμπορικές πιστώσεις και λοιπές υποχρεώσεις που δεν ενσωματώνονται σε χρηματοοικονομικό τίτλο, όπως διαφορές μεταξύ προκαταβολών και οφειλόμενων φόρων, και δεν περιλαμβάνει ενδεχόμενες υποχρεώσεις όπως κρατικές εγγυήσεις και την υποχρέωση καταβολής συντάξεων. Ενώ το δημόσιο χρέος νοείται ως ακαθάριστο, με την έννοια ότι οι απαιτήσεις δεν αφαιρούνται από τις υποχρεώσεις, είναι ενοποιημένο μεταξύ των τομέων της γενικής κυβέρνησης και άρα δεν περιλαμβάνει δημόσιο χρέος εις χείρας άλλων φορέων του Δημοσίου. Τα “συνολικά έσοδα” και οι “συνολικές δαπάνες” ορίζονται σε Κανονισμό της Επιτροπής (Ιούλιος 2000). Περιλαμβάνουν αντίστοιχα τις συναλλαγές που αυξάνουν και μειώνουν την καθαρή παροχή (+)/καθαρή λήψη δανείων (-), και η μεταξύ τους διαφορά ισούται με την καθαρή παροχή (+)/καθαρή λήψη δανείων (-).

Ο ορισμός του δημοσιονομικού ελλείμματος και του δημόσιου χρέους συνεπάγεται ότι η μεταβολή του υπολοίπου του δημόσιου χρέους στο τέλος δύο συνεχόμενων ετών

μπορεί να διαφέρει σημαντικά από το ύψος του δημοσιονομικού ελλείμματος για το επισκοπούμενο έτος. Παραδείγματος χάριν, το δημόσιο χρέος μπορεί να μειωθεί εάν χρησιμοποιηθούν έσοδα από ιδιωτικοποιήσεις δημόσιων επιχειρήσεων ή εάν διατεθούν άλλα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού χωρίς καμία (άμεση) επίδραση στο δημοσιονομικό έλλειμμα. Η εξήγηση της διαφοράς μεταξύ του ελλείμματος και της μεταβολής του δημόσιου χρέους, γνωστή ως “προσαρμογή ελλείμματος-χρέους”, είναι επίσης σημαντική προκειμένου να αξιολογηθεί η στατιστική ποιότητα των παρεχόμενων στοιχείων.

Το ΑΕΠ που χρησιμοποιείται για την κατάρτιση του λόγου του ελλείμματος και του χρέους είναι όπως υπολογίζεται με βάση το ΕΣΛ 95.

Από την αρχή του 1994 τα κράτη-μέλη της ΕΕ τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο υποβάλλουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στοιχεία για το δημοσιονομικό έλλειμμα και το δημόσιο χρέος. Η Συνθήκη αναθέτει την ευθύνη για την παροχή των στατιστικών στοιχείων που θα χρησιμοποιηθούν για τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Με αυτά τα δεδομένα, η Eurostat παρακολουθεί τη συνέπεια των στατιστικών στοιχείων που υποβάλλονται σύμφωνα με το ΕΣΛ 95. Η εφαρμογή του ΕΣΛ 95 επεξηγείται λεπτομερώς στο Εγχειρίδιο για το Δημόσιο Έλλειμμα και Χρέος.

Συναλλαγματικές ισοτιμίες

Η συναλλαγματική ισοτιμία του νομίσματος του υπό εξέταση κράτους-μέλους έναντι του ευρώ είναι οι ημερήσιες ισοτιμίες αναφοράς που καταγράφονται από την ΕΚΤ στις 2.15 μ.μ. (μετά την καθημερινή διαδικασία συντονισμού μεταξύ των κεντρικών τραπεζών). Οι εν λόγω ισοτιμίες αναφοράς δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ, ενώ διατίθενται και μέσω ηλεκτρονικών δικτύων παροχής πληροφοριών. Οι συναλλαγματικές ισοτιμίες έναντι του ECU

είναι οι ημερήσιες επίσημες ισοτιμίες όπως έχουν δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Οι συναλλαγματικές ισοτιμίες των ευρωπαϊκών νομισμάτων μεταξύ τους, που χρησιμοποιούνται στην παρούσα Έκθεση, υπολογίζονται μέσω των παραπάνω ισοτιμιών έναντι του ευρώ/ECU. Οι ονομαστικές και πραγματικές σταθμισμένες ισοτιμίες που αναφέρονται στην παρούσα Έκθεση βασίζονται σε σειρές οι οποίες υπολογίζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Μακροπρόθεσμα επιτόκια

Το Άρθρο 4 του Πρωτοκόλλου αριθ. 21 σχετικά με τα κριτήρια σύγκλισης που αναφέρονται στο Άρθρο 121 της Συνθήκης ορίζει ότι η σύγκλιση των επιτοκίων αξιολογείται με βάση τα μακροπρόθεσμα ομόλογα του Δημοσίου, ή συγκρίσιμους τίτλους, λαμβανομένων υπόψη των διαφορών των εθνικών ορισμών. Ενώ σύμφωνα με το Άρθρο 5 του Πρωτοκόλλου

αριθ. 21 η παροχή των στατιστικών στοιχείων για την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου αποτελεί ευθύνη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η ΕΚΤ, δεδομένης της πείρας της στον τομέα αυτό, βοηθά καθορίζοντας τα αντιπροσωπευτικά μακροπρόθεσμα επιτόκια, συλλέγει τα σχετικά στοιχεία από τις ΕθνΚΤ και τα διαβιβάζει στην Επιτροπή. Πρόκειται για συνέχεια του έργου που είχε αρχίσει το ENI στο πλαίσιο της προετοιμασίας για το Τρίτο Στάδιο της ΟΝΕ, σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή.

Το έργο του ENI οδήγησε στον καθορισμό επτά βασικών χαρακτηριστικών που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό των μακροπρόθεσμων επιτοκίων και τα οποία παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Τα εναρμονισμένα αντιπροσωπευτικά μακροπρόθεσμα επιτόκια παράγονται από τις ΕθνΚΤ. Στην παρούσα Έκθεση χρησιμοποιούνται πλήρως εναρμονισμένα στοιχεία.

Πλαίσιο I

Στατιστικό πλαίσιο για τον καθορισμό των μακροπρόθεσμων επιτοκίων για το σκοπό της αξιολόγησης της σύγκλισης

Έννοια	Σύσταση
Εκδότης των ομολόγων	Μακροπρόθεσμα κρατικά ομόλογα ή συγκρίσιμοι τίτλοι που έχει εκδώσει η κεντρική κυβέρνηση
Διάρκεια	Εναπομένουσα διάρκεια δέκα έτη ή όσο το δυνατόν πλησιέστερη. Τυχόν αντικατάσταση των ομολόγων θα πρέπει να ελαχιστοποιεί αλλαγές στη διάρκεια (maturity drift). Θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η διαρθρωτική ρευστότητα της αγοράς.
Επίδραση του τοκομεριδίου	Χωρίς άμεση προσαρμογή
Φορολόγηση	Μετά φόρων
Επιλογή των ομολόγων	Τα επιλεγόμενα ομόλογα θα πρέπει να έχουν επαρκή βαθμό ρευστότητας. Αυτή η προϋπόθεση καθορίζει αν θα επιλεγεί ομόλογο αναφοράς ή δείγμα ομολόγων, ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούν στις εθνικές αγορές.
Τύπος υπολογισμού αποδόσεων	Τύπος 6.3 της Διεθνούς Ένωσης Αγορών Κινητών Αξιών (ISMA) “Απόδοση στη λήξη”
Συγγέντρωση	Στην περίπτωση που το δείγμα περιλαμβάνει περισσότερα του ενός ομόλογα, το αντιπροσωπευτικό επιτόκιο υπολογίζεται ως ο απλός μέσος όρος των αποδόσεων.

Άλλοι παράγοντες

Η τελευταία παράγραφος του Άρθρου 121 (1) της Συνθήκης ορίζει ότι οι εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της ΕΚΤ λαμβάνουν επίσης υπόψη, εκτός από τα τέσσερα κύρια κριτήρια, και την εξέλιξη του ECU, τα αποτελέσματα της ολοκλήρωσης των αγορών, την κατάσταση και την εξέλιξη των ισοζυγίων πληρωμών και μια εξέταση της εξέλιξης του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος και άλλων δεικτών των τιμών.

Ενώ για τα τέσσερα κύρια κριτήρια το Πρωτόκολλο αριθ. 21 ορίζει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα παράσχει τα στοιχεία με βάση τα οποία θα αξιολογηθεί η συμμόρφωση με τα εν λόγω κριτήρια και τα περιγράφει λεπτομερέστερα, στο Πρωτόκολλο δεν γίνεται αναφορά σ' αυτούς τους "άλλους παράγοντες".

Όσον αφορά το ισοζύγιο πληρωμών και τις καθαρές απαιτήσεις και υποχρεώσεις έναντι του εξωτερικού, τα χρησιμοποιούμενα στοιχεία καταρτίζονται από τις αντίστοιχες ΕθνΚΤ σύμφωνα με το Εγχειρίδιο Ισοζυγίου Πληρωμών του ΔΝΤ (5η έκδοση). Τα

στοιχεία δεν είναι πλήρως συγκρίσιμα διαχρονικά λόγω των νέων ορισμών που ισχύουν από τον Οκτώβριο του 1997.

Τα στοιχεία για το κόστος εργασίας και οι αποπληθωριστές των εθνικών λογαριασμών υπολογίζονται με βάση στοιχεία που παρέχονται σύμφωνα με το ΕΣΛ 95. Οι δείκτες τιμών παραγωγού βασίζονται σε εναρμονισμένους ορισμούς, οι οποίοι παρέχουν συγκρίσιμα στοιχεία μεταξύ των κρατών-μελών και αφορούν τις εγχώριες πωλήσεις στο σύνολο της βιομηχανίας εκτός κατασκευών.

Τελευταία ημερομηνία που καλύπτει η Έκθεση

Η τελευταία ημερομηνία των στατιστικών στοιχείων που περιέχονται στην παρούσα Έκθεση για τη Σύγκλιση ήταν η 30ή Απριλίου 2002, εκτός από την περίπτωση των ΕνΔΤΚ, οι οποίοι δημοσιεύθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Eurostat) στις 16 Μαΐου 2002 και των στοιχείων για το Ηνωμένο Βασίλειο που δημοσιεύθηκαν στις 21 Μαΐου 2002.

Κεφάλαιο III

**Συμβατότητα της εθνικής νομοθεσίας
με τη Συνθήκη**

I Εισαγωγή

I.1 Γενικές παρατηρήσεις

Σύμφωνα με το Άρθρο 122 (2) της Συνθήκης, η ΕΚΤ (καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή), τουλάχιστον μία φορά κάθε δύο χρόνια, ή όποτε το ζητήσει κράτος-μέλος με παρέκκλιση, υποβάλλει έκθεση προς το Συμβούλιο της ΕΕ σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπει το Άρθρο 121 (1). Κάθε τέτοια έκθεση πρέπει να εξετάζει, μεταξύ άλλων, κατά πόσον η εθνική νομοθεσία κάθε κράτους-μέλους με παρέκκλιση, συμπεριλαμβανομένου του καταστατικού της ΕθνΚΤ του, είναι συμβατή προς τα Άρθρα 108 και 109 της Συνθήκης και το Καταστατικό του ΕΣΚΤ (αναφέρεται και ως “νομική σύγκλιση”). Το μόνο κράτος-μέλος με παρέκκλιση που εξετάζεται στην παρούσα έκθεση είναι η Σουηδία. Για το λόγο αυτό, η ΕΚΤ εξέτασε τη νομική κατάσταση στη Σουηδία και τα νομοθετικά μέτρα που έχει λάβει ή πρέπει να λάβει η Σουηδία ώστε να καταστεί συμβατή η εθνική της νομοθεσία με τη Συνθήκη και το Καταστατικό του ΕΣΚΤ.

Η παρούσα Έκθεση αντλεί στοιχεία από προηγούμενες εκθέσεις της ΕΚΤ και του ENI με θέμα τη νομική σύγκλιση και ειδικότερα, την Έκθεση της ΕΚΤ για τη Σύγκλιση του 2000 και την Έκθεση του ENI για τη Σύγκλιση του 1998, καθώς και τις εκθέσεις του 1995 και 1996 για την “Πρόοδο προς τη σύγκλιση”, και τα νεότερα στοιχεία που προστέθηκαν σ’ αυτές τον Οκτώβριο του 1997 σχετικά με τα νομικά ζητήματα. Για το λόγο αυτό, το κείμενο που ακολουθεί θα πρέπει να διαβαστεί σε συνδυασμό με τα συναφή μέρη των εν λόγω εκθέσεων. Κατά την εξέταση της συμβατότητας της εθνικής νομοθεσίας λαμβάνονται υπόψη οι τυχόν νομοθετικές τροποποιήσεις που θεσπίστηκαν ή πρόκειται να θεσπιστούν στη Σουηδία μετά τις παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν στην Έκθεση για τη Σύγκλιση του 2000.

I.2 Η Δανία και το Ηνωμένο Βασίλειο

Η παρούσα Έκθεση περιορίζεται στη Σουηδία, εφόσον τα άλλα δύο κράτη της ΕΕ που δεν έχουν υιοθετήσει το ευρώ, η Δανία και το Ηνωμένο Βασίλειο, είναι κράτη-μέλη με ειδικό καθεστώς.

Το Πρωτόκολλο της Συνθήκης σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν τη Δανία προβλέπει ότι η κυβέρνηση της χώρας θα γνωστοποιήσει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τη θέση της για τη συμμετοχή της στο Τρίτο Στάδιο της ΟΝΕ, προτού το Συμβούλιο προβεί στην αξιολόγησή του σύμφωνα με το Άρθρο 121 (2) της Συνθήκης. Η Δανία έχει ήδη γνωστοποιήσει ότι δεν θα συμμετάσχει στο Τρίτο Στάδιο της ΟΝΕ. Σύμφωνα με το Άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου, αυτό σημαίνει ότι η Δανία αντιμετωπίζεται ως κράτος-μέλος με παρέκκλιση. Οι συνέπειες που έχει για τη Δανία το γεγονός αυτό αναπτύχθηκαν στην Απόφαση που έλαβαν οι Αρχηγοί Κρατών ή Κυβερνήσεων στη σύνοδο του Εδιμβούργου στις 11 και 12 Δεκεμβρίου 1992. Η Απόφαση αυτή ορίζει ότι η Δανία διατηρεί τις υφιστάμενες αρμοδιότητές της στον τομέα της νομισματικής πολιτικής σύμφωνα με τους εθνικούς της νόμους και κανονισμούς, συμπεριλαμβανομένων των αρμοδιοτήτων της Εθνικής Τράπεζας της Δανίας στον τομέα της νομισματικής πολιτικής. Εφόσον, σύμφωνα με το Άρθρο 122 (3) της Συνθήκης, το Άρθρο 108 της Συνθήκης ισχύει για τη Δανία, η Εθνική Τράπεζα της Δανίας πρέπει να πληροί τους όρους περί ανεξαρτησίας των κεντρικών τραπεζών. Το ENI, στην Έκθεση για τη Σύγκλιση του 1998, είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι αυτός ο όρος έχει εκπληρωθεί. Η θέση αυτή παραμένει αμετάβλητη. Δεν είναι αναγκαίο να προβλεφθεί η νομική ενσωμάτωση της Εθνικής Τράπεζας της Δανίας στο ΕΣΚΤ ούτε χρειάζεται να προσαρμοστεί η λοιπή νομοθεσία ενόσω η Δανία δεν γνωστοποιεί ότι προτίθεται να υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα.

Σύμφωνα με το Πρωτόκολλο της Συνθήκης για ορισμένες διατάξεις που αφορούν το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας, το Ηνωμένο Βασίλειο δεν υποχρεούται να μεταβεί στο Τρίτο Στάδιο, εκτός εάν γνωστοποιήσει στο Συμβούλιο σχετική πρόθεσή του. Ύστερα από τη γνωστοποίηση του Ηνωμένου Βασιλείου προς το Συμβούλιο στις 30 Οκτωβρίου 1997 ότι δεν προτίθεται να υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα την 1η

Ιανουαρίου 1999 (κατάσταση που δεν έχει αλλάξει), ορισμένες διατάξεις της Συνθήκης (μεταξύ αυτών και τα Άρθρα 108 και 109) και του Καταστατικού του ΕΣΚΤ δεν ισχύουν για το Ηνωμένο Βασίλειο. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχει σήμερα νομική υποχρέωση του Ηνωμένου Βασιλείου να εξασφαλίσει ότι η εθνική του νομοθεσία (συμπεριλαμβανομένου του καταστατικού της Τράπεζας της Αγγλίας) είναι συμβατή με τη Συνθήκη και το Καταστατικό του ΕΣΚΤ.

2 Αντικείμενο της προσαρμογής

2.1 Τομείς προσαρμογής

Προκειμένου να προσδιορίσει τους τομείς στους οποίους χρειάζεται προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας, η ΕΚΤ ακολουθεί την ίδια γενική διάρθρωση όπως και στο παρελθόν σύμφωνα με την οποία γίνεται διάκριση ανάμεσα:

- στην ανεξαρτησία των ΕθνΚΤ (βλ. ιδίως το Άρθρο 108 της Συνθήκης και τα Άρθρα 7 και 14.2 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ),
- στη νομική ενσωμάτωση των ΕθνΚΤ στο ΕΣΚΤ (βλ. ιδίως τα Άρθρα 12.1 και 14.3 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ), και
- στη λοιπή νομοθεσία εκτός των καταστατικών των ΕθνΚΤ.

2.2 “Συμβατότητα” έναντι “εναρμόνισης”

Το Άρθρο 109 της Συνθήκης ορίζει ότι η εθνική νομοθεσία πρέπει να είναι “συμβατή” με τη Συνθήκη και το Καταστατικό του ΕΣΚΤ. Πρέπει συνεπώς να αρθούν οι ασυμβατότητες της εθνικής νομοθεσίας με τη Συνθήκη και το Καταστατικό. Η υποχρέωση αυτή δεν θίγεται ούτε από το γεγονός ότι η Συνθήκη και το Καταστατικό κατισχύουν της εθνικής νομοθεσίας, ούτε από τη φύση της ασυμβατότητας.

Ο όρος “συμβατή” υποδηλώνει ότι η Συνθήκη δεν απαιτεί “εναρμόνιση” των καταστατικών του ΕΣΚΤ, ούτε μεταξύ τους ούτε με το Καταστατικό του ΕΣΚΤ. Οι εθνικές ιδιαιτερότητες μπορούν να συνεχίσουν να υφίστανται. Πράγματι, το Άρθρο 14.4 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ επιτρέπει στις ΕθνΚΤ να εκτελούν και άλλες λειτουργίες εκτός από εκείνες που καθορίζονται στο Καταστατικό, εφόσον αυτές δεν παρακωλύουν τους στόχους και τα καθήκοντα του ΕΣΚΤ. Οι διατάξεις που επιτρέπουν πρόσθετες λειτουργίες αυτού του είδους θα ήταν σαφές παράδειγμα περίπτωσης όπου μπορεί να συνεχιστεί η ύπαρξη διαφορών μεταξύ των καταστατικών των ΕθνΚΤ. Αντίθετα, ο όρος “συμβατή” σημαίνει ότι πρέπει να γίνει προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας και των καταστατικών των ΕθνΚΤ, ώστε να εξαλειφθούν οι ασυνέπειες με τη Συνθήκη και το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και να εξασφαλιστεί ο αναγκαίος βαθμός ενσωμάτωσης των ΕθνΚΤ στο ΕΣΚΤ. Ειδικότερα, θα πρέπει να γίνει προσαρμογή όλων των διατάξεων που αντιβαίνουν στην ανεξαρτησία μιας ΕθνΚΤ, όπως η ανεξαρτησία αυτή ορίζεται στη Συνθήκη, και στο ρόλο της ΕθνΚΤ αυτής ως αναπόσπαστου μέρους του ΕΣΚΤ.

Η υποχρέωση που αναφέρεται στο Άρθρο 109 της Συνθήκης εκτείνεται μόνο στα σημεία που δεν είναι συμβατά με τις διατάξεις της Συνθήκης και του

Καταστατικού του ΕΣΚΤ. Ωστόσο, όπου η εθνική νομοθεσία δεν συμφωνεί με το παράγωγο δίκαιο της Κοινότητας ή της ΕΚΤ ασφαλώς πρέπει να ευθυγραμμιστεί με το παράγωγο αυτό δίκαιο. Η γενική αυτή υποχρέωση απορρέει από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου.

πρέπει να γίνει η προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας. Η προσαρμογή μπορεί να γίνει με παραπομπές στη Συνθήκη και το Καταστατικό, με την ενσωμάτωση διατάξεων που περιέχονται στα τελευταία, με την κατάργηση των ασύμβατων διατάξεων ή με συνδυασμό των παραπάνω μεθόδων.

Τέλος, η Συνθήκη και το Καταστατικό του ΕΣΚΤ δεν υποδεικνύουν με ποιο τρόπο

3 Η ανεξαρτησία των κεντρικών τραπεζών

Τα χαρακτηριστικά της ανεξαρτησίας των κεντρικών τραπεζών περιγράφηκαν αναλυτικά στην Έκθεση του ΕΝΙ για τη Σύγκλιση του 1998, στην οποία μπορούν να ανατρέξουν οι αναγνώστες. Σε αυτήν αναφερόταν, μεταξύ άλλων, ότι οι ασυμβατότητες σ' αυτό τον τομέα πρέπει να έχουν αρθεί ουσιαστικά το αργότερο μέχρι

την ημερομηνία ίδρυσης του ΕΣΚΤ, δηλ. την 1η Ιουνίου 1998. Αυτό σήμαινε ότι οι αντίστοιχες τροποποιήσεις θα έπρεπε όχι μόνο να έχουν υιοθετηθεί αλλά και να έχουν τεθεί σε ισχύ μέχρι αυτή την ημερομηνία. Αυτή η υποχρέωση ίσχυε και για τα κράτη-μέλη με παρέκκλιση.

4 Νομική ενσωμάτωση των ΕθνΚΤ στο ΕΣΚΤ

Το Άρθρο 14.3 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ ορίζει ότι οι ΕθνΚΤ των κρατών-μελών που είναι πλήρη μέλη του ΕΣΚΤ αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του ΕΣΚΤ και ενεργούν σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες της ΕΚΤ. Διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας (ιδίως των καταστατικών των ΕθνΚΤ) που θα παρακώλυαν την εκτέλεση των σχετικών με το ΕΣΚΤ καθηκόντων ή τη συμμόρφωση προς τις αποφάσεις της ΕΚΤ θα ήταν ασυμβίβαστες με την αποτελεσματική λειτουργία του ΕΣΚΤ. Ως εκ τούτου, απαιτούνται προσαρμογές των εθνικών νομοθεσιών και των καταστατικών των ΕθνΚΤ για να διασφαλιστεί η συμβατότητά τους προς τη Συνθήκη και το Καταστατικό του ΕΣΚΤ. Για την εκπλήρωση των όρων του Άρθρου 109, οι εθνικές νομοθετικές διαδικασίες έπρεπε να έχουν προσαρμοστεί κατά τρόπον ώστε να διασφαλίζεται η συμβατότητα της εθνικής νομοθεσίας κατά την ημερομηνία ίδρυσης του ΕΣΚΤ. Ωστόσο, αυτές οι νομοθετικές απαιτήσεις που αφορούν την πλήρη νομική

ενσωμάτωση των ΕθνΚΤ στο ΕΣΚΤ δεν χρειάζεται να τεθούν σε ισχύ πριν από τη στιγμή της πλήρους ένταξης μιας ΕθνΚΤ στο ΕΣΚΤ, δηλ. προκειμένου για κράτος-μέλος με παρέκκλιση, κατά την ημερομηνία που θα υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα. Η προσοχή πρέπει να εστιαστεί κυρίως στους τομείς όπου οι νομοθετικές διατάξεις ενδέχεται να εμποδίζουν μια ΕθνΚΤ να συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις του ΕΣΚΤ ή το διοικητή μιας ΕθνΚΤ να εκτελεί τα καθήκοντά του ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ ή όπου οι καταστατικές διατάξεις δεν αναγνωρίζουν τα προνόμια της ΕΚΤ. Στη συνέχεια, διακρίνονται οι τομείς από τους οποίους αποτελούνται συνήθως τα καταστατικά των ΕθνΚΤ: καταστατικοί σκοποί, καθήκοντα, μέσα νομισματικής πολιτικής, οργάνωση και χρηματοοικονομικές διατάξεις, καθώς επίσης και άλλοι τομείς όπου ενδέχεται να απαιτούνται προσαρμογές του καταστατικού της ΕθνΚΤ.

4.1 Καταστατικοί σκοποί

Η πλήρης ενσωμάτωση των ΕθνΚΤ στο ΕΣΚΤ προϋποθέτει ότι οι καταστατικοί τους σκοποί είναι συμβατοί με τους σκοπούς του ΕΣΚΤ, όπως αυτοί προβλέπονται στο Άρθρο 2 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ. Αυτό σημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι πρέπει να υποστούν προσαρμογή οι καταστατικοί σκοποί που έχουν “εθνική χροιά” - π.χ. όσοι αναγράφουν ότι η νομισματική πολιτική πρέπει να ασκείται στο πλαίσιο της γενικότερης οικονομικής πολιτικής του κράτους-μέλους.

4.2 Καθήκοντα

Τα καθήκοντα της ΕθνΚΤ ενός κράτους-μέλους με πλήρη συμμετοχή καθορίζονται πρωτίστως από την ιδιότητά της ως αναπόσπαστου μέρους του ΕΣΚΤ και κατά συνέπεια από τη Συνθήκη και το Καταστατικό του ΕΣΚΤ. Γι' αυτό, προκειμένου να επιτευχθεί συμμόρφωση με το Άρθρο 109 της Συνθήκης, οι διατάξεις των καταστατικών που αφορούν τα καθήκοντα των ΕθνΚΤ θα πρέπει να συγκριθούν με τις σχετικές διατάξεις της Συνθήκης και του Καταστατικού¹ και να αρθούν οι ασυμβατότητες. Αυτό ισχύει για οποιαδήποτε διάταξη η οποία, μετά την υιοθέτηση του ευρώ και την ένταξη στο ΕΣΚΤ, θα παρακώλυε την εκτέλεση των καθηκόντων που σχετίζονται με το ΕΣΚΤ, και ιδιαίτερα για τις διατάξεις που δεν αναγνωρίζουν τις αρμοδιότητες της ΕΚΤ βάσει του Κεφαλαίου ΙΧ του Καταστατικού του ΕΣΚΤ.

4.3 Μέσα νομισματικής πολιτικής

Το καταστατικό μιας ΕθνΚΤ είναι φυσικό να περιέχει διατάξεις για τα μέσα άσκησης της νομισματικής πολιτικής. Και στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να γίνει σύγκριση μεταξύ των εθνικών διατάξεων για τα εν λόγω μέσα και εκείνων που περιέχονται στη Συνθήκη και το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και να αρθούν οι ασυμβατότητες, προκειμένου να επιτευχθεί

συμμόρφωση με το Άρθρο 109 της Συνθήκης.

4.4 Οργάνωση

Η απαγόρευση, σύμφωνα με το Άρθρο 108 της Συνθήκης, να παρέχονται, να λαμβάνονται ή να ζητούνται υποδείξεις πρέπει να εξασφαλίζεται ανεξάρτητα από την οργάνωση μιας ΕθνΚΤ. Επιπλέον, δεν πρέπει να υπάρχει κανένας μηχανισμός στα καταστατικά των ΕθνΚΤ που θα μπορούσε να δεσμεύει την ψήφο του διοικητή μιας ΕθνΚΤ στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ, στο οποίο μετέχει ως μέλος υπό την προσωπική του ιδιότητα, ή να εμποδίζει τα όργανα λήψεως αποφάσεων μιας ΕθνΚΤ να συμμορφώνονται με τους κανόνες που έχουν υιοθετηθεί στο επίπεδο της ΕΚΤ.

4.5 Χρηματοοικονομικές διατάξεις

Οι χρηματοοικονομικές διατάξεις του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, οι οποίες ενδέχεται να είναι ιδιαίτερα σημαντικές προκειμένου να εντοπιστούν οι ασυμβατότητες των καταστατικών των ΕθνΚΤ, περιλαμβάνουν κανόνες σχετικά με τη λογιστική,² το λογιστικό έλεγχο,³ την εγγραφή στο κεφάλαιο,⁴ τη μεταβίβαση συναλλαγματικών διαθεσίμων⁵ και το νομισματικό εισόδημα.⁶ Οι ΕθνΚΤ πρέπει να είναι σε θέση να συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις διατάξεις αυτές.

4.6 Άλλες διατάξεις

Εκτός από τα προαναφερόμενα θέματα, ενδέχεται να υπάρχουν και άλλοι τομείς όπου χρειάζεται προσαρμογή των καταστατικών των ΕθνΚΤ. Παραδείγματος

¹ Βλ. ιδίως τα Άρθρα 105 και 106 της Συνθήκης και τα Άρθρα 3 έως 6 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ.

² Άρθρο 26 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ.

³ Άρθρο 27 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ.

⁴ Άρθρο 28 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ.

⁵ Άρθρο 30 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ.

⁶ Άρθρο 32 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ.

χάριν, η υποχρέωση του προσωπικού της ΕΚΤ και των ΕθνΚΤ να τηρεί το επαγγελματικό απόρρητο, όπως προβλέπεται στο Άρθρο 38 του Καταστατικού, ενδέχεται να επηρεάσει παρόμοιες διατάξεις

των καταστατικών των ΕθνΚΤ. Αυτός ο τομέας του δικαίου θα μπορούσε εναλλακτικά να καλυφθεί από άλλη νομοθεσία εκτός από το καταστατικό της ΕθνΚΤ.

5 Λοιπή νομοθεσία εκτός των καταστατικών των ΕθνΚΤ

Η υποχρέωση νομικής σύγκλισης σύμφωνα με το Άρθρο 109 της Συνθήκης ισχύει για τους τομείς εκείνους της νομοθεσίας που επηρεάζονται από την πλήρη συμμετοχή ενός κράτους-μέλους στο Τρίτο Στάδιο της ΟΝΕ και οι οποίοι θα ήταν ασύμβατοι με τη Συνθήκη και το Καταστατικό εάν παρέμεναν αμετάβλητοι. Η αξιολόγηση της ΕΚΤ εν προκειμένω εστιάζεται ειδικότερα σε νόμους που επηρεάζουν την εκτέλεση, από πλευράς μιας ΕθνΚΤ, των καθηκόντων της που σχετίζονται με το ΕΣΚΤ, καθώς και σε νόμους που διέπουν το νομισματικό τομέα. Και πάλι, για την εκπλήρωση των όρων του Άρθρου 109, οι εθνικές νομοθετικές τροποποιήσεις έπρεπε να έχουν εισαχθεί ώστε να διασφαλίζεται η συμβατότητα της εθνικής νομοθεσίας κατά την ημερομηνία ίδρυσης του ΕΣΚΤ. Σε κάθε περίπτωση, τυχόν ασυμβατότητες της εθνικής νομοθεσίας θα πρέπει να αρθούν ουσιαστικά μέχρι την ημερομηνία κατά την οποία ένα κράτος-μέλος θα υιοθετήσει το ευρώ. Νομοθετικές διατάξεις που χρήζουν προσαρμογής μπορούν να εντοπιστούν ειδικότερα στους τομείς των τραπεζογραμμάτων, των κερμάτων, της διαχείρισης συναλλαγματικών διαθεσίμων, της συναλλαγματικής πολιτικής και σε άλλους τομείς που ενδεχομένως επηρεάζουν τις επιδόσεις μιας ΕθνΚΤ στην εκτέλεση των καθηκόντων της που σχετίζονται με το ΕΣΚΤ.

5.1 Τραπεζογραμμάτια

Οι νόμοι περί νομίσματος και οι λοιπές νομοθετικές διατάξεις ενός κράτους-μέλους που εκχωρούν στην οικεία ΕθνΚΤ το αποκλειστικό δικαίωμα να εκδίδει τραπεζογραμμάτια πρέπει να αναγνωρίζουν

το αποκλειστικό δικαίωμα του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ να επιτρέπει την έκδοση τραπεζογραμμάτων, όπως θεσπίζεται στο Άρθρο 106 (1) της Συνθήκης και επαναλαμβάνεται στο Άρθρο 16 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ. Επίσης, οι διατάξεις που επιτρέπουν στις κυβερνήσεις να ασκούν επιρροή σχετικά με θέματα όπως η ονομαστική αξία, η παραγωγή, ο όγκος και η απόσυρση των τραπεζογραμμάτων πρέπει να αναγνωρίζουν τις αρμοδιότητες της ΕΚΤ ως προς τα τραπεζογραμμάτια ευρώ, όπως αυτές προβλέπονται στα προαναφερόμενα Άρθρα.

5.2 Κέρματα

Ένα κράτος-μέλος ενδέχεται να έχει νόμους για την έκδοση, παραγωγή και διανομή κερμάτων. Η κυβέρνηση ή πιο συγκεκριμένα ο υπουργός οικονομικών μπορεί να έχει το αποκλειστικό δικαίωμα της κοπής κερμάτων, ενώ οι ΕθνΚΤ ίσως να εμπλέκονται στη διανομή τους. Σε άλλες περιπτώσεις, η ΕθνΚΤ ενδέχεται να έχει ταυτόχρονα το δικαίωμα και της εκτύπωσης τραπεζογραμμάτων και της κοπής κερμάτων. Ανεξάρτητα από το πώς επιμερίζονται μεταξύ κυβερνήσεων και ΕθνΚΤ οι αρμοδιότητες στον εν λόγω τομέα, οι σχετικές διατάξεις οφείλουν να αναγνωρίζουν την αρμοδιότητα της ΕΚΤ να εγκρίνει τον όγκο των εκδιδόμενων κερμάτων.

5.3 Διαχείριση συναλλαγματικών διαθεσίμων

Ένα από τα κύρια καθήκοντα του ΕΣΚΤ είναι να κατέχει και να διαχειρίζεται τα επίσημα

συναλλαγματικά διαθέσιμα των κρατών-μελών.⁷ Τα κράτη-μέλη που δεν μεταβιβάζουν τα επίσημα συναλλαγματικά τους διαθέσιμα⁸ στην ΕθνΚΤ παραβαίνουν το συγκεκριμένο όρο της Συνθήκης. Επίσης, το δικαίωμα τρίτων, π.χ. της κυβέρνησης ή του κοινοβουλίου, να επηρεάζουν τις αποφάσεις μιας ΕθνΚΤ για τη διαχείριση των επίσημων συναλλαγματικών διαθεσίμων δεν θα ήταν (κατά το Άρθρο 105 (2), τρίτη περίπτωση, της Συνθήκης) σύμφωνο με τη Συνθήκη. Επιπλέον, οι ΕθνΚΤ πρέπει να παρέχουν στην ΕΚΤ συναλλαγματικά διαθέσιμα κατ' αναλογία του μεριδίου τους στο εγγεγραμμένο κεφάλαιο της ΕΚΤ. Αυτό σημαίνει ότι δεν θα πρέπει να υπάρχουν νομοθετικά κωλύματα στις μεταβιβάσεις συναλλαγματικών διαθεσίμων από τις ΕθνΚΤ προς την ΕΚΤ.

5.4 Συναλλαγματική πολιτική

Η εθνική νομοθεσία ενός κράτους-μέλους με παρέκκλιση ενδέχεται να προβλέπει ότι αρμόδια για τη συναλλαγματική πολιτική του κράτους-μέλους αυτού είναι η κυβέρνηση και ότι στην αντίστοιχη ΕθνΚΤ ανατίθεται συμβουλευτικός ή/και εκτελεστικός ρόλος. Οι νομοθετικές διατάξεις πρέπει ωστόσο να αντανakλούν το γεγονός ότι η αρμοδιότητα για τη συναλλαγματική πολιτική της ζώνης του ευρώ έχει εκχωρηθεί στο κοινοτικό

επίπεδο σύμφωνα με το Άρθρο 111 της Συνθήκης. Το Ευρωσύστημα έχει επωμισθεί το έργο της διενέργειας των πράξεων συναλλάγματος σύμφωνα με τις διατάξεις του εν λόγω Άρθρου.

5.5 Άλλοι τομείς

Υπάρχουν πολλοί άλλοι τομείς στους οποίους η νομοθεσία μπορεί να επηρεάσει την εκτέλεση, εκ μέρους μιας ΕθνΚΤ, των καθηκόντων που σχετίζονται με το ΕΣΚΤ. Παραδείγματος χάριν, τα κράτη-μέλη είναι ελεύθερα να οργανώσουν την αντίστοιχη ΕθνΚΤ τους κατά το δημόσιο ή ιδιωτικό δίκαιο, αλλά οι διατάξεις που διέπουν τη νομική μορφή μιας ΕθνΚΤ – π.χ. το δικαίωμα των εταιριών – δεν επιτρέπεται να αντιβαίνουν στους όρους της Συνθήκης και του Καταστατικού του ΕΣΚΤ που αφορούν την πλήρη συμμετοχή στο Τρίτο Στάδιο της ΟΝΕ. Επιπλέον, η υποχρέωση τήρησης του απορρήτου του ΕΣΚΤ διέπεται από το Άρθρο 38 του Καταστατικού. Το γεγονός ότι το κοινοτικό δίκαιο και οι κανόνες που υιοθετούνται βάσει αυτού κατισχύουν του εσωτερικού δικαίου συνεπάγεται ότι οι εθνικοί νόμοι που αφορούν την πρόσβαση τρίτων σε δημόσια έγγραφα δεν μπορούν να οδηγούν σε παραβίαση του απορρήτου του ΕΣΚΤ.

6 Αξιολόγηση της νομικής σύγκλισης στη Σουηδία

Στην αξιολόγηση που ακολουθεί εξετάζεται η κατάσταση της νομικής σύγκλισης στη Σουηδία, σε σχέση με τους τομείς που αναφέρονται παραπάνω, για την πλήρη συμμετοχή της στο Τρίτο Στάδιο της ΟΝΕ. Αρχικά γίνεται μία εισαγωγή σχετικά με το σουηδικό νομικό καθεστώς και τις νομοθετικές εξελίξεις μετά την έκδοση της Έκθεσης για τη Σύγκλιση του 2000, και στη συνέχεια εξετάζονται η ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας σε σχέση με την Τράπεζα της Σουηδίας, η ενσωμάτωση της Τράπεζας στο ΕΣΚΤ και η ανάγκη προσαρμογής της λοιπής σουηδικής νομοθεσίας.

6.1 Εισαγωγή

Η Σουηδία δεν είναι κράτος-μέλος με ειδικό καθεστώς και για το λόγο αυτό πρέπει να συμμορφωθεί με όλες τις απαιτήσεις προσαρμογής βάσει του Άρθρου 109 της Συνθήκης. Στην Έκθεση για τη Σύγκλιση του 2000 εντοπίστηκε η ακόλουθη νομοθεσία της οποίας απαιτείται η προσαρμογή:

⁷ Άρθρο 105 (2), τρίτη περίπτωση, της Συνθήκης.

⁸ Με εξαίρεση τα τρέχοντα ταμειακά υπόλοιπα σε συνάλλαγμα, τα οποία οι κυβερνήσεις των κρατών-μελών μπορούν να διατηρούν βάσει του Άρθρου 105 (3) της Συνθήκης.

- το Σύνταγμα,⁹
- ο Νόμος για την Τράπεζα της Σουηδίας (1988:1385), όπως ισχύει,¹⁰ και
- ο Νόμος περί Συναλλαγματικής Πολιτικής (1998:1404).¹¹

Εξάλλου διαπιστώθηκε ότι η σουηδική νομοθεσία σχετικά με την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και σχετικά με το απόρρητο χρήζει επανεξέτασης βάσει του καθεστώτος απορρήτου δυνάμει του Άρθρου 38 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ.

Επιπλέον, η ΕΚΤ στην Έκθεση για τη Σύγκλιση του 2000 ανέφερε ότι θα απαιτηθούν περαιτέρω τροποποιήσεις για την ενσωμάτωση της Τράπεζας της Σουηδίας στο ΕΣΚΤ. Επίσης παρατήρησε ότι θα απαιτηθεί κάποιος χρόνος έως ότου ψηφιστούν οι νομοθετικές τροποποιήσεις για την υιοθέτηση του ευρώ, λαμβανομένων υπόψη των συναφών εσωτερικών διαδικασιών που απαιτούνται για τη διενέργεια τέτοιων αλλαγών στη σουηδική νομοθεσία. Από τότε, δεν έχει ψηφιστεί νέα νομοθεσία στους τομείς που εντοπίστηκαν από την ΕΚΤ και για το λόγο αυτό τα σχόλια της Έκθεσης για το 2000 επαναλαμβάνονται στην εφετινή αξιολόγηση.

6.2 Η Τράπεζα της Σουηδίας και η ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας

Η Έκθεση της ΕΚΤ για τη Σύγκλιση του 2000 περιείχε εξέταση της κατάστασης σχετικά με την ανεξαρτησία των κεντρικών τραπεζών. Κατά την εξέταση αυτή είχαν ληφθεί υπόψη οι παρατηρήσεις που διατύπωσε το ENI στην Έκθεση για τη Σύγκλιση του 1998. Ενώ οι τροποποιήσεις του Νόμου για την Τράπεζα της Σουηδίας εξακολουθούσαν να εκκρεμούν προς ψήφιση από το Κοινοβούλιο όταν το ENI αξιολόγησε τη νομική κατάσταση το 1998, στην Έκθεση για τη Σύγκλιση του 2000 σημειώθηκε ότι οι απαιτούμενες τροποποιήσεις τέθηκαν σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1999 και ότι δεν

απέμεναν ασυμβατότητες στον τομέα της ανεξαρτησίας της κεντρικής τράπεζας. Εντούτοις, με βάση τις εξελίξεις που σημειώθηκαν εν τω μεταξύ στη Σουηδία, η προσοχή έχει στραφεί σε ένα τομέα της ανεξαρτησίας της κεντρικής τράπεζας όπου οι νομικοί κανόνες θα πρέπει να αποσαφηνιστούν περαιτέρω, δηλαδή στην οικονομική ανεξαρτησία της Τράπεζας της Σουηδίας και στο καθεστώς που διέπει την διανομή των κερδών της.

Σύμφωνα με το Κεφάλαιο 10, Άρθρο 3, του Νόμου για την Τράπεζα της Σουηδίας, η Τράπεζα της Σουηδίας πρέπει να συντάσσει έκθεση για το προηγούμενο οικονομικό έτος όπου θα περιλαμβάνεται λογαριασμός αποτελεσμάτων χρήσεως, ισολογισμός και έκθεση της διοίκησης της Τράπεζας. Η Εκτελεστική Επιτροπή της Τράπεζας της Σουηδίας πρέπει να υποβάλλει την ετήσια αυτή έκθεση, μεταξύ άλλων και στο Γενικό Συμβούλιο της Τράπεζας. Κατόπιν το Γενικό Συμβούλιο προτείνει στην αρμόδια Εξελεγκτική Επιτροπή του Κοινοβουλίου σχετικά με τη διανομή των κερδών της Τράπεζας. Σύμφωνα με το Κεφάλαιο 10, Άρθρο 4, του Νόμου για την Τράπεζα, το Κοινοβούλιο εγκρίνει το λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως και τον ισολογισμό και αποφασίζει επί της διανομής των κερδών.

Οι διατάξεις αυτές του Νόμου για την Τράπεζα της Σουηδίας συμπληρώνονται από μη νομοθετικού χαρακτήρα κατευθυντήριες γραμμές που αφορούν τη διάθεση των κερδών, οι οποίες καταρτίστηκαν από την Τράπεζα της Σουηδίας σε συνδυασμό με την κατάρτιση των λογαριασμών του 1988 και εγκρίθηκαν από το Κοινοβούλιο το 1989. Οι κατευθυντήριες γραμμές από τότε έχουν τροποποιηθεί δύο φορές, σε σχέση με τους λογαριασμούς του 1993 και τους λογαριασμούς του 1999. Γενικώς, το εν λόγω πλαίσιο προβλέπει ότι το 80% των κερδών

⁹ *Regeringsformen (1974:152).*

¹⁰ *Lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank, όπως ισχύει.*

¹¹ *Lagen (1998:1404) om valutapolitik.*

της Τράπεζας περιέρχεται στο Κράτος μετά την αφαίρεση των συναλλαγματικών διαφορών και των διαφορών από την αποτίμηση του χρυσού και με βάση το μέσο όρο της τελευταίας πενταετίας, ενώ το υπόλοιπο 20% χρησιμοποιείται για την αύξηση του κεφαλαίου της Τράπεζας. Οι κατευθυντήριες γραμμές όμως δεν έχουν ισχύ νόμου και δεν υπάρχουν νομοθετικές διατάξεις που θέτουν ποσοτικό όριο στα προς διανομή κέρδη.

Το θέμα αυτό εξετάστηκε στην από 7 Νοεμβρίου 1997¹² Γνώμη του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος. Αναφερόμενο στην Έκθεση Σύγκλισης για το 1996, το ENI δήλωσε ότι “σε καταστάσεις ‘στις οποίες τρίτοι και, ειδικότερα, η κυβέρνηση ή/και το κοινοβούλιο είναι σε θέση, άμεσα ή έμμεσα να επηρεάσουν τον καθορισμό του προϋπολογισμού ή τη διανομή των κερδών μιας ΕθνΚΤ, οι συναφείς νομοθετικές διατάξεις πρέπει να περιλαμβάνουν μία ρήτρα διασφάλισης έτσι ώστε η επιρροή αυτή να μην παρακλώσει την ορθή εκτέλεση των καθηκόντων της ΕθνΚΤ που σχετίζονται με το ΕΣΚΤ” (σελ. 103 της Έκθεσης για τη Σύγκλιση του 1996). Στο βαθμό που οι προαναφερθείσες νομοθετικές προτάσεις παρέχουν ένα μέσο άσκησης επιρροής στον καθορισμό του προϋπολογισμού και της διανομής των κερδών της Τράπεζας της Σουηδίας, θα πρέπει να εξεταστεί η θέσπιση της εν λόγω καταστατικής ρήτρας διασφάλισης σε σχέση με τα συναφή με το ΕΣΚΤ καθήκοντα της Τράπεζας της Σουηδίας”.

Στη διανομή των κερδών της Τράπεζας της Σουηδίας αναφέρθηκε και η αναθεωρημένη πρόταση της σουηδικής κυβέρνησης για την τροποποίηση του Νόμου για την Τράπεζα,¹³ όπου διατυπώνονται τα ακόλουθα σχόλια:

“Το Κοινοβούλιο πρέπει επίσης να συνεχίσει να χειρίζεται θέματα που αφορούν την κατάρτιση του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως και του ισολογισμού της Τράπεζας. Οι αποφάσεις σχετικά με τη διάθεση των κερδών της Τράπεζας θα πρέπει να λαμβάνονται από το

Κοινοβούλιο, όπως γίνεται σήμερα. Μετά την απόφαση του Κοινοβουλίου του 1989, η διάθεση των κερδών καθορίζεται με βάση αντικειμενικά κριτήρια. Η Κυβέρνηση θεωρεί ως δεδομένο ότι το ίδιο θα συμβαίνει και στο μέλλον. Γι’ αυτό το λόγο, δεν είναι απαραίτητη η θέσπιση ενός κανόνα, όπως προτάθηκε από το ENI, ο οποίος να εξασφαλίζει ότι το Κοινοβούλιο θα λαμβάνει υπόψη τις δυνατότητες της Τράπεζας να εκπληρώνει τα συναφή με το ΕΣΚΤ καθήκοντα όταν το Κοινοβούλιο αποφασίζει σχετικά με τα κέρδη της Τράπεζας.”

Το Μάιο του 2001, το Σουηδικό Κοινοβούλιο αποφάσισε σχετικά με τη διανομή των κερδών της Τράπεζας της Σουηδίας για το έτος 2000. Μέρος του ποσού δεν βασίστηκε στις μη νομοθετικού περιεχομένου κατευθυντήριες γραμμές για τη διανομή κερδών, αλλά αποφασίστηκε ότι ένα πρόσθετο ποσό 20 δισεκ. κορωνών Σουηδίας πέραν του τακτικού μερίσματος ύψους 8,2 δισεκ. κορωνών Σουηδίας θα περιέλθει στο κράτος. Επίσης, η Διαρκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων του Κοινοβουλίου (riksdagens finansutskott) θεώρησε ότι η Τράπεζα της Σουηδίας διέθετε επαρκή κεφαλαιακή βάση και ότι ο πιστωτικός κίνδυνος που έχει αναλάβει σε σχέση με τις δραστηριότητές της είναι χαμηλότερος σήμερα από ό,τι πριν μια δεκαετία.

Τον Απρίλιο του 2002, η Διαρκής Επιτροπή πρότεινε, μετά από εισήγηση του Γενικού Συμβουλίου της Τράπεζας να μεταβιβαστεί στο κράτος ως έκτακτο πρόσθετο μέρισμα το ποσό των 20 δισεκ. κορωνών Σουηδίας από τα κέρδη της Τράπεζας για το έτος

¹² Γνώμη του ENI CON/97/26. Η Γνώμη αυτή δόθηκε μετά από αίτημα του σουηδικού Υπουργείου Οικονομικών σχετικά με την από 2.10.97 πρόταση νομοθετικής ρύθμισης σχετικά με το καθεστώς της Τράπεζας της Σουηδίας (Lagrådsremiss - Riksbankens ställning). Η Γνώμη του ENI επανελήφθη αργότερα και προσαρτήθηκε στο αναθεωρημένο νομοσχέδιο που υπέβαλε η Κυβέρνηση στο Κοινοβούλιο και το οποίο, μεταξύ άλλων, αφορούσε την τροποποίηση του Νόμου για την Τράπεζα της Σουηδίας (Πρόταση Regeringens 1997/98:40 - Riksbankens ställning, bilagorna 10-11).

¹³ Το αναθεωρημένο νομοσχέδιο που υπέβαλε η Κυβέρνηση στο Κοινοβούλιο και το οποίο, μεταξύ άλλων, αφορούσε την τροποποίηση του Νόμου για την Τράπεζα της Σουηδίας (Πρόταση Regeringens 1997/98:40 - Riksbankens ställning), σελ. 64.

2001.¹⁴ Το εν λόγω ποσό θα είχε τη μορφή πρόσθετου μερίσματος πλέον του τακτικού μερίσματος το οποίο θα υπολογιστεί σύμφωνα με τους μη νομοθετικού χαρακτήρα κανόνες για τη διανομή των κερδών, τα οποία για το 2001 ανέρχονταν σε 7,3 δισεκ. κορώνες Σουηδίας. Η Διαρκής Επιτροπή συμπέρανε ότι, μετά την καταβολή μερίσματος ύψους 27,3 δισεκ. κορωνών Σουηδίας, η οικονομική θέση της Τράπεζας θα εξακολουθεί να είναι σε ικανοποιητικό βαθμό σταθερή για ένα μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα και ότι στο εξής θα εφαρμόζονται οι ισχύοντες κανόνες για τη διανομή των κερδών, όπως είχε προτείνει το Γενικό Συμβούλιο.

Κατά την προετοιμασία της εισήγησης του Γενικού Συμβουλίου σχετικά με τη διανομή των κερδών για το 2001, η Εκτελεστική Επιτροπή της Τράπεζας πρότεινε να συμπεριληφθεί στον ισχύοντα νόμο για την Τράπεζα της Σουηδίας προστατευτική διάταξη που θα εμποδίζει τυχόν κατανομή καθαρού εισοδήματος η οποία θα περιόριζε την ανεξαρτησία της Τράπεζας κατά την εκτέλεση των νομίμως επιβεβλημένων καθηκόντων της. Κατά τη γνώμη του Γενικού Συμβουλίου, όμως, το ζήτημα της νομοθεσίας πρέπει να αντιμετωπιστεί μόνο σε συνδυασμό με την υιοθέτηση του ευρώ από τη Σουηδία, και η Διαρκής Επιτροπή του Κοινοβουλίου συμφώνησε με την άποψη αυτή στην έκθεσή της.

Το όλο θέμα έχει παραπεμφθεί στο Κοινοβούλιο για να αποφασίσει σχετικά.

Υπό το φως των εξελίξεων αυτών, και με στόχο την εξασφάλιση της οικονομικής ανεξαρτησίας της Τράπεζας της Σουηδίας, η ΕΚΤ επαναλαμβάνει ότι πρέπει να κωδικοποιηθούν οι κανόνες που διέπουν τη διανομή των κερδών. Λαμβάνοντας υπόψη το δικαίωμα του Κοινοβουλίου να αποφασίζει για τη διανομή των κερδών της Τράπεζας της Σουηδίας, ένα τέτοιο νομοθετικό πλαίσιο θα πρέπει να περιλαμβάνει σαφείς διατάξεις σχετικά με τους περιορισμούς που ισχύουν για τη διανομή των κερδών προκειμένου να διαφυλαχθεί η οικονομική

ανεξαρτησία της Τράπεζας της Σουηδίας. Ένα τέτοιο νομοθετικό καθεστώς θα αυξήσει επίσης τη διαφάνεια, την ασφάλεια δικαίου και την προβλεψιμότητα των μελλοντικών αποφάσεων στο σημαντικό αυτό τομέα.

6.3 Ενσωμάτωση της Τράπεζας της Σουηδίας στο ΕΣΚΤ

Στην έκθεση για τη Σύγκλιση του 2000, η ΕΚΤ σημείωσε ότι ένας τομέας όπου η σουηδική νομοθεσία, και ο νόμος για την Τράπεζα της Σουηδίας, παραμένει ασύμβατη με τις απαιτήσεις της Συνθήκης και του Καταστατικού του ΕΣΚΤ για την υιοθέτηση του ευρώ είναι η πλήρης ενσωμάτωση της Τράπεζας της Σουηδίας στο ΕΣΚΤ. Δεν έχει οριστεί ημερομηνία για την υιοθέτηση του ευρώ. Ωστόσο, το γεγονός ότι η σουηδική νομοθεσία δεν προβλέπει ακόμη την πλήρη ενσωμάτωση της Τράπεζας της Σουηδίας στο ΕΣΚΤ συνεπάγεται ότι δεν είναι ακόμη συμβατή με τις απαιτήσεις της Συνθήκης. Όπως αναφερόταν στην Έκθεση για τη Σύγκλιση του 2000 αυτό αφορά διάφορες διατάξεις του καταστατικού της Τράπεζας της Σουηδίας και θα απαιτήσει περαιτέρω ενδεδειγμένη νομοθετική αναθεώρηση στη Σουηδία πριν από την υιοθέτηση του ευρώ. Στη διετία από το 2000 μέχρι σήμερα δεν έχει θεσπιστεί καμία νομοθετική τροποποίηση στον εν λόγω τομέα. Συνεπώς, η ΕΚΤ εμμένει στην αξιολόγηση και τις παρατηρήσεις που είχε διατυπώσει στην έκθεση του 2000 σε σχέση με την ενσωμάτωση της Τράπεζας της Σουηδίας στο ΕΣΚΤ, όπως παρατίθενται στις ακόλουθες παραγράφους.

Σύμφωνα με το Κεφάλαιο 6, Άρθρο 3 του Νόμου για την Τράπεζα της Σουηδίας, ο υπουργός που διορίστηκε από την Κυβέρνηση ενημερώνεται πριν από κάθε μείζονος σημασίας απόφαση της Τράπεζας σχετικά με τη νομισματική πολιτική. Μόλις όμως η Σουηδία υιοθετήσει το ενιαίο

¹⁴ Έκθεση της Διαρκούς Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων του Κοινοβουλίου (*Finansutskottets betänkande 2001/02: FiU23 - Penningpolitiken och Riksbankens Förvaltning 2001*), σελ. 28.

νόμισμα, αυτή η ρύθμιση δεν θα ισχύει πλέον, εφόσον οι σημαντικές αποφάσεις νομισματικής πολιτικής θα λαμβάνονται όχι από την Τράπεζα της Σουηδίας αλλά από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ.

Επιπλέον, οι εξής τομείς της σουηδικής νομοθεσίας, όπως ήδη αναφέρθηκαν στην Έκθεση της ΕΚΤ για τη Σύγκλιση του 2000 και στην Έκθεση του ΕΝΙ για τη Σύγκλιση του 1998, εξακολουθούν να είναι ασύμβατοι με τη Συνθήκη και το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και πρέπει να εξεταστούν.

(α) *Καθήκοντα*

Νομισματική Πολιτική

Το Κεφάλαιο 9, Άρθρο 12, του Συντάγματος και το Κεφάλαιο 1, Άρθρο 2, του Νόμου για την Τράπεζα της Σουηδίας, τα οποία θεσπίζουν τις αρμοδιότητες της Τράπεζας της Σουηδίας στον τομέα της νομισματικής πολιτικής, δεν αναγνωρίζουν τις αρμοδιότητες της ΕΚΤ στον τομέα αυτό.

Έκδοση τραπεζογραμμάτων

Το Κεφάλαιο 9, Άρθρο 13, του Συντάγματος και το Κεφάλαιο 5, Άρθρο 1, του Νόμου για τη Τράπεζα της Σουηδίας, τα οποία θεσπίζουν το αποκλειστικό δικαίωμα της Τράπεζας να εκδίδει τραπεζογραμμάτια και κέρματα, δεν αναγνωρίζουν την αρμοδιότητα της ΕΚΤ στον τομέα αυτό.

(β) *Μέσα νομισματικής πολιτικής*

Το Κεφάλαιο 6, Άρθρο 6, και το Κεφάλαιο 11, Άρθρο 1, του ισχύοντος Νόμου για την Τράπεζα της Σουηδίας, σχετικά με την επιβολή της υποχρέωσης τήρησης ελάχιστων αποθεματικών στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και την καταβολή ειδικού τέλους υπέρ του Δημοσίου σε περίπτωση παράβασης της εν λόγω υποχρέωσης, δεν αναγνωρίζουν την αρμοδιότητα της ΕΚΤ σε αυτόν τον τομέα.

(γ) *Συναλλαγματική πολιτική*

Το Κεφάλαιο 9, Άρθρο 11, του Συντάγματος και το Κεφάλαιο 7, Άρθρο 1, του ισχύοντος

Νόμου για την Τράπεζα της Σουηδίας, σε συνδυασμό με το νέο Νόμο περί Συναλλαγματικής Πολιτικής, προβλέπουν τις αντίστοιχες αρμοδιότητες της Κυβέρνησης και της Τράπεζας της Σουηδίας στον τομέα της συναλλαγματικής πολιτικής. Αυτές οι διατάξεις δεν αναγνωρίζουν την αρμοδιότητα του Συμβουλίου της ΕΕ και της ΕΚΤ στον εν λόγω τομέα βάσει του Άρθρου 111 της Συνθήκης.

6.4 Προσαρμογή της λοιπής σουηδικής νομοθεσίας

Σύμφωνα με το Άρθρο 109 της Συνθήκης απαιτείται επίσης, από την ημερομηνία ίδρυσης του ΕΣΚΤ, η προσαρμογή της λοιπής σουηδικής νομοθεσίας, η οποία πρέπει να τεθεί σε ισχύ από την ημερομηνία που η χώρα θα υιοθετήσει το ευρώ. Αυτό ισχύει ιδίως για τη νομοθεσία που αφορά την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και το νόμο περί απορρήτου, τα οποία χρήζουν αναθεώρησης βάσει του καθεστώτος εμπιστευτικότητας βάσει του Άρθρου 38 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ. Στη διετία από το 2000 μέχρι σήμερα δεν έχει θεσπιστεί τέτοιου είδους νομοθετική τροποποίηση στον εν λόγω τομέα.

6.5 Αξιολόγηση της συμβατότητας

Εν όψει του δικαιώματος του σουηδικού κοινοβουλίου να αποφασίζει για τη διανομή των κερδών της Τράπεζας της Σουηδίας, θα πρέπει να θεσπιστεί ένα νομοθετικό πλαίσιο το οποίο θα περιέχει σαφείς διατάξεις σχετικά με τους περιορισμούς που ισχύουν για τις αποφάσεις περί διανομής των κερδών προκειμένου να διαφυλαχθεί η οικονομική ανεξαρτησία της Τράπεζας της Σουηδίας. Η σουηδική νομοθεσία, και ιδίως ο Νόμος για την Τράπεζα της Σουηδίας, δεν προβλέπει τη νομική ενσωμάτωση της Τράπεζας στο ΕΣΚΤ, αν και η Σουηδία δεν είναι κράτος-μέλος με ειδικό καθεστώς και για το λόγο αυτό πρέπει να συμμορφωθεί με όλες τις απαιτήσεις προσαρμογής βάσει του Άρθρου 109 της Συνθήκης. Όσον αφορά τη

λοιπή νομοθεσία εκτός του καταστατικού της Τράπεζας της Σουηδίας, η ΕΚΤ παρατηρεί ότι η νομοθεσία σχετικά με την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και ο νόμος περί απορρήτου χρήζουν αναθεώρησης με βάση το καθεστώς εμπιστευτικότητας στο

πλαίσιο του Άρθρου 38 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ. Η ΕΚΤ δεν γνωρίζει τυχόν άλλες νομοθετικές διατάξεις που χρήζουν προσαρμογής βάση του Άρθρου 109 της Συνθήκης.

Εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

Σκοπός του παρόντος καταλόγου είναι να πληροφορεί τους αναγνώστες σχετικά με επιλεγμένες εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Οι εκδόσεις διατίθενται δωρεάν στους ενδιαφερομένους από το Τμήμα Τύπου και Ενημέρωσης. Παρακαλούμε οι παραγγελίες να υποβάλλονται γραπτώς στην ταχυδρομική διεύθυνση που αναγράφεται στη σελίδα II.

Πλήρη κατάλογο των εκδόσεων του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος μπορείτε να βρείτε στη ιστοσελίδα μας (<http://www.ecb.int>).

Ετήσια Έκθεση

“Ετήσια Έκθεση για το 1998”, Απρίλιος 1999.

“Ετήσια Έκθεση για το 1999”, Απρίλιος 2000.

“Ετήσια Έκθεση για το 2000”, Μάιος 2001.

“Ετήσια Έκθεση για το 2001”, Απρίλιος 2002.

Έκθεση για τη Σύγκλιση

“Έκθεση για τη Σύγκλιση 2000”, Μάιος 2000.

“Έκθεση για τη Σύγκλιση 2002”, Μάιος 2002.

Μηνιαίο Δελτίο

Άρθρα που δημοσιεύθηκαν από τον Ιανουάριο του 1999 και εξής:

“Η ζώνη του ευρώ κατά την έναρξη του Τρίτου Σταδίου”, Ιανουάριος 1999.

“Η στρατηγική νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος με προσανατολισμό στη σταθερότητα”, Ιανουάριος 1999.

“Τα νομισματικά μεγέθη της ζώνης του ευρώ και ο ρόλος τους στη στρατηγική νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος”, Φεβρουάριος 1999.

“Ο ρόλος των βραχυχρόνιων οικονομικών δεικτών στην ανάλυση της εξέλιξης των τιμών στη ζώνη του ευρώ”, Απρίλιος 1999.

“Ο τραπεζικός τομέας στη ζώνη του ευρώ: διαρθρωτικά χαρακτηριστικά και τάσεις”, Απρίλιος 1999.

“Το λειτουργικό πλαίσιο του Ευρωσυστήματος: περιγραφή και πρώτη αξιολόγηση”, Μάιος 1999.

“Η εφαρμογή του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης”, Μάιος 1999.

“Μακροχρόνιες εξελίξεις και κυκλικές διακυμάνσεις των βασικών οικονομικών δεικτών στις χώρες της ζώνης του ευρώ”, Ιούλιος 1999.

“Το θεσμικό πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών”, Ιούλιος 1999.

“Ο διεθνής ρόλος του ευρώ”, Αύγουστος 1999.

“Οι λογιστικές καταστάσεις των Νομισματικών Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων της ζώνης του ευρώ στις αρχές του 1999”, Αύγουστος 1999.

“Διαφορές πληθωρισμού σε μια νομισματική ένωση”, Οκτώβριος 1999.

“Προετοιμασίες του ΕΣΚΤ για το έτος 2000”, Οκτώβριος 1999.

“Πολιτικές με προσανατολισμό στη σταθερότητα και η εξέλιξη των μακροπρόθεσμων πραγματικών επιτοκίων στη δεκαετία του 1990”, Νοέμβριος 1999.

“Το σύστημα TARGET και οι πληρωμές σε ευρώ”, Νοέμβριος 1999.

“Νομικά κείμενα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας”, Νοέμβριος 1999.

“Η ζώνη του ευρώ ένα έτος μετά την εισαγωγή του ευρώ: βασικά χαρακτηριστικά και μεταβολές της χρηματοπιστωτικής διάρθρωσης”, Ιανουάριος 2000.

“Συναλλαγματικά διαθέσιμα και συναφείς πράξεις του Ευρωσυστήματος”, Ιανουάριος 2000.

“Το Ευρωσύστημα και η διαδικασία διεύρυνσης της ΕΕ”, Φεβρουάριος 2000.

“Ενοποίηση στον τομέα διακανονισμού χρεογράφων”, Φεβρουάριος 2000.

“Οι ονομαστικές και οι πραγματικές σταθμισμένες ισοτιμίες του ευρώ”, Απρίλιος 2000.

“ΟΝΕ και τραπεζική εποπτεία”, Απρίλιος 2000.

“Το πληροφοριακό περιεχόμενο των επιτοκίων και των παραγώγων τους για τη νομισματική πολιτική”, Μάιος 2000.

“Η εξέλιξη και τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά των αγορών εργασίας της ζώνης του ευρώ”, Μάιος 2000.

“Η στροφή προς δημοπρασίες μεταβλητού επιτοκίου στις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης”, Ιούλιος 2000.

“Μετάδοση της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ”, Ιούλιος 2000.

“Η γήρανση του πληθυσμού και η δημοσιονομική πολιτική στη ζώνη του ευρώ”, Ιούλιος 2000.

“Δείκτες τιμών και κόστους για τη ζώνη του ευρώ: επισκόπηση”, Αύγουστος 2000.

“Το εξωτερικό εμπόριο στην οικονομία της ζώνης του ευρώ: σχηματοποιημένα γεγονότα και πρόσφατες τάσεις”, Αύγουστος 2000.

“Αύξηση του δυνητικού προϊόντος και παραγωγικό κενό: έννοια, χρήσεις και εκτιμήσεις”, Οκτώβριος 2000.

“Οι σχέσεις της ΕΚΤ με τα όργανα και τους οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Κοινότητας”, Οκτώβριος 2000.

“Οι δύο πυλώνες της στρατηγικής της ΕΚΤ για τη νομισματική πολιτική”, Νοέμβριος 2000.

“Ζητήματα που εγείρει η εμφάνιση του ηλεκτρονικού χρήματος”, Νοέμβριος 2000.

“Η ζώνη του ευρώ μετά την ένταξη της Ελλάδος”, Ιανουάριος 2001.

“Χάραξη της νομισματικής πολιτικής υπό συνθήκες αβεβαιότητας”, Ιανουάριος 2001.

“Οι σχέσεις της ΕΚΤ με διεθνείς οργανισμούς και όργανα”, Ιανουάριος 2001.

“Χαρακτηριστικά της εταιρικής χρηματοδότησης στη ζώνη του ευρώ”, Φεβρουάριος 2001.

“Προς ένα ενιαίο επίπεδο εξυπηρέτησης των πληρωμών μικρής αξίας στη ζώνη του ευρώ”, Φεβρουάριος 2001.

“Η εξωτερική επικοινωνία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας”, Φεβρουάριος 2001.

“Η εκτίμηση των γενικών οικονομικών στατιστικών στοιχείων για τη ζώνη του ευρώ”, Απρίλιος 2001.

“Το πλαίσιο του Ευρωσυστήματος που διέπει τη σύσταση ασφαλειών”, Απρίλιος 2001.

“Η εισαγωγή των τραπεζογραμμάτων και κερμάτων ευρώ”, Απρίλιος 2001.

“Πλαίσιο και όργανα της νομισματικής ανάλυσης”, Μάιος 2001.

“Το νέο καθεστώς κεφαλαιακής επάρκειας από τη σκοπιά της ΕΚΤ”, Μάιος 2001.

“Χρηματοδότηση και χρηματοοικονομικές επενδύσεις των μη χρηματοοικονομικών τομέων της ζώνης του ευρώ”, Μάιος 2001.

“Νέες τεχνολογίες και παραγωγικότητα στη ζώνη του ευρώ”, Ιούλιος 2001.

“Δείκτες βασικού πληθωρισμού στη ζώνη του ευρώ”, Ιούλιος 2001.

“Δημοσιονομικές πολιτικές και οικονομική ανάπτυξη”, Αύγουστος 2001.

“Μεταρρυθμίσεις στην αγορά προϊόντων στη ζώνη του ευρώ”, Αύγουστος 2001.

“Η ενοποίηση στον τομέα της εκκαθάρισης μέσω κεντρικών αντισυμβαλλομένων στη ζώνη του ευρώ”, Αύγουστος 2001.

“Ζητήματα που συνδέονται με τους κανόνες νομισματικής πολιτικής”, Οκτώβριος 2001.

“Η συμπεριφορά των αντισυμβαλλομένων όσον αφορά την υποβολή προσφορών στις τακτικές πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος”, Οκτώβριος 2001.

“Η μετάβαση στο ευρώ σε φυσική μορφή στις αγορές εκτός της ζώνης του ευρώ”, Οκτώβριος 2001.

“Το πληροφοριακό περιεχόμενο των σύνθετων δεικτών του επιχειρηματικού κύκλου της ζώνης του ευρώ”, Νοέμβριος 2001.

“Το πλαίσιο άσκησης της οικονομικής πολιτικής στην ΟΝΕ”, Νοέμβριος 2001.

“Βασικά οικονομικά μεγέθη και η συναλλαγματική ισοτιμία του ευρώ”, Ιανουάριος 2002.

“Προετοιμασίες για τα τραπεζογραμμάτια ευρώ: από την εισαγωγή των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων ευρώ έως τις δραστηριότητες που θα επακολουθήσουν μετά την έναρξη κυκλοφορίας του ευρώ”, Ιανουάριος 2002.

“Η χρηματιστηριακή αγορά και η νομισματική πολιτική”, Φεβρουάριος 2002.

“Πρόσφατες εξελίξεις στη διεθνή συνεργασία”, Φεβρουάριος 2002.

“Η λειτουργία των αυτόματων δημοσιονομικών σταθεροποιητών στη ζώνη του ευρώ”, Απρίλιος 2002.

“Ο ρόλος του Ευρωσυστήματος στα συστήματα πληρωμών και εκκαθάρισης”, Απρίλιος 2002.

“Βελτιώσεις στη στατιστική για τη λογιστική κατάσταση των ΝΧΙ και τα επιτόκια”, Απρίλιος 2002.

“Η διαχείριση ρευστότητας από την ΕΚΤ”, Μάιος 2002.

“Διεθνής συνεργασία στον τομέα της εποπτείας”, Μάιος 2002.

“Οι επιπτώσεις της εισαγωγής του ευρώ σε φυσική μορφή στην εξέλιξη των τραπεζογραμμάτων και κερμάτων σε κυκλοφορία”, Μάιος 2002.

Έκτακτες μελέτες

- 1 “The impact of the euro on money and bond markets” by Javier Santillán, Marc Bayle and Christian Thygesen, Ιούλιος 2000.
- 2 “The effective exchange rates of the euro” by Luca Buldorini, Stelios Makrydakis and Christian Thimann, Φεβρουάριος 2002.
- 3 “Estimating the trend of M3 income velocity underlying the reference value for monetary growth” by Claus Brand, Dieter Gerdesmeier and Barbara Roffia, Μάιος 2002.

Σειρά μελετών

- 1 “A global hazard index for the world foreign exchange markets” by V. Brousseau and F. Scacciavillani, Μάιος 1999.
- 2 “What does the single monetary policy do., A SVAR benchmark for the European Central Bank” by C. Monticelli and O. Tristani, Μάιος 1999.
- 3 “Fiscal policy effectiveness and neutrality results in a non-Ricardian world” by C. Detken, Μάιος 1999.
- 4 “From the ERM to the euro: new evidence on economic and policy convergence among EU countries” by I. Angeloni and L. Dedola, Μάιος 1999.
- 5 “Core inflation: A review of some conceptual issues” by M. Wynne, Μάιος 1999.
- 6 “The demand for M3 in the euro area” by G. Coenen and J.-L. Vega, Σεπτέμβριος 1999.
- 7 “A cross-country comparison of market structures in European banking” by O. De Bandt and E. P. Davis, Σεπτέμβριος 1999.
- 8 “Inflation zone targeting” by A. Orphanides and V. Wieland, Οκτώβριος 1999.
- 9 “Asymptotic confidence bands for the estimated autocovariance and autocorrelation functions of vector autoregressive models”, by G. Coenen, Ιανουάριος 2000.
- 10 “On the effectiveness of sterilized foreign exchange intervention”, by R. Fatum, Φεβρουάριος 2000.
- 11 “Is the yield curve a useful information variable for the Eurosystem?” by J. M. Berk and P. van Bergeijk, Φεβρουάριος 2000.
- 12 “Indicator variables for optimal policy” by L. E. O. Svensson and M. Woodford, Φεβρουάριος 2000.
- 13 “Monetary policy with uncertain parameters” by U. Söderström, Φεβρουάριος 2000.
- 14 “Assessing nominal income rules for monetary policy with model and data uncertainty” by G. D. Rudebusch, Φεβρουάριος 2000.
- 15 “The quest for prosperity without inflation” by A. Orphanides, Μάρτιος 2000.
- 16 “Estimating the implied distribution of the future short-term interest rate using the Longstaff-Schwartz model” by P. Hördahl, Μάρτιος 2000.
- 17 “Alternative measures of the NAIRU in the euro area: estimates and assessment” by S. Fabiani and R. Mestre, Μάρτιος 2000.

- 18 “House prices and the macroeconomy in Europe: results from a structural VAR analysis” by M. Iacoviello, Απρίλιος 2000.
- 19 “The euro and international capital markets” by C. Detken and P. Hartmann, Απρίλιος 2000.
- 20 “Convergence of fiscal policies in the euro area” by O. de Bandt and F.P. Mongelli, Μάιος 2000.
- 21 “Firm size and monetary policy transmission: evidence from German business survey data” by M. Ehrmann, Μάιος 2000.
- 22 “Regulating access to international large-value payment systems”, by C. Holthausen and T. Rønde, Ιούνιος 2000.
- 23 “Escaping Nash inflation” by In-Koo Cho and T.J. Sargent, Ιούνιος 2000.
- 24 “What horizon for price stability” by F. Smets, Ιούλιος 2000.
- 25 “Caution and conservatism in the making of monetary policy” by P. Schellekens, Ιούλιος 2000.
- 26 “Which kind of transparency? On the need for clarity in monetary policy-making” by B. Winkler, Αύγουστος 2000.
- 27 “This is what the US leading indicators lead” by M. Camacho and G. Pérez-Quirós, Αύγουστος 2000.
- 28 “Learning, uncertainty and central bank activism in an economy with strategic interactions” by M. Ellison and N. Valla, Αύγουστος 2000.
- 29 “The sources of unemployment fluctuations: an empirical application to the Italian case” by S. Fabiani, A. Locarno, G. Oneto and P. Sestito, Σεπτέμβριος 2000.
- 30 “A small estimated euro area model with rational expectations and nominal rigidities” by G. Coenen and V. Wieland, Σεπτέμβριος 2000.
- 31 “The disappearing tax base: Is foreign direct investment eroding corporate income taxes?” by R. Gropp and K. Kostial, Σεπτέμβριος 2000.
- 32 “Can indeterminacy explain the short-run non-neutrality of money?” by F. De Fiore, Σεπτέμβριος 2000.
- 33 “The information content of M3 for future inflation in the euro area” by C. Trecroci and L.V. Vega, Οκτώβριος 2000.
- 34 “Capital market development, corporate governance and the credibility of exchange rate pegs” by O. Castrén and T. Takalo, Οκτώβριος 2000.
- 35 “Systemic Risk: A Survey” by O. De Bandt and P. Hartmann, Νοέμβριος 2000.
- 36 “Measuring core inflation in the euro area” by C. Morana, Νοέμβριος 2000.
- 37 “Business fixed investment: evidence of a financial accelerator in Europe” by P. Vermeulen, Νοέμβριος 2000.
- 38 “The optimal inflation tax when taxes are costly to collect” by F. De Fiore, Νοέμβριος 2000.
- 39 “A money demand system for euro area M3” by C. Brand and N. Cassola, Νοέμβριος 2000.

- 40 “Financial structure and the interest rate channel of ECB monetary policy” by B. Mojon, Νοέμβριος 2000.
- 41 “Why adopt transparency? The publication of central bank forecasts” by P.M. Geraats, Ιανουάριος 2001.
- 42 “An area-wide model (AWM) for the euro area” by G. Fagan, J. Henry and R. Mestre, Ιανουάριος 2001.
- 43 “Sources of economic renewal: from the traditional firm to the knowledge firm”, by D. Rodriguez Palenzuela, Φεβρουάριος 2001.
- 44 “The supply and demand for Eurosystem deposits – The first 18 months”, by U. Bindseil and F. Seitz, Φεβρουάριος 2001.
- 45 “Testing the rank of the Hankel Matrix: A statistical approach”, by G. Camba-Méndez and G. Karetanios, Μάρτιος 2001.
- 46 “A two-factor model of the German term structure of interest rates” by N. Cassola and J. B. Luís, Μάρτιος 2001.
- 47 “Deposit insurance and moral hazard: does the counterfactual matter?” by R. Gropp and J. Vesala, Μάρτιος 2001.
- 48 “Financial market integration in Europe: on the effects of EMU on stock markets” by M. Fratzscher, Μάρτιος 2001.
- 49 “Business cycle and monetary policy analysis in a structural sticky-price model of the euro area” by M. Casares, Μάρτιος 2001.
- 50 “Employment and productivity growth in service and manufacturing sectors in France, Germany and the US” by T. von Wachter, Μάρτιος 2001.
- 51 “The functional form of the demand for euro area M1” by L. Stracca, Μάρτιος 2001.
- 52 “Are the effects of monetary policy in the euro area greater in recessions than in booms?” by G. Peersman and F. Smets, Μάρτιος 2001.
- 53 “An evaluation of some measures of core inflation for the euro area” by J.-L. Vega and M. A. Wynne, Απρίλιος 2001.
- 54 “Assessment criteria for output gap estimates” by G. Camba-Méndez and D. Rodriguez Palenzuela, Απρίλιος 2001.
- 55 “Modelling the demand for loans to the private sector in the euro area” by A. Calza, G. Gartner and J. Sousa, Απρίλιος 2001.
- 56 “Stabilization policy in a two country model and the role of financial frictions” by E. Faia, Απρίλιος 2001.
- 57 “Model-based indicators of labour market rigidity” by S. Fabiani and D. Rodriguez Palenzuela, Απρίλιος 2001.
- 58 “Business cycle asymmetries in stock returns: evidence from higher order moments and conditional densities” by G. Pérez-Quirós and A. Timmermann, Απρίλιος 2001.
- 59 “Uncertain potential output: implications for monetary policy” by M. Ehrmann and F. Smets, Απρίλιος 2001.
- 60 “A multi-country trend indicator for euro area inflation: computation and properties” by E. Angelini, J. Henry and R. Mestre, Απρίλιος 2001.

- 61 “Diffusion index-based inflation forecasts for the euro area” by E. Angelini, J. Henry and R. Mestre, Απρίλιος 2001.
- 62 “Spectral based methods to identify common trends and common cycles” by G. C. Mendez and G. Karpetanios, Απρίλιος 2001.
- 63 “Does money lead inflation in the euro area?” by S. Nicoletti Altimari, Μάιος 2001.
- 64 “Exchange rate volatility and euro area imports” by R. Anderton and F. Skudelny, Μάιος 2001.
- 65 “A system approach for measuring the euro area NAIRU” by S. Fabiani and R. Mestre, Μάιος 2001.
- 66 “Can short-term foreign exchange volatility be predicted by the Global Hazard Index?” by V. Brousseau and F. Scacciavillani, Ιούνιος 2001.
- 67 “The daily market for funds in Europe: Has something changed with the EMU?” by G. Pérez-Quirós and H. Rodríguez Mendizábal, Ιούνιος 2001.
- 68 “The performance of forecast-based monetary policy rules under model uncertainty” by A. Levin, V. Wieland and J. C. Williams, Ιούλιος 2001.
- 69 “The ECB monetary policy strategy and the money market” by V. Gaspar, G. Pérez-Quirós and J. Sicilia, Ιούλιος 2001.
- 70 “Central bank forecasts of liquidity factors: Quality, publication and the control of the overnight rate” by U. Bindseil, Ιούλιος 2001.
- 71 “Asset market linkages in crisis periods” by P. Hartmann, S. Straetmans and C. G. de Vries, Ιούλιος 2001.
- 72 “Bank concentration and retail interest rates” by S. Corvoisier and R. Gropp, Ιούλιος 2001.
- 73 “Interbank lending and monetary policy transmission – evidence for Germany” by M. Ehrmann and A. Worms, Ιούλιος 2001.
- 74 “Interbank market integration under asymmetric information” by X. Freixas and C. Holthausen, Αύγουστος 2001.
- 75 “Value at risk models in finance” by S. Manganelli and R. F. Engle, Αύγουστος 2001.
- 76 “Rating agency actions and the pricing of debt and equity of European banks: What can we infer about private sector monitoring of bank soundness?” by R. Gropp and A. J. Richards, Αύγουστος 2001.
- 77 “Cyclically adjusted budget balances: an alternative approach” by C. Bouthevillain, P. Cour-Thimann, G. van den Dool, P. Hernández de Cos, G. Langenus, M. Mohr, S. Momigliano and M. Tujula, Σεπτέμβριος 2001.
- 78 “Investment and monetary policy in the euro area” by B. Mojon, F. Smets and P. Vermeulen, Σεπτέμβριος 2001.
- 79 “Does liquidity matter? Properties of a synthetic divisia monetary aggregate in the euro area” by L. Stracca, Οκτώβριος 2001.
- 80 “The microstructure of the euro money market” by P. Hartmann, M. Manna and A. Manzanares, Οκτώβριος 2001.
- 81 “What can changes in structural factors tell us about unemployment in Europe?” by J. Morgan and A. Mourougane, Οκτώβριος 2001.

- 82 “Economic forecasting: some lessons from recent research” by D. Hendry and M. P. Clements, Οκτώβριος 2001.
- 83 “Chi-squared tests of interval and density forecasts, and the Bank of England’s fan charts” by K. F. Wallis, Νοέμβριος 2001.
- 84 “Data uncertainty and the role of money as an information variable for monetary policy” by G. Coenen, A. Levin and V. Wieland, Νοέμβριος 2001.
- 85 “Determinants of the euro real effective exchange rate: a BEER/PEER approach” by F. Maeso-Fernandez, C. Osbat and B. Schnatz, Νοέμβριος 2001.
- 86 “Rational expectations and near rational alternatives: how best to form expectations” by M. Beeby, S. G. Hall and S. B. Henry, Νοέμβριος 2001.
- 87 “Credit rationing, output gap and business cycles” by F. Boissay, Νοέμβριος 2001.
- 88 “Why is it so difficult to beat the random walk for forecast of exchange rates?” by L. Kilian and M.P. Taylor, Νοέμβριος 2001.
- 89 “Monetary policy and fears of financial stability” by V. Brousseau and C. Detken, Νοέμβριος 2001.
- 90 “Public pensions and growth” by S. Lambrecht, P. Michel and J.-P. Vidal, Νοέμβριος 2001.
- 91 “The monetary transmission mechanism in the euro area: more evidence form VAR analysis” by G. Peersman and F. Smets, Δεκέμβριος 2001.
- 92 “A VAR description of the effects of the monetary policy in the individual countries of the euro area” by B. Mojon and G. Peersman, Δεκέμβριος 2001.
- 93 “The monetary transmission mechanism at the euro-area level: issues and results using structural macroeconomic models” by P. McAdam and J. Morgan, Δεκέμβριος 2001.
- 94 “Monetary policy transmission in the euro area: what do aggregate and national structural models tell us?” by P. van Els, A. Locarno, J. Morgan and J.-P. Villetelle, Δεκέμβριος 2001.
- 95 “Some stylised facts on the euro area business cycle” by A.-M. Agresti and B. Mojon, Δεκέμβριος 2001.
- 96 “The reaction of bank lending to monetary policy measures in Germany” by A. Worms, Δεκέμβριος 2001.
- 97 “Asymmetries in bank lending behaviour. Austria during the 1990s” by S. Kaufmann, Δεκέμβριος 2001.
- 98 “The credit channel in the Netherlands: evidence from bank balance sheets” by L. De Haan, Δεκέμβριος 2001.
- 99 “Is there a bank lending channel of monetary policy in Spain?” by I. Hernando and J. Martínez-Pagés, Δεκέμβριος 2001.
- 100 “Transmission of monetary policy stocks in Finland: evidence from bank level data on loans” by J. Topi and J. Vilmunen, Δεκέμβριος 2001.
- 101 “Monetary policy and bank lending in France: are there asymmetries?” by C. Loupias, F. Savignac and P. Sevestre, Δεκέμβριος 2001.
- 102 “The bank lending channel of monetary policy: identification and estimation using Portuguese micro bank data” by L. Farinha and C. Robalo Marques, Δεκέμβριος 2001.

- 103 “Bank-specific characteristics and monetary policy transmission: the case of Italy” by L. Gambacorta, Δεκέμβριος 2001.
- 104 “Is there a bank lending channel of monetary policy in Greece? Evidence from bank level data” by S. N. Brissimis, N. C. Kamberoglou and G. T. Simigiannis, Δεκέμβριος 2001.
- 105 “Financial systems and the role of banks in monetary policy transmission in the euro area” by M. Ehrmann, L. Gambacorta, J. Martínez-Pagés, P. Sevestre and A. Worms, Δεκέμβριος 2001.
- 106 “Investment, the cost of capital, and monetary policy in the nineties in France: a panel data investigation” by J.-B. Chatelain and A. Tiomo, Δεκέμβριος 2001.
- 107 “The interest rate and credit channel in Belgium: an investigation with micro-level firm data” by P. Butzen, C. Fuss and P. Vermeulen, Δεκέμβριος 2001.
- 108 “Credit channel and investment behaviour in Austria: a micro-econometric approach” by M. Valderrama, Δεκέμβριος 2001.
- 109 “Monetary transmission in Germany: new perspectives on financial constraints and investment spending” by U. von Kalckreuth, Δεκέμβριος 2001.
- 110 “Does monetary policy have asymmetric effects? A look at the investment decisions of Italian firms” by E. Gaiotti and A. Generale, Δεκέμβριος 2001.
- 111 “Monetary transmission: empirical evidence from Luxembourg firm level data” by P. Lünemann and T. Mathä, Δεκέμβριος 2001.
- 112 “Firm investment and monetary transmission in the euro area” by J.-B. Chatelain, A. Generale, I. Hernando, U. von Kalckreuth and P. Vermeulen, Δεκέμβριος 2001.
- 113 “Financial frictions and the monetary transmission mechanism: theory, evidence and policy implications”, by C. Bean, J. Larsen and K. Nikolov, Ιανουάριος 2002.
- 114 “Monetary transmission in the euro area: where do we stand?” by I. Angeloni, A. Kashyap, B. Mojon and D. Terlizzese, Ιανουάριος 2002.
- 115 “Monetary policy rules, macroeconomic stability and inflation: a view from the trenches” by A. Orphanides, Δεκέμβριος 2001.
- 116 “Rent indices for housing in west Germany 1985 to 1998” by J. Hoffmann and C. Kurz, Ιανουάριος 2002.
- 117 “Hedonic house prices without characteristics: the case of new multiunit housing” by O. Bover and P. Velilla, Ιανουάριος 2002.
- 118 “Durable goods, price indexes and quality change: an application to automobile prices in Italy, 1988-1998” by G. M. Tomat, Ιανουάριος 2002.
- 119 “Monetary policy and the stock market in the euro area” by N. Cassola and C. Morana, Ιανουάριος 2002.
- 120 “Learning stability in economics with heterogenous agents” by S. Honkapohja and K. Mitra, Ιανουάριος 2002.
- 121 “Natural rate doubts” by A. Beyer and R. E. A. Farmer, Φεβρουάριος 2002.
- 122 “New technologies and productivity growth in the euro area” by F. Visselaar and R. Albers, Φεβρουάριος 2002.

- 123 “Analysing and combining multiple credit assessments of financial institutions” by E. Tabakis and A. Vinci, Φεβρουάριος 2002.
- 124 “Monetary policy, expectations and commitment” by G. W. Evans and S. Honkapohja, Φεβρουάριος 2002.
- 125 “Duration, volume and volatility impact of trades” by S. Manganelli, Φεβρουάριος 2002.
- 126 “Optimal contracts in a dynamic costly state verification model” by C. Monnet and E. Quintin, Φεβρουάριος 2002.
- 127 “Performance of monetary policy with internal central bank forecasting” by S. Honkapohja and K. Mitra, Φεβρουάριος 2002.
- 128 “Openness, imperfect exchange rate pass-through and monetary policy” by F. Smets and R. Wouters, Μάρτιος 2002.
- 129 “Non-standard central bank loss functions, skewed risks, and certainty equivalence” by A. al-Nowaihi and L. Stracca, Μάρτιος 2002.
- 130 “Harmonized indexes of consumer prices: their conceptual foundations” by E. Diewert, Μάρτιος 2002.
- 131 “Measurement bias in the HICP: what do we know, and what do we need to know?” by M. A. Wynne and D. Rodriguez-Palenzuela, Μάρτιος 2002.
- 132 “Inflation dynamics and dual inflation in accession countries: a “new Keynesian’ perspective” by O. Arratibel, D. Rodriguez-Palenzuela and C. Thimann, Μάρτιος 2002.
- 133 “Can confidence indicators be useful to predict short term real GDP growth?” by A. Mourougane and M. Roma, Μάρτιος 2002.
- 134 “The cost of private transportation in the Netherlands, 192-199” by B. Bode and J. Van Dalen, Μάρτιος 2002.
- 135 “The optimal mix of taxes on money, consumption and income” by F. De Fiore and P. Teles, Απρίλιος 2002.
- 136 “Retail bank interest rate pass-through: new evidence at the euro area level” by G. de Bondt, Απρίλιος 2002.
- 137 “Equilibrium bidding in the Eurosystem’s open market operations” by U. Bindseil, Απρίλιος 2002.
- 138 “‘New’ views on the optimum currency area theory: what is EMU telling us?” by F. P. Mongelli, Απρίλιος 2002.
- 139 “On currency crises and contagion” by M. Fratzscher, Απρίλιος 2002.

Άλλες εκδόσεις

“The TARGET service level”, Ιούλιος 1998.

“Report on electronic money”, Αύγουστος 1998.

“Assessment of EU securities settlement systems against the standards for their use in ESCB credit operations”, Σεπτέμβριος 1998.

“Money and banking statistics compilation guide”, Σεπτέμβριος 1998.

“The single monetary policy in Stage Three: General documentation on ESCB monetary policy instruments and procedures”, Σεπτέμβριος 1998.

“Third progress report on the TARGET project”, Νοέμβριος 1998.

“Correspondent central banking model (CCBM)”, Δεκέμβριος 1998.

“Payment systems in the European Union: Addendum incorporating 1997 figures”, Ιανουάριος 1999.

“Possible effects of EMU on the EU banking systems in the medium to long term”, Φεβρουάριος 1999.

“Euro area monetary aggregates: conceptual reconciliation exercise”, Ιούλιος 1999.

“The effects of technology on the EU banking systems”, Ιούλιος 1999.

“Payment systems in countries that have applied for membership of the European Union”, Αύγουστος 1999.

“Improving cross-border retail payment services: the Eurosystem’s view”, Σεπτέμβριος 1999.

“Compendium: συλλογή νομικών κειμένων, Ιούνιος 1998 - Μάιος 1999”, Οκτώβριος 1999.

“European Union balance of payments/international investment position statistical methods”, Νοέμβριος 1999.

“Money and Banking Statistics Compilation Guide, Addendum I: Money market paper”, Νοέμβριος 1999.

“Money and Banking Statistics Sector Manual”, second edition, Νοέμβριος 1999.

“Report on the legal protection of banknotes in the European Union Member States”, Νοέμβριος 1999.

“Correspondent central banking model (CCBM)”, Νοέμβριος 1999.

“Cross-border payments in TARGET: A users’ survey”, Νοέμβριος 1999.

“Money and Banking Statistics: Series keys for the exchange of balance sheet items time series”, Νοέμβριος 1999.

“Money and Banking Statistics: Handbook for the compilation of flow statistics”, Δεκέμβριος 1999.

“Payment systems in the European Union: Addendum incorporating 1998 figures”, Φεβρουάριος 2000.

“Interlinking: Data dictionary”, Version 2.02, Μάρτιος 2000.

“Asset prices and banking stability”, Απρίλιος 2000.

“EU banks’ income structure”, Απρίλιος 2000.

“Στατιστικά στοιχεία που συλλέγει και επεξεργάζεται το ΕΣΚΤ”, Μάιος 2000.

“Correspondent central banking model (CCBM)”, Ιούλιος 2000.

“Απαιτήσεις παροχής γενικών οικονομικών στατιστικών στοιχείων”, Αύγουστος 2000.

“Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area”, Αύγουστος 2000.

“Improving cross-border retail payment services”, Σεπτέμβριος 2000.

“Statistical treatment of the Eurosystem’s international reserves”, Οκτώβριος 2000.

“European Union balance of payments/international investment position statistical methods”, Νοέμβριος 2000.

“Information guide for credit institutions using TARGET”, Νοέμβριος 2000.

“Η ενιαία νομισματική πολιτική στο Τρίτο Στάδιο: Γενική Τεκμηρίωση σχετικά με τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος”, Νοέμβριος 2000.

“EU banks’ margins and credit standards”, Δεκέμβριος 2000.

“Mergers and acquisitions involving the EU banking industry: facts and implications”, Δεκέμβριος 2000.

“Annual report on the activities of the Anti-Fraud Committee of the European Central Bank”, Ιανουάριος 2001.

“Cross-border use of collateral: A user’s survey”, Φεβρουάριος 2001.

“Price effects of regulatory reform in selected network industries”, Μάρτιος 2001.

“Ο ρόλος των κεντρικών τραπεζών στην προληπτική εποπτεία”, Μάρτιος 2001.

“Money and banking statistics in the accession countries: Methodological manual”, Απρίλιος 2001.

“TARGET: Annual Report”, Μάιος 2001.

“A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises”, Ιούνιος 2001.

“Payment and securities settlement systems in the European Union”, Ιούνιος 2001.

“Why price stability?”, Ιούνιος 2001.

“The euro bond market”, Ιούλιος 2001.

“The euro money market”, Ιούλιος 2001.

“The euro equity markets”, Αύγουστος 2001.

“The monetary policy of the ECB”, Αύγουστος 2001.

“Monetary analysis: tools and applications”, Αύγουστος 2001.

“Review of the international role of the euro”, Σεπτέμβριος 2001.

“The Eurosystem’s policy line with regard to consolidation in central counterparty clearing”, Σεπτέμβριος 2001.

“Provisional list of MFIs of the accession countries (as at the end of December 2000)”, Οκτώβριος 2001.

“TARGET: the Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system - update 2001”, Νοέμβριος 2001.

“European Union balance of payments/international investment position statistical methods”, Νοέμβριος 2001.

“Fair value accounting in the banking sector”, Νοέμβριος 2001.

“Towards an integrated infrastructure for credit transfers in euro”, Νοέμβριος 2001.

“Accession countries: Balance of payments/international investment position statistical methods”, Φεβρουάριος 2002.

“List of Monetary Financial Institutions and institutions subject to minimum reserves”, Φεβρουάριος 2002.

“Labour market mismatches in euro area countries”, Μάρτιος 2002.

“Compendium: Συλλογή νομικών κειμένων, Ιούνιος 1998 – Δεκέμβριος 2001”, Μάρτιος 2002.

“Evaluation of the 2002 cash changeover”, Απρίλιος 2002.

“TARGET Annual Report 2001”, Απρίλιος 2002.

“Η ενιαία νομισματική πολιτική στη ζώνη του ευρώ: Γενική τεκμηρίωση για τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος”, Απρίλιος 2002.

“Ετήσια έκθεση για τις δραστηριότητες της επιτροπής καταπολέμησης της απάτης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για την περίοδο Ιανουαρίου 2001 – Ιανουαρίου 2002”, Μάιος 2002.

Ενημερωτικά φυλλάδια

“TARGET: facts, figures, future”, Σεπτέμβριος 1999.

“The ECB payment mechanism”, Αύγουστος 2000.

“The euro: integrating financial services”, Αύγουστος 2000.

“TARGET”, Αύγουστος 2000.

“Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα”, Απρίλιος 2001.

“Τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ”, Μάιος 2001.

“TARGET – update 2001”, Ιούλιος 2001.

“The euro and the integration of financial services”, Σεπτέμβριος 2001.

